

Täysistunto

Keskiviikko 9.4.2025 klo 14.00—21.06

5. Valtioneuvoston selonteko teollisuuspolitiikasta

Valtioneuvoston selonteko VNS 1/2025 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle puolustusvaliokunnan, sivistysvaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Elinkeinoministeri Wille Rydmanin kymmenen minuutin esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään yksi ryhmäpuheenvuorokierros, jossa puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Myös muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja.

Tässä vaiheessa keskusteluun varataan enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä tässä ajassa loppuun, niin asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Ministeri Rydman, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.11 Elinkeinoministeri Wille Rydman (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Historia ei päättynyt Berliinin muurin murtumiseen, ei Neuvostoliiton hajoamiseen eikä Euroopan yhdentymiseen. Vapautuva kansainvälinen kauppa synnytti keskinäisriippuvuuksia, mutta keskinäisriippuvuudet eivät tuoneet maailmalle rauhaa. Demokraattisten yhteiskuntien lisääntynyt taloudellinen riippuvuus itsevaltaisesti johdetuista maista päinvastoin vahvisti diktatuureja ja kavensi omaa kansainvälistä liikkumatilaamme.

Länsimaissa tuodittauduttiin uskoon, että demokratian, ihmisoikeuksien ja vapaan markkinatalouden maailmanlaajuinen voittokulku olisi vääjäämätöntä ja että länsimaiset ihanteet olisivat esikuva, jota muunlaiset yhteiskunnat lopulta tulisivat jäljittelemään ja jonka perusperiaatteet omaksumaan. Totuus kuitenkin oli, että länsimaiden ulkopuolella ihailtiin vaurauttamme ja teknologista etumatkaamme, ei yhteiskuntiamme sinänsä. Vapautuva maailmankauppa vaurastutti näitä maita ja sai monet niistä saavuttamaan myös teknologisen kyvykkyytemme. Tämä ei useimmiten kuitenkaan johtanut noiden yhteiskuntien demokratisoitumiseen, vaan päinvastoin niiden valvontakoneistojen ja autoritäärisen otteen tiukentumiseen.

Länsimaiden hegemonian maailmassa on haastanut ja haurastuttanut ennen kaikkea Kiinan nousu. Kiinan menestyksekkäs eteneminen kohti tavoitettaan nousta maailman johta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

vaksi valtioksi on saanut Yhdysvallat etsimään vastausta tähän järjestelmätason haasteeseen. Kaikesta on jälleen tullut geopolitiikkaa — ja talous on tuon geopolittisen valtataistelun ytimessä.

Presidentti Trumpin viime viikolla asettamat rajut tullit ovat järkyttäneet markkinoita, mutta ne ovat lopulta vain uusin luku jo aiemmin alkaneessa kehityksessä. Vapaakaupan periaatteita on nakerrettu jo pidemmän aikaa niin Kiinassa, Yhdysvalloissa, Euroopassa kuin muuallakin maailmassa. Valtion rooli teollisuuspolitiikassa on kasvanut. Euroopassa se on tapahtunut milloin pandemian, milloin sodan ja milloin ilmastotoimien verukkeella, muualla taas avoimemmin oman kotimaisen teollisuuden suojaamiseksi.

Västländernas hegemoni i världens har utmanats och undergrävt framför allt i och med Kinas uppgång. Kina har framgångsrikt framskridit mot sitt mål att bli den ledande staten i världen, vilket har fått Förenta staterna att söka sätt att möta denna utmaning på systemnivå. Allt har börjat handla om geopolitik igen, och ekonomin står i centrum för denna geopolitiska maktkamp.

De stränga tullarna som president Trump införde förra veckan har chockat marknaden, men tullarna är sist och slutligen bara det senaste kapitlet i den utveckling som inleddes tidigare. Principerna för frihandel har redan länge underminerats i Kina, Förenta staterna, Europa och på andra håll i världen. Staten har fått en större roll i industripolitiken. I Europa har det skett under förevändning av pandemin, krig och klimatåtgärder. På annat håll har det däremot skett på ett öppnare sätt för att skydda den inhemska industrin.

Arvoisa puhemies! Meistä monikaan ei varmasti pidä tapahtuneesta kehityksestä. Suomen vallassa ei kuitenkaan ole päättää, millainen maailma on ja millaiseksi suurvallat globaalien pelin kulloinkin muuttavat. Meidän ei pidä kuvitella, että maailma olisi sellainen kuin sen toivoisimme olevan. Meidän on otettava maailma sellaisena kuin se on, vaikka emme siitä pitäisikään — ja sen jälkeen pelattava pienen maan kortit oikein.

Suomen hallitus tiedosti muuttuneen maailman taloudelliset realiteetit jo kirjoittaessaan ohjelmaansa kaksi vuotta sitten. Sovimme tuolloin lukuisista merkittävistä teollisuuspoliittisista toimista, joihin kuuluivat muun muassa 400 miljoonan euron investointitukiohjelma, valtion pääomasijoitustoiminnan keskittäminen Suomen Teollisuussijoitus Oy:hyn sekä sille annettu uusi, vahva teollisuuspoliittinen rooli. Myöhemmin päätettiin myös muun muassa suurten teollisten investointien kilpailukykyisestä verokannusteesta.

Hallitusohjelmassa linjattiin myös uuden teollisuuspoliittisen strategian laatimisesta. Tuo strategia laadittiin työ- ja elinkeinoministeriön johdolla tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa, ja se valmistui joulukuussa. Koska maailmantalouden mullistukset ovat olleet niin suuria ja aktiivisen teollisuuspolitiikan paluu on haastanut merkittävästi aiempaa ajatteluamme, päätti työllisyyden ja yrittäjyyden ministerityöryhmä, että strategian pohjalta laaditaan myös eduskunnalle annettava valtioneuvoston selonteko, joka nyt on käsiteltävänäme.

Teollisuuspoliittisen strategiamme päämääränä on luonnollisestikin kasvuhakuisten, työllistävien ja vientiin tähtäävien yritysten kasvu sekä työpaikkojen säilyminen Suomessa. Suomeen suuntautuvien investointien määrä ei ole viimeisen 15 vuoden aikana ollut riittävä teollisuuden uudistumisen kannalta. Suomen vaihtotase on ollut pääosin negatiivinen jo 2010-luvun alusta lähtien. Julkinen talous on samoin ollut alijäämäinen, mikä näkyy velkaantumiskehityksenä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

Suomen ulkomaankaupan pitkäkestoisen alijäämän ja tuottavuuden heikon kehityksen taustalla on myös kotimaisia tekijöitä, joihin aiempien hallitusten politiikkatoimilla ei olla kyetty vastaamaan riittävästi. Suomen hyötyminen teknologisten murrosten avaamista liiketoimintamahdollisuuksista sekä kyky skaalata lupaavista uusista avauksista merkittävää liiketoimintaa eivät ole olleet samalla tasolla verrokkimaiden kanssa.

Asiaintilan korjaaminen edellyttää aktiivisia toimenpiteitä, joita hallitus on suurelta osin jo toteuttanut ja joiden toteuttamista se tulee yhä jatkamaan. Nyt eduskunnalle annettu valtioneuvoston selonteko teollisuuspolitiikasta antaa kokonaiskuvan hallituksen teollisuuspolitiikan painopisteistä ja keinoista. Selonteko tarkastelee myös Suomen kannalta keskeisiä EU:n teollisuuspolitiikan kysymyksiä ja kytkee ne kansallisten toimenpiteiden kokonaisuuteen. Selonteossa käsitellyiksi tulevat niin investointien houkuttelu, yksityisen rahan vivuttaminen kasvuyrityksiin julkisen rahoituksen avulla, tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatioihin panostaminen kuin muutkin teollisuuspolitiikan keskeiset ulottuvuudet.

Arvoisa puhemies! Teollisuuden toimintaympäristön muutosvauhti on tällä hetkellä suorastaan hengästyttävä. Myös muutosten sisältö on osittain hyvin vaikeasti ennakoitavissa. Paljon ehtii tapahtua varmasti myös teollisuuspoliittisen selonteon eduskuntakäsittelyn aikana. Rohkaisenkin eduskuntaa aktiiviseen otteeseen selonteon käsittelyssä. Tarvitsemme uudenlaista kansallista strategista otetta teollisuuspolitiikkaamme vaikeassa maailmanpoliittisessa ympäristössä. Tämän ajattelun päivittämiseen ja kirkastamiseen kutsun eduskunnan mukaan, kun se tätä teollisuuspoliittista selontekoa tulee käsittelemään. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille esittelypuheenvuorosta. — Sitten siirrymme ryhmäpuheenvuoroihin. — Kokoomuksen ryhmän puheenvuoro, edustaja Fagerström.

15.19 Noora Fagerström kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kokoomuksen eduskuntaryhmä kiittää hallitusta tämän päivän tärkeästä teollisuuspoliittisesta selonteosta. Kyseessä on historiallinen hetki: ensimmäistä kertaa meillä on hallitus, joka on päättänyt ottaa kunnianhimoisen ja strategisen otteen kansalliseen teollisuuspolitiikkaan. Samalla tämä selonteko kertoo paljon hallituksen talouspolitiikan linjasta.

Tämän vaalikauden tärkein tavoite on ollut pelastaa suomalainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen palvelut. Haaste ei ole ollut pieni. Suomen talous ei ole kasvanut 17 vuoteen. Samaan aikaan julkiset menot ovat paisuneet ja julkinen talous on ajautunut vaarallisen velkaantumisen kierteseen. Näistä lähtökohdista Orpon hallitus on tehnyt rohkeat päätökset: yhdeksän miljardin euron sopeutustoimet, joiden ansiosta velkasuhteen ennustetaan kääntyvän laskuun hallituskauden loppuun mennessä. Nämä toimet ovat olleet välttämättömiä hyvinvointiyhteiskunnan pelastamiseksi.

Arvoisa puhemies! Me kokoomuslaiset tiedämme, että suomalaisen hyvinvoinnin perusta on työnteko ja yrittäminen. Siksi me kokoomuksessa olemme aina halunneet sitä, että meidän kotimainen teollisuutemme menestyy. Vain elinvoimainen yksityinen sektori turvaa laadukkaiden julkisten palvelujen rahoituksen: varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja vanhustenhoivan. Vain kilpailukykyinen vientiteollisuus pitää valot päällä ja säilyttää asuntojen arvon kaikkialla Suomessa. Siksi tämä selonteko on niin tärkeä. Kokoomuksen eduskuntaryhmän on helppo yhtyä selonteossa esitettyyn analyysiin teollisuuden muuttuvasta toimintaympäristöstä ja niihin tavoitteisiin, joilla suomalaista teollisuutta voidaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

vahvistaa. Globaali tilanne on muuttunut. Geopoliittiset jännitteet ja tukikilpailu vaativat, että rakennamme omia vahvuuksiamme entistä määrätietoisemmin.

Hallitus on jo tarttunut toimeen, ja tässä on muutamia esimerkkejä: Teollisen mittakaavan puhtaan siirtymän investointikannustin voi houkutella jopa yli kymmenen miljardin euron investoinnit Suomeen. Lisäksi lupaprosesseja on lähdetty sujuvoittamaan ja siirtymä kohti yhden luukun mallia etenee. Olemme vahvistaneet kasvuyritysten rahoitusta. Tiesiä pääomitetaan yhteensä 300 miljoonalla eurolla, ja sen strategia on päivitetty palvelemaan paremmin teollisuuden kasvua. Tiede ja tutkimus ovat myös teollisuuspolitiikan keskiössä: t&k-panostukset nostetaan neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta. Infrastruktuuriin panostetaan kolmella miljardilla eurolla. Hallitus myös huolehtii, että Fingrid ja Gasgrid pystyvät investoimaan energiansiirtoverkkoihin tulevaisuuden tarpeet huomioon. Hallitus myös panostaa voimakkaasti kotimaiseen puolustusteollisuuteen. Osaavasta työvoimasta huolehtiminen on myös ratkaisevaa. Hallitus on mahdollistanut paikallisen sopimisen kaikenkokoisissa yrityksissä. Työn verotusta kevennetään erityisesti pieni- ja keskituloisille — työtulovähennystä korottamalla. Itsekin yrittäjänä koen nämä uudistukset elintärkeiksi suomalaisen yrityskentän kannalta.

Arvoisa puhemies! Nämä toimet ovat jo alkaneet kantaa hedelmää. Vahva teollisuuspolitiikka kotiuttaa nyt uusia isoja investointeja kotimaahan, kuten 800 miljoonan akkutehtaan Kotkaan ja 200 miljoonan TNT-tehtaan Poriin. Myös suomalaisten suuryritysten tilauskannat ovat nousussa, ja elinkeinoelämä näkee horisontissa valoa. Keskuskaupparin kyselyn mukaan yritysten odotukset talouden kehityksestä ovat parantuneet merkittävästi syksystä. Silti lisää toimia tarvitaan. Myöhemmin tässä kuussa pidettävässä hallituksen puoliväliriihessä tehdään uusia toimia kotimaisen teollisuuden, viennin ja kasvun hyväksi.

Arvoisa puhemies! Toimintaympäristö muuttuu nopeasti myös kansainvälisesti. EU on parhaillaan uusimassa omaa teollisuuspolitiikkaansa, ja pääministeri Petteri Orpolla on ollut siinä keskeinen rooli. Komission alustavat linjaukset ovat lupaavia: painopisteet talouden kilpailukyvyssä ja Euroopan turvallisuudessa ovat juuri oikeita — ja ne ovat myös Suomen etujen mukaisia. Siirtymä kohti puhtaampaa teollisuutta luo uutta perustaa ja tulevaisuutta EU:n kilpailukyvyille tarjoten samanaikaisesti ratkaisuja puhtaan siirtymän sekä taloudellisen kestävyuden haasteisiin. Toisaalta uhkiakin on. Kuten pääministeri äskeisessä ilmoituksessaan totesi, Yhdysvaltojen tullitoimet muodostavat vakavan riskin niin Suomen kuin koko Euroopan talouskasvulle ja viennille. Euroopan on vastattava näihin haasteisiin yhtenäisesti ja päättäväisesti. Mahdollinen kauppasota voidaan vielä välttää. Tärkeintä on toimia Euroopan unionin kautta tavalla, joka suojaa niin suomalaisten kuin eurooppalaisten etuja ja tukee neuvottelujen jatkumista.

Arvoisa puhemies! Teollisuus on avainasemassa taloutemme elpymisessä ja Suomen tulevaisuuden turvaamisessa. Siksi hallituksen teollisuuspoliittinen linja on oikea ja sitä on helppo tukea.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Puisto, perussuomalaisten eduskuntaryhmä.

15.25 Sakari Puisto ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me suomalaiset olemme rakentaneet kotimaatamme osaamisella ja ahkeruudella. Yhtenä tärkeänä rakennuspaikkana on tänään käsiteltävä teollisuuspoliittinen selonteko. Selonteossa painottuu hyvin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

se, että investoinneilla on keskeinen merkitys teollisuudellemme ja sen uudistumiselle, liiketoiminnan arvonnällän kasvattamiselle ja pitkän aikavälin kilpailukyvyille.

Hallitus on tehnyt ja tekee monipuolisia toimia. Keskeisiä kokonaisuuksia ovat muun muassa luvitusprosessien sujuvoittaminen, suurten teollisten investointien verohyvitys sekä valtion pääomasijoitusyhtiö Tesi, joka sijoittaa suorilla ja rahastosijoituksilla startup-yrityksiin sekä skaalautuvan kasvun scaleup- ja teollisiin yrityksiin. Hallitus antaa Tesille huomattavasti aikaisempaa suuremman teollisuuspoliittisen tehtävän, johon kuuluu muun muassa kilpailukykyisen korkean arvonnällän toimialojen luominen, teollisen mittakaavan hankkeiden vauhdittaminen ja yksityisen pääoman katalysointi.

Kohtuuhintainen, toimitusvarma energia ja siten monipuolinen energiajärjestelmämme on Suomen teollisuuden ja koko kansantalouden kulmakiviä. Menestyvä sinivalkoinen teollisuus synnyttää hyvinvointiyhteiskuntaa rahoittavia uusia työpaikkoja. On hyvin merkityksellistä, että Suomessa on puhdasta energiaa ja teollisuutta ja että yrityksemme hyödyntävät bio- ja kiertotalouden mahdollisuudet ja tarjoavat ratkaisuja maihin, joissa osaa misellamme on kysyntää ja ympäristötoimilla suurinta vaikuttavuutta.

Perussuomalaiset näkevät, että kilpailukykyiset energia- ja logistiikkakustannukset ovat teollisuudellemme välttämättömyys. Mikäli emme huolehdi teollisuuden suotuisista edellytyksistä, teollisuus katoaa käsistämme tai siirtyy muualle. Suomalainen teknologia ja tehtaanpiippu ovat mitä parhaita ilmastopolitiikkaa. Selonteon painopistealue on turvata hyvin toimivat logistiset yhteydet ja infrastruktuuri teollisen toiminnan kehittämiseksi ja eri puolilla maata sijaitsevien resurssien täysipainoiselle hyödyntämiselle.

Arvoisa puhemies! Kuten selonteossa tuodaan esiin ja kuten ministeri hyvin luonnehti, teollisuuspolitiikka elää ajassa. Viimeaikaiset kriisit sekä pitempiaikaiset kehityskulut, kuten digitalisaatio ja erityisesti geopolitiittisten jännitteiden kasvu, ovat muuttaneet voimakkaasti talouden toimintaympäristöä.

Markkinoiden avoimuutta painottavan politiikan rooli on pienentynyt, huolestuttavastikin, valtiontukien ja protektionismin lisääntyessä. Suomi pienenä kansantaloutena sekä tiukassa julkisen talouden tilanteessa ei voi toimia kuten monet suuremmat valtiot. Sen sijaan korostamme kasvun hakemista korkealla osaamisella, laadulla ja luotettavuudella.

EU:n tulee edistää teollisuuden uudistumista ja samalla jättää riittävästi tilaa teknologille innovaatioille sekä pyrkiä kaiken keskellä vaalimaan toimivia sisämarkkinoita ja kilpailupolitiikkaa. Monessa mielessä EU on jäänyt takamatkalle, ja aiemmin tehty sääntely on haitannut innovatiivisten yritysten toimintaedellytyksiä.

Tässä ajassa korostuu yleisestikin kansallisen edun asettaminen talous- ja elinkeinopolitiikan perustaksi. Painopisteinä ovat nousseet paitsi omavaraisuus ja toimitusvarmuus myös interventionistiset politiikkatoimet, joilla pyritään entistä selvemmin niin sanotusti vetämään kotiinpäin. Investointeja tarkastellaan yhä enenevässä määrin geopolitiikan ja turvallisuuden näkökulmista. Onkin välttämätöntä, että erityisesti huoltovarmuuden kannalta tärkeitä toimintoja sekä merkittäviä tuotantotekijöitä tarkastellaan tästä näkökulmasta kriittisesti.

Hyvät edustajat! Näissä vaativissa olosuhteissa suomalaisella teollisuudella on kuitenkin huomattavan paljon tarjottavaa. Vahva osaamispohja yhdistettynä laadukkaaseen tutkimus- ja teknologiainfrastruktuuriin on valttikorttejamme. Nato-jäsenyys puolestaan luo uusia mahdollisuuksia huipputason puolustus- ja teknologiateollisuudellemme. Meillä on vahvaa osaamista useissa murrosteknologioissa, kuten mikroelektronikassa, kvanttitekno logioissa, langattomissa tietoverkoissa, suurteholaskennassa ja tekoälyssä sekä uusien ma-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

terიაalien, bioteknologian sekä energiateknologioiden aloilla. Monet näistä teknologisista murroksista ovat nopeita, tapahtuvat samanaikaisesti ja vieläpä toisiinsa yhdistyen. Teknologian käytön ja kansainvälisen kaupan politisoituminen ja blokkiutuminen lisäävät haasteita ja myös teollisuus- ja teknologiapolitiikan koordinaation tarvetta.

Tuoreet selvitykset kertovat, että suuret suomalaisyritykset näkevät toimintaympäristönsään jälleen orastavia positiivisia merkkejä ja kysynnän virkoamista niin kotimaassa kuin ulkomailla. Valitettavasti tummia pilviä on, kuten maailmaa ravistelleet tullitoimet viimeisen viikon aikana.

Perussuomalaiset katsovat, että annettu teollisuuspoliittinen selonteko on onnistunut ja auttaa vastaamaan haasteisiin ja moniin mahdollisuuksiin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala, sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä.

15.30 Juha Viitala sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Kiitos ministerille tärkeän selonteon esittelystä. Puhumme tänään Suomen teollisuuspolitiikasta. Se tarkoittaa puhetta Suomen tulevasta menestyksestä. Suomi tarvitsee pitkän, selkeän teollisuuspoliittisen katseen.

Vi ska vara en föregångare inom grön industri med hög produktivitet och framtidstro.

Olin pari viikkoa sitten Harjavallassa vihreän vedyn tuotantolaitoksen avajaisissa. Tilaisuus oli innoittava esimerkki Suomen mahdollisuuksista.

Arvoisa puhemies! Yllämme on nyt kauppasodan varjo. Mittavat tuontitullit luovat epävarmuutta markkinoille ja heikentävät Suomen vientiä ja taloutta. Ei anneta tämän kuitenkaan lamauttaa. Hallituksen on toimittava EU-politiikassa päättäväisesti siten, että sisämarkkinoiden esteitä puretaan ja Euroopan unioni voi vahvistaa kauppasopimuksia ja vientiä sekä etsiä kokonaan uusia markkina-alueita.

Arvoisa puhemies! Korostan pitkää aikajännettä ja ylivaalikautista yhteistyötä. Vain niin voimme voittaa. Ääripäiden politiikalla voimme vain hävitä. Valitettavasti hallitus on tehnyt kuitenkin paljon juuri sitä ääripään politiikkaa. Palkansaajien aseman heikennykset eivät ole Suomen tai työntekijöiden etujen mukaisia. Ulkomaisten osaajien tuloa Suomeen on vaikeutettu, ilmastotavoitteista luistaminenkaan ei ole Suomen etu.

Suomi tarvitsee vihreitä teollisuuden investointeja ja korkean jalostusarvon uusia vientituotteita. Nato-jäsenyyden myötä Suomen puolustusteollisuus voi myös kasvaa.

Tekoäly kehittyy suurilla harppauksilla. Se on valtava mahdollisuus. Suomen on oltava kehityksen kärjessä. Ihmisten osaamisesta ja kyvystä ottaa uutta teknologiaa käyttöön on huolehdittava. Ajattelu ja luovuus ovat edelleen ihmisen vahvuuksia, joita ei pidä ulkoistaa.

Arvoisa puhemies! Suomessa on nyt ennätystyöttömyys, ja Orpon hallitus on hukannut edellisen hallituksen perinnön, korkean työllisyysasteen.

SDP on esittänyt toimenpiteitä, jotka keskittyvät talouskasvun nopeaan elvyttämiseen ja luottamuksen palauttamiseen suomalaiseen yhteiskuntaan. SDP:n kasvutoimissa korostuvat investointien vauhdittaminen, rakennusalan elvyttäminen, luottamuksen palauttaminen työmarkkinoille sekä pitkän aikavälin kasvurahoituksen vahvistaminen. Investointien

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

verokannustimen kesto on pidennettävä ja alarajaa laskettava. Tarvitaan EU:n investointirahasto, jolla houkutellaan vihreitä investointeja Eurooppaan.

Arvoisa puhemies! Toisin kuin hallitus me emme olisi laittaneet peruutusvaihdetta päälle ilmasto- ja luontopolitiikassa. Myös elinkeinoelämä on sitoutunut ilmasto- ja luontopolitiikkaan, mutta Suomen hallituksesta ei voi olla enää varma. Pidetään kiinni päästövähennystavoitteista, jotta vihreän siirtymän investoinnit pysyvät houkuttelevina ja kannattavina.

Liikenneväylien merkitystä olisi pitänyt käsitellä selonteossa laajemmin. Satamat ovat Suomelle elintärkeitä. Tavaroiden on liikuttava sujuvasti sekä käyttökohteisiin että vientisatamiin. Itä- ja Pohjois-Suomen ohjelmien toteuttamiseen on varattava rahoitusta, ei vain juhlapuheita.

Osaavan työvoiman saatavuus on yrityksille pullonkaula. Suomi näivettyy, koska syntyvyys laskee. Meidän täytyy houkutella tänne osaajia. Maahanmuuttoprosessia on nopeutettava, ja palvelut on saatava yhdeltä palvelupisteeltä.

Arvoisa puhemies! Suomi ei pärjää Euroopan laidalla ilman laadukasta koulutusta ja innovaatiotoimintaa. Tähän yhtälöön eivät sovi koulutusleikkaukset. Suomessa on panostettava koulutukseen ja jatkuvaan oppimiseen, jotta voimme vastata muuttuvan työelämän tarpeisiin. Parannetaan osaavan työvoiman tarjontaa. Tarvitaan uusi Työllisyysrahaston kautta rahoitettu aikuiskoulutustuki. Kohdistetaan tki-rahastot järkevästi ja laitetaan vauhtia uutta luovaan toimintaan. Suomessa on myös kriittistä osaamista esimerkiksi meriteollisuuden ja jäänmurtamiseen liittyen. Tämä osaaminen on pidettävä Suomessa.

Arvoisa puhemies! Teollisuuspoliittinen selonteko on jäänyt toimenpiteiltään laihaaksi, mutta toivon sen ohjaavan hallituksen voimavarat palkansaajien etujen heikentämisestä aidon kasvun luomiseen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mehtälä, keskustan eduskuntaryhmä.

15.36 Timo Mehtälä kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Teollisuuspolitiikassa ei ole kyse vain kasvuluvuista vaan myös suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan pelastamisesta. Sekä hallitus että keskusta ovat yhtä mieltä siitä, että kestävä kasvu on välttämätöntä, mutta tarvitsemme rohkeampia ja konkreettisempia toimia kasvun saavuttamiseksi.

Hallitus on kaksi vuotta nukkunut ruususenunta kasvupolitiikan saralla. Pääsiäisen jälkeen hallituksen on puoliväliriihessä viimein herättävä tilanteen vakavuuteen. Keskituloisten verotus on kulutusverot huomioiden kireimmillään kymmeneen vuoteen, työttömyys suurinta yhdeksään vuoteen ja konkurssien määrä korkeimmillaan 28 vuoteen. Nyt on ensinnäkin ryhdyttävä panostamaan myös pienempien yritysten toimintaedellytyksiin, ei ainoastaan pörssijätteihin, kuten hallitus tekee, onhan meidän yrityksistä, alkutuotanto mukaan lukien, 96 prosenttia alle kymmenen hengen yrityksiä. Tarvitsemme aidosti kannustavan investointiympäristön. Keskustan mallissa yhteisöverotusta kehitetään Viron mallin suuntaan: yrityksen sisään jätettäviä voittoja verotetaan kevyemmin, mikä rohkaisee investointeihin ja kasvuun. Hallituksen ajaman investointiverohyvityksen taas tulisi olla paljon nykyistä matalammalla rajalla, jotta pienemmätkin yritykset pääsisivät hyötymään, kuten esimerkiksi Saksassa, Ranskassa ja Tanskassa on.

Mutta hallituksen ei pitäisi tehdä asioita, jotka vaikeuttavat yrittäjien elämää. En voi esimerkiksi ymmärtää, miksi hallitus lisäsi sääntelyä tuomalla maatilojen biokaasulaitoksille

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

todentamisvaatimuksen, jonka mukaan todentaminen tehdään Energiavirastolle. Tämä on täysin tarpeetonta. Eivätkö raportit kahdelle eri virastolle jo ennestään riitä?

Keskustan mielestä luvituksesta on tehtävä hidasteen sijaan Suomen kilpailukykytekijä. Tavoitteeksi pitää asettaa, että meillä on Euroopan nopein luvitusprosessi vuoteen 2027 mennessä. Tarvitsemme takuuajat käsittelyille ja yhden luukun palvelumallin. Nyt pitää käynnistää suursiivous hallinnon tehostamiseksi ja turhan sääntelyn purkamiseksi. Hallituksen tekemät korotukset lupamaksuihin eivät edistä tätä. Suurin muutos olisi ajattelutavan muuttaminen: sääntely ei saa olla itsetarkoitus, vaan sen tehtävä on auttaa ja viedä yrityksiä eteenpäin.

Arvoisa puhemies! Alueellinen epätasapaino uhkaa Suomen kehitystä. Hallituksen politiikka on osoittautumassa kovaksi keskittämisen politiikaksi. Tarvitsemme määrätietoisia aluepolitiikkaa, kuten keskustan esittämää itäisen Suomen erityistalousalueen kokeilua. Tämä kymmenen vuoden kokeilu tarjoaisi yrityksille yhteisöveron huojennuksia, investointien korkeampaa hyvitystä sekä alueellisia koulutus- ja innovaatiopanostuksia. Tällaiset erityistalousalueet eivät ainoastaan tasapainota aluekehitystä vaan myös luovat kasvua ja työpaikkoja koko Suomeen, myös sinne, missä väestö ikääntyy ja työvoima vähenee. Koko Suomen asia on myös turvallisuuspoliittinen kysymys.

Arvoisa puhemies! Elintarviketeollisuus tarvitsee käytännön tukea, jotta se voi myydä tuotteitaan enemmän ulkomaille ja lisätä tuotantoaan. Tämän hallituksen selonteko ohittaa. Selkeä ohjelma investointien tukemiseksi ja sääntelyn keventämiseksi auttaisi suomalaisia yrityksiä menestymään kansainvälisesti ja parantamaan vaihtotasettamme. Me ostimme elintarvikkeita seitsemällä miljardilla ja myymme kahdella. Tässä olemme menneet koko ajan huonompaan suuntaan. Olemme saaneet aikaan viiden miljardin negatiivisen vaikutuksen vaihtotaseeseen. Näin ei voi jatkua. Kotimaisten raaka-aineiden jalostusasteen nostaminen ja alan uudet keksinnöt luovat myös uusia työpaikkoja ja vähentävät tuontiriippuvuutta. Jos haluamme kasvattaa vientiä, tarvitaan valtion aktiivista tukea ruokavientiohjelmien toteutukseen sekä yritysten vientiosaamisen kehittämiseen.

Tänä aamuna voimaan astuneet USA:n tuontitullit asettavat vakavan haasteen suomalaiselle teollisuudelle. On välttämätöntä, että Suomi reagoi aktiivisesti EU-tasolla ja pyrkii estämään tullien haitalliset vaikutukset.

Arvoisa puhemies! Teollisuuspolitiikkamme ei voi olla ponnetonta toiveajattelua. Meidän on luotava sellainen Suomi, jossa yritykset uskaltavat investoida ja työllistää koko Suomessa. Lisäksi kasvaville yrityksille tulee turvata rahoitus eri tilanteissa. Yritysten rahoitukseen tulee saada vakautta ja jatkuvuutta. Tässä tarvitaan niin kotimaisia rahoittajia kuin Euroopan unionin investointipankkia.

Keskustan linjaus on selkeä: suunniteltu Suomessa, valmistettu Suomessa, omistettu Suomessa. Tämä on kestävä tie kohti parempaa huomista kaikille suomalaisille. Keskusta on puolue, joka sanoo ”kyllä” kestäväälle talouskasvulle. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia. — Sitten edustaja Tynkkynen, vihreä eduskuntaryhmä.

15.41 Oras Tynkkynen vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen hyvinvointi rakennettiin teollisuuden varaan. Sahat ja konepajat, tekstiilitehtaat ja valimot tahkosivat suomalaisille työtä ja tuloja. Maamme teollisen nousun kruunasi Nokian poikkeuksellinen menestys. Sitten notkahti. Liikevaihdolla mitattuna teollisuudella meni finanssi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

kriisistä toipumiseen toistakymmentä vuotta. Nyt Suomi on uudelleen teollistettava. Suomi on uudelleen teollistettava, jotta voimme tehdä oman, reilun osamme ilmastokriisin ratkaisemiseksi. Mutta Suomi on uudelleen teollistettava myös taloutemme takia. Teollisuuden vihreä siirtymä voi tuoda maahamme kymmenien miljardien eurojen investoinnit, tuhansia työpaikkoja ja miljardien verotulot. Suomella on onneksi käsissään monta valttikorttia. Meillä on verraten puhdas ja edullinen sähkö, suhteellisen sujuva luvitus sekä nopeahko pääsy sähköverkkoon.

Koskaan tilanne ei kuitenkaan ole niin lupaava, etteikö sitä politiikalla voisi pilata. Hallitus onnistui jo hydyttämään investointeja vesittämällä liikenteen jakeluvelvoitteen. Kotimaisten biopolttoaineiden tilalle saatiin fossiilisia tuontipolttoaineita — ja enemmän ilmastoa kuormittavia päästöjä. Nyt hallituksen aikeet uhkaavat painaa lisää jarrua uudelleenteollistamiselle. Suomeen on vireillä tuulivoimahankkeita liki 200 miljardin euron edestä, mutta investoijia hermostuttavat puheet kiinteistöverotulojen rohuamisesta pois sijaintikunnilta. Tämä romuttaisi tuulivoiman hyväksyttävyyden. Toinen suuri uhka on hallituksen kaavailema kansallinen lisä sääntely tuulivoiman sijoittamiselle. Tämä kotikutoinen investointijarru voisi hydyttää tuulivoimahankkeet isosta osasta maata. Vihoviimeistä myrkyä investoinneille olisi repiä ilmastolaki auki ja romuttaa Suomen hiilineutraaliustavoite. Hyvä hallitus, kuunnelkaa suomalaista elinkeinoelämää, niin kuin viimeksi tänään Elinkeinoelämän Keskusliittoa. Älkää nyt tyrikö uudelleenteollistamista tempoilulla ilmastopolitiikassa.

Arvoisa puhemies! Selonteko tunnistaa sinänsä hyvin vihreän siirtymän mahdollisuudet. Se on kuitenkin hipihiljaa siitä, miten siirtymästä tehdään oikeasti vihreää. Kaivos, joka avataan kahdesti suojellulle suolle, ei ole vihreä. Tuulipuisto, joka uhkaa metsäpeuraa, ei ole vihreä. Akkumateriaalitehdas, joka pilaa Itämeren vettä, ei ole vihreä. Hallitus on vesittänyt ympäristöohjausta investointien vauhdittamisen nimissä. Mutta jos hintana on luonnon köyhtyminen ja ympäristön pilaaminen, investoinneilta katoaa kansalaisten hyväksyntä. Se ei ole teollisuudenkaan etu.

Ministeri Mykkänen esitti viime töikseen kahden uuden julkisen tuen myöntämistä yhdelle vanhalle sähköntuotantomuodolle. Tämä tarkoittaisi korotusta sekä suomalaisten veroihin että sähkölaskuihin. Elinkeinoelämä ja asiantuntijat tyrmäsivätkin nämä kalliit, tehottomat ja kilpailua vääristävät yritystuet lähes yksimielisesti. Suomen sähkö kuuluu Euroopan puhtaimpiin ja halvimpiin juuri vapaiden markkinoiden ansiosta. Jos poliitikot lähtevät käsiohjaamaan markkinoita, riskit ovat hyötyjä suurempia. Silti ministeri Multalan mukaan näitä uusia yritystukia selvitetään hallituksessa yhä. Kun on kyse yritystuista, kokoomuksen viesti tuntuu olevan: rahaa on. [Kokoomuksen ryhmästä: Ei ole!] Jos teillä tosiaan on jossain pussukassa ylimääräisiä miljardeja, kannattaisiko ne sittenkin ohjata vanhan teknologian ja suuryritysten sijaan uuden teknologian ja startup-yritysten vauhdittamiseen?

Arvoisa puhemies! Selonteko kuvaa teollisuuspolitiikkaa varsin onnistuneesti mutta kaipaasti. Siksi loppuun on hyvä pysähtyä sen ääreen, miten teollisuus liittyy yhteiskuntaan laajemmin. Koulutus peruskouluista korkeakouluihin takaa teollisuudelle osaavan työvoiman. Insinööri voi keskittyä työhönsä, kun hoivakodin ansiosta ei tarvitse koko ajan muurehtia, onko iäkäs äiti taas kaatunut kotona. Päiväkoti pitää perheen lapsista hyvää huolta, kun vanhemmat ovat töissä tehtaalla. Vahvaa teollisuutta tarvitaan rahoittamaan vahvaa hyvinvointiyhteiskuntaa. Mutta vahva hyvinvointiyhteiskunta puolestaan mahdollistaa vahvan teollisuuden.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia. — Sitten edustaja Jokelainen, vasemmistoliiton eduskuntaryhmä.

15.46 Jessi Jokelainen vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen teollisuuspoliittisesta selonteosta huokuu totaalinen realismin puute. Selonteko on täynnä suuria sanoja puhtaasta siirtymästä, osaavasta työvoimasta ja korkean jalostusasteen viennistä. Käytännön politiikka onkin sitten jotain ihan muuta, sillä tämä selonteko on täysin irrallaan hallituksen omasta politiikasta.

Arvoisa puhemies! Selonteossa puhutaan puhtaan siirtymän avaamista mahdollisuuksista, mutta tämä sama hallitus on leikannut kovakätisesti rahoitusta ilmasto- ja ympäristötoimilta, poistanut kunnilta velvoitteen ilmastosuunnitelmien laatimiseksi ja halpuuttanut saastuttamista. Selonteossa muun muassa murehditaan sitä, miten Suomeen saisi riittävästi osaavaa työvoimaa. Tässä jos missä hallituksen tulisi katsoa peiliin.

Tämä hallitus on leikannut ammatillisesta koulutuksesta. Tämä hallitus on lakkauttanut aikuiskoulutustuen. Tämä hallitus on poistanut työnantajien koulutusvähennyksen. Ja tämä hallitus on heikentänyt opiskelijoiden toimeentuloa. Yhä useampi opiskelija joutuu nyt tekemään töitä opintojen ohella, jos töitä ylipäättään saa, mikä viivästyttää heidän valmistumistaan. Ja nyt sama hallitus miettii, mistäköhän sitä osaavaa työvoimaa saataisiin Suomeen.

Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee osaavaa työvoimaa myös muualta. Me vasemmistossa emme unohda, että se oli tämä hallitus, joka heti alkutaipaleellaan nousi kansainvälisiin uutisiin rasismikohuillaan. Tämä arvomaailma on myös näkynyt hallituksen politiikassa, kun maahanmuuttoon on tehty useita kiristyksiä. Ihmisten on yhä vaikeampi tulla Suomeen opiskelemaan, tekemään töitä, rakentamaan uutta elämää. Hallitus on itse kivittänyt oman tiensä osaavan työvoiman lisäämiseksi.

Arvoisa puhemies! Tunnistetaan virtahepo olohuoneessa. Hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikka on totaalisesti epäonnistunut. Hallitus tavoittelee edelleen 100 000:ta uutta työllistä. Tällä hallituskaudella tähän mennessä on tullut noin 50 000 työtöntä lisää. Huonoja uutisia taloudesta on tullut kerta toisensa perään jo ennen Trumpin aloittamaa kauppasotaa. Miten suomalaiset voivat luottaa tämän hallituksen kykyyn toteuttaa vahvaa teollisuuspolitiikkaa? [Oikealta: Hyvin, erittäin hyvin!]

Arvoisa puhemies! Strateginen teollisuuspolitiikka edellyttää vahvaa visiota. Hallituksen visiossa palkkoja poljetaan ja työvoimaa kuritetaan niin paljon kuin mahdollista. Suomen ei kuulu olla sellainen maa, joka voi kilpailla maailmalla pelkällä työvoiman halpuuttamisella ja kurjistamisella. Laadulla kilpailu taas edellyttäisi panostuksia muun muassa koulutukseen ja osaamiseen.

Arvoisa puhemies! Suomalaisille on nyt tarjolla myös toisenlainen visio. Vasemmiston visiossa me panostaisimme kotimaiseen kysyntään. Parantaisimme pieni- ja keskituloisten ostovoimaa, jotta talouden rattaat pysyisivät liikkeessä. Vasemmiston visiossa työntekijät tunnustetaan voimavarana. Heidän koulutukseensa, osaamiseensa ja hyvinvointiinsa panostetaan.

Vasemmiston visiossa myös toteutetaan sellaista politiikkaa, jolla aidosti parannetaan Suomen laatukilpailukykyä. Maailmanmarkkinoille viedään tuotteita, joissa näkyy suomalainen korkea osaaminen. Vasemmiston visiossa siirtymä ei ole vain puhdas vaan myös oikeudenmukainen. Julkaisemme ensi viikolla kasvupaperin, jossa näkyy tämä visio hyvin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

voivasta Suomesta, kestävästä kasvusta ja vahvasta teollisuuspolitiikasta. Hallituksenkin kannattaa tutustua siihen. Voisitte oppia jotain toimivasta teollisuuspolitiikasta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ingo, ruotsalainen eduskuntaryhmä, olkaa hyvä.

15.51 Christoffer Ingo r (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomella on edessään suuria haasteita, mutta myös suuria mahdollisuuksia. Epävarmuuden, muutosten ja teknologisen kehityksen maailmassa tarvitsemme rohkeaa ja määrätietoista teollisuuspolitiikkaa. Tässä ei ole kyse vain koneista, tehtaista ja luvuista, vaan ihmisistä, hyvinvoinnista ja meidän yhteisestä tulevaisuudestamme.

Suomalaisyrietykset ovat kuitenkin menettäneet jalansijaa kansainvälisessä kilpailussa. Maamme teollisuuteen ei ole tehty tarpeeksi investointeja, tuottavuus kasvaa hitaasti, ja ulkomaankauppa on ollut pitkään alijäämäistä.

Svenska riksdagsgruppen har ringat in investeringar, utländsk arbetskraft, företagens tillväxt och ett starkt mänskligt kapital som centrala helheter som är avgörande för att vända trenden. Finland behöver investeringar som ökar det inhemska värdeskapandet, investeringar som ökar förädlingsvärdet och investeringar som förbättrar produktiviteten. Vi måste våga skapa ett samhälle där företag vågar satsa, där investerare ser möjligheter och där hållbarhet är en självklar konkurrensfördel. Investeringar i förnybar energi, forskning och utveckling samt grön industri såsom batterier och grönt stål är inte bara klimatsmarta — de är ekonomiskt nödvändiga.

Ett närmare samarbete mellan den offentliga sektorn och näringslivet behövs för att öka livskraften i olika regioner. Vi behöver fortsätta bygga ett land där det är lönsamt att investera i framtiden, och vi har dessa möjligheter. Potentialen inom industrins gröna omställning är 290 miljarder. Längs hela den finska kusten, från Kymmenedalen i öst till Vasaregionen och Karleby i väst, har vi många stora projekt på gång. Men nu gäller det att ro de här projekten i land, och just därför är skatteincitamentet för stora investeringar inom den gröna omställningen så otroligt viktigt.

Vihreän siirtymän lupaprosesseja on sujuvoitettava ja nopeutettava. Aikaa on vähän, ilmasto ei odota ja sijoittajat etsivät ennakoitavia ja tehokkaita ratkaisuja. Emme saa antaa hitaan päätöksenteon heikentää maamme kilpailukykyä. Rakennuslain ja alueidenkäyttölain muutoksilla ja valtion aluehallintouudistuksella pyritään helpottamaan investointeja ja edistämään yhden luukun periaatetta.

Mikään teollisuuspolitiikka ei toimi ilman ihmisiä. Meidän on lisättävä työperäistä maahanmuuttoa, ja hyvänä esimerkkinä on esimerkiksi Kanadan maahanmuuttomalli. Meidän on otettava maahanmuuttoon liittyen käyttöön nopeita palveluprosesseja koskeva palvelulupaus. Emme saa menettää lahjakkuuksia muihin maihin. Täällä opiskelevien ulkomaiden opiskelijoiden on saatava jäädä tänne.

Teollisuuspolitiikka on myös koulutuspolitiikkaa. Yrietykset vaativat osaamista, mihin meidän on vastattava. Se edellyttää elinkeinoelämän ja koulutussektorin välistä yhteistyötä ja lisää harjoittelupaikkoja ja joustavaa koulutusmallia, joka mahdollistaa elinikäisen oppimisen. Hyvänä esimerkkinä voi mainita Wärtsilän eilen julkaistun tutkimus- ja kehitysinvestoinnin Vaasassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

Ärade fru talman! För att stärka Finlands konkurrenskraft och möta framtidens industriella utmaningar krävs en målinriktad och bred industripolitik. Vi måste använda den offentliga finansieringen smartare, så att varje euro mobiliserar så mycket privat kapital som möjligt särskilt genom bättre samverkan mellan finansiärer och effektiv användning av EU-medel, speciellt då det kommer till investeringar i tillväxtföretag.

Suomalaisyrittysten on päästävä osallisiksi uusista arvoketjuista, joita puhdas energia ja kiertotalous synnyttävät. Tässä myös toimiva logistiikka, nykyaikainen infrastruktuuri ja vahva teollisuus ovat avainasemassa, varsinkin kun yhdistämme ne energiasiirtymään ja sektorirajat ylittäviin materiaalivirtoihin. Suomen vienti tapahtuu meritse, joten meidän on annettava satamien kehittyä täyteen potentiaaliinsa, ja emme saa unohtaa Pohjoismaiden idän ja lännen välisiä reittejä.

Ärade talman! Industripolitik är inte bara något dammigt från 1900-talet. Det är vår biljett till hållbarhet, välmående och ett konkurrenskraftigt Finland. Vi har kunskapen. Vi har viljan. Låt oss också skapa förutsättningarna.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Poutala, kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä.

15.56 Mika Poutala kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Taloudessa on viime aikoina ollut valitettavan vähän myönteisiä merkkejä. Maailmankauppa on jatkuvassa muutoksessa, ja geopoliittinen tilanne on kehittynyt suuntaan, jota emme vielä muutama vuosi sitten olisi osanneet kuvitella.

Yhdysvaltojen tullipolitiikka edellyttää nyt EU:lta ketterää ja yhtenäistä toimintaa. Myöskään kauppapolitiikassa päätöksiä ei saa tehdä Euroopan päiden yli, vaan Euroopan on toimittava itse vahvasti ja yhtenäisesti.

Suomen talous on vahvasti riippuvainen viennistä, ja teollisuuden haasteet näkyvät koko kansantaloudessa. Bruttokansantuotteen kasvu on jäänyt kansainvälisesti jälkeen, ja yritysrakenteemme on keskittynyt kovin harvoin suuriin toimijoihin. Vuonna 2019 sadan suurimman viejän osuus oli lähes 60 prosenttia koko viennistämme, mikä on selvästi enemmän kuin muissa Pohjoismaissa.

Pk-yritysten rooli viennissä ja globaaleissa arvoketjuissa on meillä vähäinen. Vain alle 10 prosenttia suomalaisista yrityksistä vie tuotteitaan ulkomaille. Suuri osa arvonnalisästä syntyy muutamilla hitaasti kasvavilla aloilla, ja ulkomaiset sijoitukset Suomeen ovat jääneet vähäisiksi. Tarvitsemme päätöksiä, jotka vauhdittavat kasvua ja luovat edellytyksiä velkasuhteen taittamiseksi. On kyettävä vauhdittamaan vientivetoista kasvua, jotta voimme tasapainottaa julkista taloutta.

Teollisuuspoliittinen selonteko tarjoaa hyvän katsauksen keskeisistä tavoitteista ja toimista, joilla pyritään vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin ja mahdollisuuksiin. Se tuo esiin myös hallituksen jo käynnistämät toimet näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Keskeistä on etenkin investointien edellytysten parantaminen, yksityisen rahoituksen tehostaminen sekä panostusten lisääminen tutkimukseen ja innovaatioihin. Myös puhtaan siirtymän sekä bio- ja kiertotalouden alueilla meillä on merkittäviä kasvumahdollisuuksia.

Yksi suurimmista haasteista on osaavan työvoiman saatavuus, mikä nousee esiin myös selonteossa. Työmarkkinoiden kysynnän ja tarjonnan välillä on yhä suuri kuilu. Työvoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

man saatavuus on pitkälle tulevaisuuteen merkittävin tekijä yritysten kasvulle ja Suomeen tehtäville investoinneille. Työuria on pidennettävä alusta, lopusta ja keskeltä. On huolehdittava työhyvinvoinnista ja jaksamisesta. Tarvitsemme lisää joustavuutta työmarkkinoille ja kannustinloukkujen purkamista. Näiden eteen hallitus tekee parhaillaan töitä.

Jotta voimme reagoida oikein jatkuvasti muuttuvissa olosuhteissa, tarvitsemme selkeän ja ajantasaisen kokonaiskuvan. On tärkeää vauhdittaa perinteisten alojen uudistumista ja samalla luoda otollisemmat kasvuolosuhteet uusille toimialoille. Suomi tarvitsee uusia yrityksiä — myös suuret yritykset ovat joskus olleet pieniä. Hallitus helpottaa näiden ensimmäisten kasvun askelten ottamista muun muassa purkamalla työllistämisen esteitä.

Kuten selonteossa todetaan, teollisuuspoliittisissa toiminna on tärkeää tunnistaa alueelliset vahvuudet ja osata hyödyntää niitä. Useat teollisuudenalat ovat paikkasidonnaisia esimerkiksi logistiikan, raaka-aineiden tai työvoiman saatavuuden vuoksi.

Kuntien ja alueiden elinvoiman ytimessä ovat työllisyyden ja yrittäjyyden edellytykset. Erityisesti pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on suuri kasvupotentiaali. Yrityksille suunnattujen palvelujen — kuten lupien, kaavoituksen, infrastruktuurin, työllisyyspalvelujen ja koulutustarjonnan — on oltava alueiden tarpeiden mukaisia. Myös yhteistyö eri toimijoiden kesken on tärkeää. Hyvistä liikenneyhteyksistä on huolehdittava, jotta kasvumahdollisuudet voidaan hyödyntää täysimääräisesti.

Arvoisa puhemies! Suomen historiasta löytyy hienoja kasvutarinoita, Nokia ehkä kirkkaimpana esimerkkinä. Menneestä on kuitenkin otettava myös opiksi. Liiallinen riippuvuus yksittäisistä aloista tai toimijoista on riskialtista. Meidän on jatkuvasti uudistuttava ja sopeuduttava muuttuviin olosuhteisiin. Oikeilla valinnoilla ja investoinneilla tulevaisuuden kasvuun voimme varmistaa, että Suomi säilyy kilpailukykyisenä ja elinvoimaisena maana myös tulevaisuudessa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — No niin, halutaanko käydä lyhyttä keskustelua? Eli kaikki ne, jotka haluavat osallistua debattikeskusteluun, voivat painaa V-painiketta ja nousta seisomaan. Lähdetään nyt ensiksi näistä ryhmäpuheiden pitäjistä. — Fagerström ei taida olla paikalla. — Puisto.

16.01 Sakari Puisto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos tosiaan ministerille tästä selonteosta.

Me oltiin talousvaliokunnan kanssa muutama viikko sitten Tukholmassa päivän vierailulla. Se oli hyvin mielenkiintoinen vierailu monessakin mielessä. Yksi asia, minkä he nostivat esille, oli se, että he katsovat hyvin kiinnostuneesti Suomea myös tekoälyn suhteen ja sen soveltamisessa teollisuudessa.

Yksi asia, mikä minua erityisesti kiinnostaa Ruotsissa, on se, miten he ovat pitkäjänteisesti kehittäneet pääomamarkkinoita ja oikeastaan koko kansa tai suuri osa on mukana osakesijoittamisessa, mikä auttaa heidän pääomamarkkinoidensa kehitystä, ja sitten he ovat onnistuneet aivan loistavasti esimerkiksi tuomaan uusia yrityksiä hyvin markkinoille ja listautumaan. Heillä on jopa yhtä paljon listautumisia kuin monella Keski-Euroopan maalla yhteensä. Kysyisin ministeriltä, kun nyt on myös se finanssialan kasvustrategia valmiste-
lussa: [Puhemies koputtaa] mitä toimia siellä on?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Tässä on tosiaan 23 puheenvuoron pyytäjää, ja he kaikki saavat puheenvuoron, enempää ei oteta. Sen jälkeen mennään sitten puhelistalle. — Edustaja Viitala.

16.03 Juha Viitala sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten jo ryhmäpuheissa tuli hyvin esiin, teollisuuspoliittinen selonteko jäi kovin laihaksi. Selonteko oli lähinnä listaus olemassa olevista asioista, mutta konkreettiset uudet avaukset siitä jäivät puuttumaan. Suomi tarvitsee pitkän ja selkeän teollisuuspoliittisen katseen, jossa panostetaan korkean jalostusasteen vientituotteisiin. Nyt pitää katsoa rohkeasti eteenpäin ja tarttua uusiin mahdollisuuksiin. Suomen tulee olla vihreämmän teollisuuden suunnannäyttävä, korkeamman tuottavuuden ja lisäarvon maa, jossa ihmisillä on työpaikkoja.

Selonteon sisältö tosiaan kaipaasi konkretiaa, ja se jäi toimenpiteiltään kevyeksi. Toivotavasti sisältö kuitenkin hyödynnetään mahdollisimman tehokkaalla tavalla. Kysynkin, arvoisa ministeri: mitkä ovat hallituksen kolme tärkeintä tekoa Suomen viennin edistämiseksi tässä hetkessä, kun olemme muun muassa puhuneet tästä kauppasodan varjosta?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mehtälä.

16.04 Timo Mehtälä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ajattelin tiivistää tämän vastauspuheenvuoron kolmeen asiaan: rahoitus, sääntely ja verotus.

Itsellänikin yrittäjänä jatkuvasti tulee vastaan rahoitusten saanti yrityksiin, oli sitten kysymys alkutuotannosta tai pienyrittämisestä. Tällä hetkellä rahoitusten saanti on jopa suurin uhka yritysten kehittymiselle.

Sitten toinen asia, tämä sääntely: Niin kuin tässä jo hyvin tuli esille, Ruotsissa muun muassa ei vaadittu tätä biokaasulaitosten todentamista, kun Suomessa tuntuu, että se on aivan ehdoton ja se on välttämätön. Ruotsissa sitä vastaavaa ei tarvitse yritysten tehdä.

No, sitten kolmantena vielä tämä verotus: kyllä minä sitä edelleen ihmettelen, miksi rajattiin näin valtavan suureksi tämä investointiverohyvitys, koska meillä nämä suuret EU-jäsenmaat lähtevät aivan eri periaatteilla tässä asiassa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen.

16.05 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”On sekä ilmaston että talouden etu, että Suomi pitää kiinni ilmastolaista ja sen hiilineutraaliustavoitteen vuodelle 2035. Päästöjä täytyy vähentää kaikilla sektoreilla.” Näin ei lausunut Greenpeace eikä Elokapina eikä Satu Hassi, vaan näin kirjoitti Elinkeinoelämän keskusliitto tämänpäiväisessä kannanotossaan. Kannanotossa todetaan myös: ”EK:n resepti ilmastotavoitteiden saavuttamiseen on vihreiden investointien vauhdittaminen, ei toimintaympäristön ennakoitavuuden horjuttaminen. Tavoitteiden muuttaminen olisi isku Suomen uskottavuudelle, pitkäjänteisyydelle ja edelläkävijäbrändille.” Kun edustaja Puisto piakkoin ottaa vastaan vastuullisen tehtävän elinkeinopolitiikasta vastaavana ministerinä, niin kysyisin teidän näkemystänne: kannattaisiko hallituksen kuunnella tätä elinkeinoelämän vakavaa viestiä tosissaan ja ottaa se vastaan?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Haluaako ryhmäpuheen pitäjä Jokelainen pitää seuraavaksi puheenvuoron? [Jessi Jokelaisen välihuuto] — Okei, seuraavaksi edustaja Ingo.

16.06 Christoffer Ingo r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Ensinnäkin haluan kiittää hallitusta hyvästä selonteosta.

För att stärka vår industri på den globala marknaden har regeringen levererat flera nödvändiga satsningar, och inom SFP anser vi det ännu nödvändigt att man till halvvägsrian kommer med ännu fler tillväxstsatsningar inom några veckor.

Yksi asia, jota on valmisteltu pitkään mutta joka ei valitettavasti ole vielä tuottanut tuloksia, on hallituksen tavoite kaksinkertaistaa elintarvikevientiä. Viivästys johtuu siitä, että tarvitsemme selkeän vientiorganisaation, jolla on sisältöosaamista ja sen lisäksi selkeät viestit siitä, että valtio avustaa vientituella, jos jalostusteollisuus investoi lisäarvon tuottamiseen puhtaille elintarvikkeillemme.

Därför vill jag fråga den ansvariga ministern: När får vi se fart på livsmedelsexporten?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten vielä edustaja Poutala.

16.07 Mika Poutala kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille selonteon ohjaamisesta.

Selonteossa nousee esiin pk-yritysten alhainen osuus Suomen viennistä. Vain kymmenen prosenttia kaikista Suomen yrityksistä edes osallistuu vientiin, ja tätä todellisuutta hallitus luonnollisesti pyrkii monin keinoin muuttamaan. Yksi keino on edistää vientiä sekä yritysten kasvua.

Yhä useammalla pk-yrityksellä tulee olla mahdollisuus ja tarvittava tuki viedä tuotteitaan ja palvelujaan ulkomaille. Samalla edistämme myös suomalaista työllisyyttä ja luomme Suomeen toivottua kasvua. Mutta ehkä semmoinen kysymys: onko tähän joitain uusia ajatuksia, millä saisimme yhä useamman yrityksen innostumaan viennistä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten edustaja Mäkynen.

16.08 Matias Mäkynen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitoksia hallitukselle ja ministerille selonteosta ja tämmöisen teollisuuspoliittisen keskustelun mahdollistamisesta eduskunnassa. Olemme talousvaliokunnassa jo itse asiassa useamman vuoden ajan käyneet teollisuuspolitiikkaa omana asiana läpi, mutta on hienoa, että nyt myös hallitus tähän keskusteluun on lähtenyt.

Tässä selonteossa on tunnistettu alueelliset vahvuudet liittyen toimintaympäristön analyysiin, mutta näiden vahvuuksien vahvistamiseen ei juurikaan nyt tästä selonteosta löydy konkreettisia toimenpiteitä. Alueiden erikoistuminen eri teollisuuden ja teknologian aloille on tosi luonnollista ja tärkeää. Toisaalta meillä valmistellaan jatkuvasti erilaisia kansallisia kasvustrategioita eri toimialoille, mutta nekin jäävät aika ylätasolle eivätkä välttämättä ota tätä alueellista näkökulmaa kovin vahvasti huomioon. Miten ministeri näkisi tämmöisen valtion vahvemman kumppanuuden alueiden kanssa ja toisaalta näissä toimi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

alastrategioissa vahvemman alueellisen näkökulman ja ehkä myöskin resursoinnin siihen, että alueiden vahvuuksia pystyttäisiin nykyistä paremmin rakentamaan ja vahvistamaan teollisuuspolitiikalla?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Päivärinta.

16.09 Susanne Päivärinta kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Teollisuus ei ole enää vain talouspolitiikkaa. Se on turvallisuuspolitiikkaa, se on huoltovarmuutta, ja se on omavaraisuutta. Meidän on kyettävä vastaamaan globaaliin kilpailuun, jota käydään investoinneista, tuotannoista, raaka-aineista ja osaajista. Siksi me hallituksessa sujuvoitamme lupaprosesseja, joustavoitamme työelämää, panostamme merkittävästi t&k:hon ja puolustukseen. Mutta me emme voi rakentaa meidän tulevaisuuttamme, jos meiltä puuttuvat investoinnit, riskinotto ja uskallus investoida. Tämä investointipuute on Suomessa, mutta se on myös koko Euroopassa.

Haluaisin nostaa esiin myös sen ongelman, että Suomessa liian usein parhaat yhtiömme myydään, ennen kuin ne ehtivät edes kasvaa globaaleiksi. Siinä samalla me myydään kotimainen päätösvalta ja verotulot, ja me tarvitsemme nimenomaan pääomaa ja kotimaista omistajuutta. Teollisuus todella on enemmän kuin koneita ja tehtaita. Se on tahdonilmaus siitä, että Suomi rakentaa itse, innovoi itse ja rahoittaa tulevaisuudessa hyvinvointinsa itse, sillä kukaan muu ei pelasta Suomea kuin me itse.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Skinnari.

16.11 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Teollisuuspolitiikka, ajankohtainen aihe. Tietysti kun katsoo Suomea, niin kymmeneen vuoteen meidän 20 suurinta yritystä eivät ole kasvaneet ollenkaan, ja kun inflaation ottaa mukaan, ne ovat supistuneet. Tämä on todellisuutta. Investointeja toki on, mutta ne on tehty seiniin, ei osaamiseen, ei siihen arvonmuodostukseen niin kuin muualla Suomessa. Tähän minusta kannattaa pysähtyä, ja valitettavasti tämäkään selonteko ei minun mielestäni tunnista tosiasioita. Jos Teollisuussijoitus on se tapa tehdä teollisuuspolitiikkaa, niin me ollaan pilkun väärällä puolella. Me puhutaan kymppimiljoonista, muutamista sadoista, kun muut tekevät miljardeilla. Arvoisa ministeri, miten tästä nyt saisi niin sanotusti kalun, että tällä pääsisi eteenpäin? Miksi te ette kysynyt yrityksiltä — niiltä 20 suurimmalta, pk-yrityksiltä, pieniltä kasvuyrityksiltä — koska minä uskon, että silloin tämä selonteko olisi ollut aivan erinäköinen? Miksi te ette tehnyt niin?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski.

16.12 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus puhuu puhtaasta siirtymästä, osaavasta työvoimasta ja korkean jalostusasteen viennistä, mutta hallituksen toimet eivät kyllä ole samasta maailmasta, valitettavasti. Tämä hallitus on leikannut rahoitusta ilmasto- ja ympäristötoimilta sekä halpuuttanut saastuttamista.

Selonteossa pohditaan, miten Suomeen saisi riittävästi osaavaa työvoimaa, mutta hallituksen oma koulutuspolitiikka on ollut surkean heikkoa. Hallitus on lakkauttanut aikuis-koulutustuen ja leikannut ammatillisesta koulutuksesta. Te olette heikentäneet opiskelijoiden toimeentuloa sekä tehneet maahanmuuttoon useita kiristyksiä. No, mistä sitä osaavaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

työvoimaa sitten näiden jälkeen saadaan? Teidän talous- ja työllisyyspolitiikkanne on tootaalisesti epäonnistunut. Tavoittelitte 100 000:ta uutta työllistä, mutta 50 000 uutta työtöntä on tullut tilalle. Suomen ei pidä olla maa, joka kilpailee maailmalla työvoiman halpuuttamisella ja kurjistamisella. Suomen pitäisi investoida korkeaan jalostusteeseen, koulutukseen, osaamiseen, tutkimukseen, tieteeseen ja laatuun.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

16.13 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että tämä teollisuuspoliittinen selonteko on täällä, koska se on yksi niitä kulmakiviä siinä, että Suomi tässä hyvinvointiyhteiskuntaa pystyy pitämään yllä, ja tämä on tärkeä osa. Ehkä parasta tässä selonteossa on sivulla 28 tämä Suomen teollisuuspolitiikan swot-analyysi ja siellä tämä nelikenttäkuvio, missä on avattu siitä keskiöstä, mitä on nytten tärkeitä asioita. Kysymykseni liittyy tähän analyysiin tästä lähtökohdasta, puheenvuorossa käyn tätä sitten muuten läpi. Tästä lähtökohdasta kysyn arvon ministeriltä: Nyt kun katsotaan näitä tekijöitä täällä, niin tämä uhkakori on täällä nyt sitten valtavasti kasvanut painopisteiltään, jos katsoo näitä asioita. Tulkitsetteko te samalla tavalla, ja onko jotain muuta, jota tässä nyt viime päivien aikana tähän koriin, tähän analyysiin olisi pitänyt ottaa lisää?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

16.14 Merja Rasinkangas ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos hallitukselle ja ministerille tästä hyvästä selonteosta.

Suomen vauraus rakentuu osaamiseen, yrittäjyyteen ja ennen kaikkea vientiin. Vientiteollisuutemme on se moottori, joka tuo hyvinvointia koko maahan, työpaikkoja, verotuloja ja tulevaisuudenuskoa. Tänä taloudellisesti ja muutoinkin haastavana aikana on hyvä, että meillä on hallitus, joka satsaa siihen, että tämä äärimmäisen tärkeä vientiteollisuuden moottori saadaan jälleen uuteen kukoistukseen.

Arvoisa puhemies! Meidän tuleekin keskittyä investointien vauhdittamiseen, sujuvaan luvitukseen ja kilpailukykyiseen logistiikan ja energian hintaan. Lyhytnäköinen Suomen kilpailukykyä heikentävä ilmastopolitiikka on ilmastollekin huono ratkaisu. Parasta ilmastopolitiikkaa ovat nimenomaan suomalaisen teknologian vienti ja puhdas teollisuus. Kun yrityksemme tarjoavat ratkaisuja maailmalle, kiittää myös ilmasto. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

16.15 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että teollisuuspolitiikasta puhutaan, mutta Suomen kannattaisi keskittyä omiin vahvuuksiinsa. Nythän meillä vetyä on rakennettu, ja vetytehtaita tuntuu olevan joka niemessä ja notkossa, ja tuntuu, että puhdasta vetyterästä, hiilitöntä terästä, ovat kaikki paikat täynnä, vaikka eihän näin ole. Ne ovat vain kuvitelmia jossakin.

Se, mitä meillä Suomessa tapahtuu tällä hetkellä hiljaa, salaa ja suureksi vahingoksi meille, on metsäteollisuuden hiljainen alasajo. Nyt kuntavaalikampanjan aikana olen kiertänyt eri puolilla Suomea puhumassa. Hienoja tilaisuuksia, mutta se ei ollut se anti. Anti oli siellä, kun ajelin suomalaisia teitä pitkin ja katselin niitä valtavia puuvarastoja, jotka kaikki eivät mene sellutehtaille eivätkä sahaille vaan polttoon. Me poltamme tulevaisuuttam-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

me kaasuna taivaalle, teemme valtavaa vahinkoa, ja olen esimerkiksi demareille puhunut kymmeniä kertoja, vasemmistolle yleensäkin — totta kai kaikille muillekin — että näinkö me ajamme Suomen teollisuuden selkärangan nurin, koska se tukee meidän metalliteollisuutta, kemianteollisuutta, energiateollisuutta, sähköteollisuutta. Täällä levitellään käsiä ja tanssitaan ilmastohumppaa, ja Suomi menee alamäkeen kolinalla. Energia maksaa, ja jotenkinhan tässä on ruvettava tekemään, että tähän järki löytyisi. Näin ei yksinkertaisesti voi jatkaa. Tai sitten tulee nälkä, ja sitähan kukaan ei halua.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten vielä yksi ryhmäpuheenvuoron pitäjä, edustaja Fagerström.

16.17 Noora Fagerström kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! On syytä korostaa, että tämä teollisuuspoliittinen selonteko on historiallinen. Orpon hallitus ottaa vakavasti Suomen talouden haastavan tilanteen, mikä näkyy niin tässä selonteossa kuin hallituksen politiikassa kokonaisuudessaan. Hallitus haluaa turvata sen, että koko Suomi ja sen teollisuus pysyvät kehityksessä mukana myös Kehä kolmosen ulkopuolella.

Suomi on viime aikoina saanut kotiutettua huomattavan suuria teollisuusinvestointeja, joista on syytä olla ylpeä. [Timo Harakka: Kuten? — Ville Skinnarin välihuuto] Tämä on osoitus siitä, että talouden suunta on kääntymässä parempaan päin. Vanhat reseptit eivät Suomessa toimi, ja siksi Orpon hallitus ottaa niskalenkkiä näivettyneestä talouskasvusta. Panostamme kasvuun ja tki-toimintaan sekä sopeutamme valtiontaloutta yhdeksällä miljardilla eurolla siksi, että tulevilla sukupolvilla olisi toimivat sote-palvelut ja laadukas koulutus.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kumpula-Natri.

16.18 Miapetra Kumpula-Natri sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme tärkeän keskustelun parissa. Silloin kun hallitus tätä valmisteli, se kutsui myös eri puolueet evästäämään sinne näitä kasvuehdotuksia, ja se työ tehtiin vakavasti myös SDP:ssä — en näitä lue tästä paperista. Sen takia varmaan eduskunnan käsittely tässä on hyvin tärkeää.

Mutta tässä alkuun, kun tämä lähetetään käsiteltäväksi eduskuntaan, tulee olo, että epävarmuus on myrkyä, ja tässä pitäisi olla vastaus siihen, että epävarmuutta ei ole. Kuitenkin meidän kasvualoiksi on tunnistettu vihreä ja puhdas siirtymä, digitaaliset kyvykkyydet, ja sitten meidän on pakko huolehtia yhteyksistä. Kävimme vierailulla Tanskassa Kööpenhaminassa ja Ruotsissakin toisen valiokunnan kanssa, ja siellä on aika tiiviit yhteydet Eurooppaan, senkin takia, että globaalitalous pettää, ja meilläkin 58 prosenttia talousviennistä menee sinne. Onko meillä yhteydet olemassa ja kunnossa siihen tahtiin kuin pitää?

Ja vielä toinen kysymys digitalisaatiosta: mihin sen laittaisi? Sitä ei ole avainkysymyksissä eikä tavoitteissa mainittu ollenkaan. Jos me jäämme yleisesti digitalisaatiosta yrityksissä jälkeen, niin ihan varmasti jäämme jälkeen kilpailijoistamme.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harakka.

16.19 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän selonteon taustallahan on teollisuuspoliittinen strategia, jonka tekeminen vei sitten puolet tästä hallituskaudesta. Harmillisesti myös se taustaraportti on lähinnä luetteloa hallituksen toimista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

ja joitain lisätoiveita, mutta ei mitään reippaita avauksia eikä mitään konkretiaa. Vertailukohta edelliseen hallitukseen on aika paljonpuhuvaa. Maailman kunnianhimoisin hiilineutraalisuustavoite oli vahva ja itse asiassa maailmallakin suurta huomiota herättänyt nimenomaan elinkeinopoliittinen strategia. Se avasi uusia mahdollisuuksia ja uusia markkinoita. Sen edistäminen ei olisi ollut mitenkään mahdollista ilman Elinkeinoelämän keskusliiton ja Etelärannan suurta ja vahvaa tukea. Kaikki ne kymmenien miljardien eurojen suunnitelmathan, joita pääministeri edellisessä kohdassa mainosti, ovat syntyneet juuri näistä avuksista, tämän strategian ansiosta, mutta tämän hallituksen poukkoilu ilmastotaloudessa on nyt johtanut siihen, että nämä investoinnit uhkaavat jäädä piippuun. Nesteen tilanne ja osakekurssin syöksy kertovat kaiken olennaisen.

Näyttää valitettavasti siltä, että ympäristöministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö eivät ole osallistuneet lainkaan tämän strategian tekoon. Miksi kärkeknologiat ylipäättään jäävät niin mahdottoman pienelle maininnalle, kun ottaa huomioon, että Suomella on johtava asema maailmassa kvantti-, 6G- ja suurteholaskennan aloilla? Miksi näistä ei synny sitä klusteria, sitä ekosysteemiä, joka on Suomen tulevaisuuden talouskasvun aivan ytimessä? Miksi tämä loistaa poissaolollaan [Puhemies koputtaa] näistä papereista?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä.

16.20 Pauli Aalto-Setälä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille ja kiitos tästä keskustelusta teollisuuspolitiikasta ja kauppapolitiikasta tänään.

En näe sitä lainkaan niin synkkänä kuin edustaja Harakka näkee. Itse asiassa monta kymmentä vuotta yrityksiä johtaneena olen sitä mieltä, että mitä vähemmän valtio määrää niitä kohteita, joista se kasvu syntyy, sen parempi. Kyllä tässä on nostettu juuri oikeat asiat: kilpailukyvyyn vahvistaminen, [Timo Harakka: No hyvinhän se menee! — Miapetra Kumpula-Natri: Hyvin menee!] aineettomat investoinnit, vientiteollisuuden tukeminen — ne ovat kaikki asioita, joihin me voidaan täällä vaikuttaa ja joilla on sitten merkitystä yrityksille — sen infran rakentaminen, jolla voidaan rakentaa uutta liiketoimintaa.

Sen sijaan sitä pidän kyllä hyvänä nostona ja tärkeänä asiana, että näihin puhtaisiin investointeihin on lähdetty tämä investointituki rakentamaan, ja kysynkin ministeriltä, että toivottavasti sitä pystytään jatkamaan.

Kun edustaja Harakka ei muistanut yhtään investointia, [Timo Harakka ja Ville Skinnari pyytävät vastauspuheenvuoroa] mitä on tullut, niin autanpa vähän tässä muistissa sillä lailla, että Kotkaan suunnitellun akkumateriaalitehtaan investointiarvo on noin 800 miljoonaa euroa, Googlen Muhos noin miljardi euroa toteutuessaan, Forcit Oy:n TNT-tehdas 200 miljoonaa Poriin, viime viikolla ruotsalainen energiayhtiö OX2 700 miljoonaa Etelä- ja Keski-Pohjanmaalle. [Puhemies koputtaa] Eivät nämä ihan hukkaan ole menneet eivätkä ihan pikku rahoja, vai mitä, edustaja Harakka? [Välihuutoja]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Tähän edustaja Harakka, olkaa hyvä.

16.22 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minun nyt täytyy vähän ihmetellä tätä logiikkaa, että edustaja tässä vastusti sitä, että valtiolla on jonkinlaista mukaantuloa näihin suunnitelmiin, mutta samalla sitten kiittelitte näistä investointija ilmastotuista. [Pauli Aalto-Setälän välihuuto — Ville Kauniston välihuuto] Mistähän ne mahtavat tulla, jolleivät sitten julkiselta sektorilta?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

Sitä juuri tarkoitin, että meidän kunnianhimoinen ilmastotavoitteemme loi uusia markkinoita. Mihin niitä puhtaita teknologioitakaan sitten myydään, jollei niille ole syntynyt kysyntää sitä kautta, että meillä on tiukat ilmastonormit, joita totta kai tämä ilmastokriisi vaatii ja ansaitsee ja joissa Eurooppa ja Suomi ovat ja voivat olla aivan kärkijoukoissa? Tämän tarveleminen tällaisella poukkoilulla, joka liittyy monenlaiseen lainsäädäntöön ja sen vesittämiseen ja esimerkiksi viime aikoina sitten epävarmuuteen siitä, mikä on datakeskusinvestointien, joita vielä kuukausi sitten juhliittiin, verokohtelu, on ihan myrkkyä. [Pauli Aalto-Setälä pyytää vastauspuheenvuoroa] Meidän täytyy huolehtia vakaasta investointiympäristöstä ja siitä markkinasta, jossa me voimme olla maailman huippua.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Aalto-Setälä tähän vielä.

16.23 Pauli Aalto-Setälä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämähän on hauskaa. Kiitoksia, edustaja Harakka, ilmeisesti provosoiduitte kommentistani. Sanoin äsken, että nämä puhtaan siirtymän investoinnit ovat olleet hyvä ratkaisu. Se on iso, siihen mahtuu valtavasti erilaisia teknologioita. Te taas odotatte hallitukselta yksittäisiä liiketoimintoja ja yksittäisiä yksityiskohtia. [Miapetra Kumpula-Natri: Miten niin? — Timo Harakka pyytää vastauspuheenvuoroa] Eihän selonteon tehtävä siihen ole vastata millään muotoa.

Kyllä nämä ovat todellisia investointeja, mitä äsken luetteloin, ja ne liittyvät nimenomaan ilmastolaista kiinni pitämiseen, joka avaa tämän valtavan kokonaismarkkinan. Te tahallaan ymmärrätte väärin, mitä äsken sanoin.

Minusta tämä on hyvä alku. Tällaistaahan täällä ei ole tehty ollenkaan. Marinin hallitus ymmärtääkseni ei koskaan tällaista selontekoa saanut aikaan. Nyt meillä on se tässä käsittelyssä, me käydään hyvää keskustelua, ja osa kommentista on ihan fiksujakin ollut.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten vielä Harakka, ja sitten mennään näihin debateihin vielä, mitkä ovat jääneet tänne.

16.24 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän me varmasti olemme samaa mieltä edustaja Aalto-Setälän kanssa siitä, että tämä ilmastomarkkina ja puhtaan teknologian markkina on sekä planeetan kannalta että Suomen kannalta äärimmäisen tärkeä ja hyödyllinen. Siihen tarvitaan valtion strategista ohjausta, ei niin, että meillä on jonkinlaisia pistemäisiä kohteita, joita valtio panee paremmuusjärjestykseen.

Sitähän minä nimenomaan tässä arvostelin, että on luettelomaisesti näitä pisteitä sen sijaan, että olisi vedetty viivoja niitten pisteiden väliin ja todettu, mistä syntyvät ne arvoketjut, mistä syntyvät ne ekosysteemit, jotka ruokkivat toinen toisiaan esimerkiksi näitten kärkeknologioiden osalta. Miten 6G voisi liittyä kvanttitekologiaan, miten se voi liittyä Kajaanissa olevaan Euroopan tehokkaimpaan supertietokoneeseen, miten se liittyisi näiden datakeskusten kokonaisuuteen, joka voi tuottaa Suomelle sellaista arvonlisää, jota molemmat tavoittelemme?

Mutta se, että Eurooppa ja Suomi pitävät kiinni näistä kunnianhimoisista ilmastotavoitteistaan, luo meille kilpailuedun, ja siksi Suomen etu on se, että myöskään Euroopan unioni [Puhemies koputtaa] ei vesitä eikä lipsu näistä ilmastotavoitteista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt täällä on vielä yhdeksän alkuperäistä debattipuheenvuoron pyytäjää, ja ne siis ovat täällä ja kaikki ne saavat. Sitten ministeri saa vastata debatin jälkeen, mikäli haluaa, ja sitten mennään puhujalistalle. — Debatti jatkuu. Edustaja Strandman.

16.25 Jaana Strandman ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ministeri! On tärkeää, että teollisuuspolitiikasta puhutaan juuri nyt täällä salissa. Suomen vaihtotase on ollut negatiivinen jo 2010-luvun alusta alkaen, ja julkinen talous on ollut alijäämäinen, mikä näkyy Suomen velkaantumiskehityksessä. Fakta on, ettei Suomi veroinensa, palkkakulunsa tai sääntelyjensä takia houkuttele sijoittajia. Lisäksi EU:n päästökaupat nostavat kaiken energian hintaa ja rajoittavat sijoitushaluja sekä kansalaisten ostovoimaa.

Hallitus pyrkii kuitenkin teollisuuspoliittisella strategialla tukemaan vientiä ja kasvua. Hallituksen toimilla julkinen talous pyritään saamaan selkeään kasvuun ja tasapainoiselle kehityksen tielle myöskin byrokratiasääntelyä ja luvituksia keventämällä. Kilpailukykyä on lähdetty parantamaan muun muassa työmarkkinatoimilla.

Tarvitsemme myös korkean jalostusarvon omaavaa kehittämistä juurikin vientiin. Haluan nostaa pienyrittäjyyden esiin näissäkin keskusteluissa, sillä pienyrittäjyys on maassamme vahvuutta ja erityisesti maamme eri alueilla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

16.26 Anna-Kristiina Mikkonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen eduskunnalle antama teollisuuspoliittinen selonteko ja sen analyysi Suomen teollisuuspolitiikan ja kasvun kipupisteistä lienee oikea, mutta esitetyt uudet toimet jäävät kyllä riittämättömiksi. Orpon hallituksen toimet ovat omalta osaltaan hankaloittaneet markkinoiden toimintaympäristöä, aiheuttaneet epäluottamusta ja kaaosta työmarkkinoilla sekä vieneet kasvulta edellytyksiä.

Arvoisa puhemies! Turvallisuusympäristön muutos ja Nato-jäsenyys ovat luoneet uusia mahdollisuuksia Suomen puolustus- ja teknologiateollisuudelle. Sehän on hyvin perinteisesti protektionistista alaa huoltovarmuussyistä. Yhteishankintojen tekeminen EU:n sisällä voisi olla suomalaiselle puolustusteollisuudelle mahdollisuus. Miten te näette, ministeri Rydman, voisiko Suomi joillain toimin edistää EU:n toimia Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan vahvistamiseksi?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen ja sen jälkeen Kallio.

16.28 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu rouva puhemies! Kiitos ministerille erinomaisesta esittelystä.

Pohjois-Suomi: Suomen mahdollisuudet nousevat tässä työssä aivan erityiseen rooliin. Siellä ovat ne voimavarat, joita puhdas siirtymä tarvitsee: puhdas energia, kriittiset raaka-aineet ja kasvava kiinnostus kansainvälisiltä sijoittajilta. Pelkkä potentiaali ei kuitenkaan yksin riitä. Meidän on tehtävä se näkyväksi ja houkuttelevaksi. Tässä tarvitaan logistiikkaa, osaavaa työvoimaa ja vahvaa yhteyttä myös läntisiin naapureihimme Ruotsiin ja Nor-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

jaan. Tuo yhteys on edelleen alihyödynnetty. Sen avulla voimme rakentaa pohjoisen teollisen keitaan, joka palvelee koko Euroopan puhdasta ja digitaalista siirtymää.

Arvoisa ministeri, kysyn: minkälaisiin toimenpiteisiin olette ryhtyneet pohjoisen ohjelman toteuttamiseksi? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

16.29 Vesa Kallio kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä itäisessä Suomessa vakuuskysymys on noussut esteeksi yritysten kehittämiseksi ja myös omistajanvaihdoksille. Se, mikä lännessä ja etelässä kelpaa vakuudeksi, ei meillä enää välttämättä kelpaakaan. Sama on pankkien osalta: sitä, mitä pankit lännessä ja etelässä rahoittavat, ei meillä välttämättä enää rahoiteta. Tilanne on sama lähes toimialaan katsomatta, ja se pätee yritystoimintaan, mukaan lukien maa- ja metsätalous, mutta pätee myös asuntoihin ja omakotitaloihin. Tämäkin osaltaan vauhdittaa tätä nykyistä keskittämispolitiikkaa.

Yksittäisetkin suuret investoinnit ovat toki tärkeitä, mutta niitä ei itäiseen Suomeen juurikaan ole näköpiirissä. Meille paljon merkittävämpää on suurempi joukko pienempiä investointeja, joihinkin mahdollisimman suuri määrä pk-yrityksiä pääsisi mukaan, ja tähän hallitukselta odotetaan toimenpiteitä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

16.30 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme nyt hallituksen teollisuuspoliittista selontekoa, jonka pitäisi viitoittaa suuntaa Suomen teollisuuden tulevaisuudelle. Teollisuuspolitiikka on mitä suurimmissa määrin kasvupolitiikkaa. Suomen kasvupolitiikan tulisi tähdätä talouskasvun edistämiseen, työllisyyden parantamiseen, kilpailukyvyn vahvistamiseen sekä sosiaaliseen kestäväyyteen.

Mikäs tilanne on Itä-Suomessa? Pk-yritysbarometrissä noin 40 prosenttia pohjoissavolaisista pk-yrityksistä tavoittelee kasvua. Pääministerinkin aiemmin kehuma itäisen Suomen ohjelma ei pahimmillaan tarjoa seudulle paperia kummempaa. Esimerkiksi Keski-Savossa Varkaudessa tällä hetkellä hallituksen päätöksillä virastoja lakkautetaan ja sosiaalisen kestävyys osalta heikennystä on tulossa myös sairaalatoiminnan lakkautuessa ympärivuorokautisen päivystyksen osalta. Arvoisa elinkeinoministeri, miten hallitus huomioi tulevassa kehysriihessä teollisuus- ja kasvupolitiikan vahvistamisen Itä-Suomessa ja esimerkiksi Varkauden seudulla?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten vielä kolme: edustajat Jukkola, Wallinheimo ja Eskelinen.

16.31 Janne Jukkola kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos hallitukselle tästä selonteosta, joka ottaa huomioon koko Suomen. Suomi elää viennistä, ja siihen tämä selonteko vastaa hyvin. Meidän taloutemme, hyvinvointimme ja kilpailukykyämme ovat tiiviisti sidoksissa ulkomaankauppaan, ja erityisesti teollisuuden viennillä on tässä keskeinen rooli. Vienti mahdollistaa työllisyyden ja investoinnin mutta myös varmistaa, että yritykset pystyvät kilpailemaan globaaleilla markkinoilla. Tähän hallitus on vastannut hyvin. Olemme saaneet useita konkreettisia teollisuuspoliittisia toimia, jotka tukevat viennin kasvua ja vientiyritystemme kilpailukykyä, kuten esimerkiksi puhtaan siirtymän investointi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

kannustimen. On selvää, että nämä toimet luovat pohjan, jonka varassa voimme kohdata tulevaisuuden haasteet ja pysyä kilpailukykyisenä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo.

16.32 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ottamatta kantaa siihen, kuka on oikeassa ja kuka väärässä, on mielestäni tärkeää, että täällä puhutaan teollisuuspoliittisesta selonteosta, ja pääsääntöisesti täällä esitetyt kysymykset ministerille ovat olleet hyviä.

Itse olen monta kertaa miettinyt sitä, että monta kertaa nämä meidän teollisuusklusterit keskittyvät tiettyihin aloihin: vaikka Vaasassa energiateollisuus, Keski-Suomessa on metsäbioklusteri, Oulussa on ict-klusteri ja näin pois päin. Monta kertaa nämä ovat kiinni yksittäisestä yrityksestä tai yksittäisestä ihmisestä, ja jotenkin toivoisi, että valtiolla voisi olla tässä suurempi rooli, varsinkin kun teknologia tulee todennäköisesti kehittymään paljon enemmän seuraavina vuosina, niin että tämä kiertoaika nopeutuu. Jotenkin toivoisi, että valtiolla voisi olla suurempi osuus nyt tässä, että tämmöisiä innovaatioklustereita syntyisi enemmän nyt sitten eri paikkoihin. Hiukan olen huolissani siitä, pystytäänkö me vielä tekemään tätä vai jääkö se silti yksittäisten yritysten tai ihan ihmisten harteille. [Timo Harakka: Hyvä puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Vielä edustaja Eskelinen.

16.33 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä, että teollisuuspolitiikasta keskustellaan. Muutamia huomioita.

Edustaja Mäkinen nosti alueiden vahvuudet esille, ja kun itsekin luin näitä osioita, niin Itä-Suomesta on todettu, että rajan sulkeutuminen on vaikuttanut Itä-Suomeen. Mitään toimenpiteitä täällä ei... Kyllä me ymmärretään, että se on vaikuttanut.

Edustaja Strandman totesi, että korkea palkkataso on se Suomen kilpailukykyyn ongelma. Swotissa lukee, että Suomen osaajien alhainen palkkataso on etu. Ei kai tämä strategiarhmiä nyt ihan huvikseen ole kirjoittanut sitä. Tästä voitaisiin työmarkkinakeskustelu käynnistää.

Toinen on sitten tämä meidän energiainfra, jota on pidetty vahvuutena. Totuus on, että me kuljetaan 5—10 vuotta jäljessä meidän energiaverkkojen rakentamisessa. Se on se pulonkaula, niin kuin pääministerikin sanoi. Itä-Suomessa ei ole 5—10 vuoteen näkyvissä 450:tä, ja sama tilanne alkaa olla Länsi-Suomessa nytten tällä hetkellä, kun sinne on paljon rakennettu.

Ja kolmas asia sitten: On se erikoista, että tässä ei logistiikasta ja liikenteestä puhuta mitään. Nehän ovat aivan avainkysymys. Meidän logistiset kustannukset ovat teollisuudessa viennissä noin 13—16 prosenttia, ja meidän tieverkko rapistuu, ratojen välityskyky alkaa olla jo teollisuuden kuljetusten esteenä, ja vesiliikenteestä ei puhuta mitään. Ehkä tämä nyt pitäisi edes LJS 12:ssa, parlamentaarisessa liikennetyössä, mainita, että tämmöistä ollaan tekemässä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten ministerille viisi minuuttia, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

16.35 Elinkeinoministeri Wille Rydman: Arvoisa rouva puhemies! Edustajien Viitala ja Harakka puheenvuoroissa havaittiin, että tässä strategiassahan on listattuna paljon sellaisia toimenpiteitä, joita on jo tehty. Toisaalta Harakka päivitteli, että hallituksella kesti kaksi vuotta tämän strategian laatiminen. No, voi tietysti olla niin, että edellisen hallituskauden aikana tehtiin niin, että ensin laadittiin strategia ja vasta sen jälkeen lähdettiin toimimaan, mutta tällä hallituksella on olennaisesti ketterämpi ja joustavampi tapa tehdä asioita. Meillä kun lähdettiin laatimaan teollisuuspoliittista strategiaa, niin sitä mukaa kun tuli esille tarpeellisia toimenpiteitä ja ideoita, niin niitä lähdettiin viemään jo eteenpäin. [Timo Harakka: Ei se ole strategia!] Esimerkiksi tämä investointikannustin, joka on jo päätetty silloin viime kehysriihessä, oli sellainen idea, joka itse asiassa syntyi nimenomaisesti tämän teollisuuspoliittisen strategian valmistelun yhteydessä, mutta sitä ei suinkaan hillottu odottamaan sitä, että strategia joskus valmistuu, vaan sitä lähdettiin viemään jo eteenpäin. Tästä strategiasta itse asiassa käy nimenomaisesti hyvin ilmi se, että hallitus tekee koko ajan ja on paljon jo tehnyt ja tekee yhä enemmänkin.

Ilmettiin myöskin sitä, että edustaja Harakka väitti, että kvantti loistaa poissaolollaan, vaikka nimenomaisesti kvantti on ollut yhtenä meidän teollisuuspoliittisena kärkihankkeena [Timo Harakka pyytää vastauspuheenvuoroa] esimerkiksi siten, miten yritys IQM:ään ollaan sijoitettu ja sitä kautta pystytty tukemaan kvantin kehitystä Suomessa ja suomalaista kärkiosaamista sen puitteissa.

Tavallaan tähän keskeiseen puoleen liittyy myöskin edustaja Puiston kysymys siitä, miten finanssialan kasvustrategia etenee. Se tullaan luovuttamaan minulle vasta toukokuussa, mutta tässäkin me olemme toimineet sillä tavoin, että jotta pystymme hyödyntämään kaiken sen työn, mitä sen puitteissa on tehty, niin nämä toimenpide-esitykset itse asiassa ovat meillä käytössä jo puoliväliriihessä. Emme suinkaan jää odottamaan näitä asioita, vaan silloin kun tulee tarpeellisia ideoita, niin lähdemme joustavasti, voimakkaasti niitä eteenpäin viemään.

Ehkä edustaja Viitalalle, kun hän kyseli viennin edistämisen tärkeistä asioista: itse asiassa tällä hetkellä varmaankin suurin potentiaali liittyy nimenomaisesti näihin jäänmurtajakauppoihin, joista käydään nimenomaisesti kahdenvälisiä keskusteluita Yhdysvaltain kanssa, vaikka jotkut pitivät semmoista kovin pahana täällä edellisen keskusteluaiheen yhteydessä.

Vad beträffar ledamot Ingos fråga om livsmedelsexporten kan jag konstatera att den helhetsreform som regeringen kommer att göra vad gäller Finnvera-lagstiftningen egentligen kommer att betydligt underlätta även ändamålen angående livsmedelsexporten. Jag ser mycket fram emot de möjligheter som sedan öppnas.

Tähän Finnvera-lainsäädännön uudistamiseen osaltaan liittyy myöskin se kysymyksenasettelu — mikä on noussut esille esimerkiksi edustajien Kallio, Suhonen ja Eskelinen Itä-Suomeen ja yhtäältä myöskin edustaja Mäkysen alueelliseen näkökulmaan liittyvissä kysymyksissä, toisaalta myöskin edustaja Hännisen pohjoiseen ulottuvuuteen liittyvissä kysymyksissä — että kun Finnvera-lainsäädäntöä uudistetaan, niin se toivottavasti mahdollistaa myöskin sen, että siitä pääsevät hyötymään paremmin myöskin sellaiset yritykset, jotka eivät toimi niillä vahvasti keskittyneillä alueilla, joihin Finnvera on keskittynyt, esimerkiksi nimenomaisesti meriteollisuuden puolella, joka sinänsä on vastaisuudessakin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

erittäin tärkeä ja keskeinen ulottuvuus suomalaisessa teollisuuspolitiikassa. Tähän vientiin kannustamiseen liittyi myöskin edustaja Poutalan kysymys.

Edustaja Aalto-Setälä auttoi puheenvuoroani sillä, että hän luetteli lukuisia investointeja, joita Suomeen on aivan hiljattain päätetty tehdä. Itse asiassa meidän investointien tämänhetkinen kuva ei ole ollenkaan synkkä. Tällä hetkellä investointipäätöksiä on itse asiassa tullut käytännössä viikoittain. Monella viikolla on tullut isoja investointipäätöksiä, useampiakin. Selkeästikin tällä hetkellä monet toimenpiteet purevat, ja se pullonkaula, mikä näissä on ollut, on selvästikin aukeamassa.

Yksi kysymys, jota ihmettelin kovin paljon, oli edustaja Skinnarin kysymys siitä, miksi ette ole kysyneet yrityksiltä toimenpiteitä, kun tätä teollisuuspoliittista selontekoa on laadittu. Ai, ei kysytty vai? No, ei näitä nyt ole kyllä ihan vain virkamiesmiettein laadittu ja pohdittu tai poliitikkojen toimesta, [Ville Skinnari pyytää vastauspuheenvuoroa] vaan nimenomaisesti, kuten tästä teollisuuspoliittisesta strategiasta käy ilmi, tähän on laadittu laajassa yhteistyössä sidosryhmien kanssa, ja yritykset ovat edustajiensa kautta päässeet myöskin vaikuttamaan tähän.

Tähän yritysnäkökulmaan tietysti liittyvät sitten nekin kysymykset, mitä tässä on tullut esimerkiksi yhdestä näkökulmasta edustaja Tynkkysen puheenvuorossa ja sitten toisaalta edustaja Hoskosen puheenvuorossa, jotka olivat tavallaan vähän ristikkäisiä. Mutta siinä havaitaan se, että EK:n puitteissa toimii sellaisia yrityksiä, jotka hyötyvät osaltaan tiukemmista ilmastovaatimuksista, ja sitten metsäteollisuuden puolella taas se on päinvastoin. Tässäkin joudumme tietysti paljon tasapainoilemaan. Kaikkien teollisuudenalojen intressit eivät välttämättä ole yhteneviä, vaikka siellä paljon yhteneväisiäkin etuja saattaa löytyä.

Aika alkaa mennä jo ylitse tai menikin oikeastaan, mutta totean vielä muutamana asiana edustaja Anna-Kristiina Mikkosen havaintoon siitä, että puolustusteollisuudelle avautuu isoja markkinoita, että olemme reagoineet esimerkiksi avaamalla Teollisuussijoitus Oy:n mahdollisuuksia paneutua ja sijoittaa myöskin puolustusteollisuuden puolelle. Se on myöskin yhtenä prioriteettina meillä t&k-puolella.

Sitten edustaja Wallinheimo totesi aivan oikein, että valtion rooli on valitettavasti kasvanut. Se ei ole myönteinen asia, mutta kun se nyt näin vaan on tässä globaalissa taloudessa, niin meidänkin on siinä ymmärrettävä toimia sitten sen mukaisesti, jotta emme menetä niitä mahdollisuuksia, joita yrityksillämme on.

Paljon muitakin kysymyksiä tuli, mutta ehkä palaan loppupuolella, jos puhemies sitten siihen mahdollisuuden antaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos, sopii näin. — Jos edustajat Harakka ja Skinnari käyttävät, kun teidän puheisiinne viitattiin, minuutin mittaiset vastauspuheenvuorot, mutta sitten mennään puhujalistalle. — Harakka.

16.41 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos ministerille seikkaperäisestä vastauksesta, jossa kuitenkin oli vähän omituinen tulkinta siitä, että en olisi tarpeeksi arvostanut kvanttiteknologian osuutta tässä selonteossa. Se on todellakin mainittu sivulla 20 osana niitä kärkiteknologioita, joissa Suomi on maailman huippua. No, tämä luettelo ei todellakaan ole mikään uutinen, saati sitten, että siitä voisi mitenkään päätellä, millä tavalla Suomi aikoo luoda sen ekosysteemisen klusterin, jossa suurteholaskenta, kvantti, 6G — nämä kaikki huippuluokan teknologiat — liittyvät yhteen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

Millä tavoin luodaan niitä tapoja, joilla esimerkiksi pk-yritykset hyödyntävät digitalisaatiota? Millä tavoin ne hyödyntävät suurteholaskentaa ja pääsevät tekoälyyn kiinni? Ei sanaakaan näistä varsinaisista toimenpiteistä, joten kyllä nyt on niin, että olen iloinen siitä, jos Suomen valtio on havainnut kvantin ja investoinut siihen, mutta ei teillä näytä mitään erikoisempaa suunnitelmaa sen osalta olevan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten vielä Skinnari, minuutti.

16.43 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri, kyllä te olette kuunnelleet edunvalvojia mutta ette yrityksiä, ja se näkyy kyllä tästä paperista, koska samaan aikaan olette lisänneet väylämaksuja, kustannuksia, tuotte ratkaisuna Teollisuussijoituksen. Eiväthän nämä yritykset tarvitse Teollisuussijoitusta, se on pääomasijoittaja.

Finnvera: palaute siitä, että ei tule vakuuksia, takuita ottaa viennin riskejä — kaikki tämä on palautetta suomalaisilta yrityksiltä, ja toivon, että otatte sen vakavasti, koska edelleenkin Suomen talouskasvu oli miinus 0,2 prosenttia vuonna 24.

Ja viennin edistäminen: Edellinen hallitus perusti keskellä koronaa vientinyrkin, otti muut Pohjoismaat mukaan. Nyt te olette kaksi vuotta pohtineet, millainenkohan järjestelmä Suomella tulisi olla. Eihän millään muulla maalla olisi varaa tähän kaikkeen, [Puhemies koputtaa] mutta teillä ilmeisesti on.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten mennään puhujalistaan. — Edustaja Lyly.

16.44 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin täällä on tullut todettua, on hyvä, että tämä teollisuuspoliittinen selonteko on täällä meillä käsittelyssä. Kun katsotaan näitä meidän viime vuosia 23 ja 24 bkt:n kehityksessä, niin ne ovat miinusmerkkisiä bruttokansantuotteen osalta. Tälle vuodelle on luvattu pientä kasvua, ja nyt sitten tällä tullipolitiikalla sekin pieni, orastava kasvu leikkaantuu. Eli kyllä töitä tarvitaan, että me saadaan tässä aikaiseksi sellaisia asioita, joilla me saadaan tehtyä tänne työllisyyttä. Tätä kautta myöskin teollisuuden vienti ja palveluiden vienti mahdollistavat meille tämän hyvinvointiyhteiskunnan. Tämä on sitä ydinasiaa kuitenkin kaiken kaikkiaan. Ja sekin, kuinka paljon tässä tehdään työtä yhdessä yli vaalikausien, on tässä tärkeää, niin kuin ryhmäpuheenvuorossamme tuli esille. Oli myös hyvä, että pääministeri Orpon ilmoitus oli tässä samaan aikaan tämän kokonaisuuden alla. Siinä johdateltiin tähän aiheeseen todella, todella hyvin.

Tämä on ylätasoinen strategia, ja täällä on tietyllä tavalla konkretiaa yritetty kirjoittaa näihin harkinnassa oleviin asioihin, mutta olisi pitänyt olla enemmän niitä asioita, joilla vastataan näihin swotin uhkiin ja mahdollisuuksiin. Niitä minä toivoin, koska tämä on hyvä taulukko ja nämä painopisteet ovat täällä muuttuneet nyt vielä viimeistenkin päivien aikana. Sen takia kysyin sitä tuossa puheenvuorossa.

Se, mitä tässä nyt sitten ajattelin vielä, rouva puhemies, kysyä, liittyy tähän, kun meidän iso asiamme on tämä, että me pystymme pitämään osaavasta työvoimasta huolta ja meillä säilyy osaava työvoima. Tässä raportissa, kun minä katson tätä kohtaa ”Varmistamme osaavan työvoiman saatavuuden”, on kuitenkin sellaisia toimenpiteitä, jotka lyövät vähän ristiin tätä tavoitetta. Ensinnäkin täällä puhutaan siitä, että parannamme jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia ja sitä tehdään, mutta samalla on lopetettu esimerkiksi aikuiskoulu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

tustuki, joka on juuri tähän liittyvä asia, jolla pitäisi yrittää tehdä asioita. Sitten täällä puhutaan siitä, että panostetaan yritysten itsensä toteuttamaan ja kustantamaan henkilöstökoulutukseen. Siihen ei täällä ole toimenpiteitä, ja sen osalta panostuksia pitäisi olla. Eli tätä osaamiseen panostamista täällä pitäisi olla enemmän. Sitten meillä on Suomessa 326 000 työtöntä, joista korkeakoulutettuja on entistä suurempi määrä, niin että sielläkin on sitä osaamispotentiaalia, jota meidän pitäisi hyödyntää. Mielestäni strategisella tasolla nämä kokonaisuudet jäävät tässä hyödyntämättä.

Sitten työmarkkinoista minä voisin tietenkin sanoa — kun täällä sanotaan, että ollaan tehty joustavat työmarkkinat — että nämä työmarkkinat on sekoitettu ja se meidän vahvuus ennustettavuudesta ja muusta on viety nyt tällä yksipuolisella politiikalla. Se meidän pitäisi saada takaisin ja se luottamus, jolloin me pystyttäisiin tekemään ennakoivia ratkaisuja.

Tässä on monta asiaa, joihin voisi vielä puuttua. Puhun vielä tästä energiasta, koska energiakokonaisuus on meillä niin keskiössä kaikessa tässä, mitä me teemme täällä Suomessa. Energian omavaraisuus, puhdas siirtymä, sähköverkon pullonkaulat ja tämäntyyppiset asiat pitäisi viedä eteenpäin. Ne ovat kymmenen vuoden investointeja, ja niissä lupaja muut prosessit vievät kauan aikaa. Tälle alueelle pitäisi saada toimenpiteitä, koska siellä tehdään näitä asioita, jotka liittyvät tähän.

Se, mikä täältä myös jäi puuttumaan, on se, että kun meidän teollisuustuotanto on käytännössä business-to-business — eli Kalmar ja Sandvik tuottavat tämmöisiä investointituotteita — niin meillä on aika vähän semmoista teollisuutta, joka menee suoraan kuluttajille. Se osio tästä mielestäni puuttuu. Siihen osioon olisi pitänyt löytää myöskin alueita, joilla tätä vahvistettaisiin.

Arvoisa rouva puhemies! Varmaan vielä seuraava puheenvuoro täytyy pyytää, jäi niin paljon kesken. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

16.49 Juha Hänninen kok: Arvoisa rouva puhemies! Suomen talous ei ole kasvanut lähes 20 vuoteen. Samaan aikaan valtion menot ovat paisuneet, velkaantuminen on kiihtynyt ja teollisuuden kansainvälinen kilpailuasema on heikentynyt. Siksi tämä teollisuuspoliittinen selonteko on käsissämme aivan oikeaan aikaan. Selonteko antaa meille pitkäjänteisen strategian suomalaisen teollisuuden kasvun tukemiseksi. Teollisuus on yhä hyvinvointimme kivijalka. Siksi sen toimintaympäristöön vaikuttaminen ei ole vain talouspolitiikkaa, se on koko Suomen tulevaisuuden rakentamista. Selonteko vastaa niihin kysymyksiin, jotka aikamme meille asettaa: Miten saamme lisää investointeja? Miten nostamme jalostusarvoa ja tuottavuutta? Miten uudistamme perinteisiä ja rakennamme uusia vientialoja?

Arvoisa rouva puhemies! Pohjois-Suomen mahdollisuudet nousevat tässä työssä aivan erityiseen rooliin. Siellä ovat ne voimavarat, joita puhdas siirtymä tarvitsee: puhdas energia, kriittiset raaka-aineet ja kasvava kiinnostus kansainvälisillä sijoittajilla. Pelkkä potentiaali ei kuitenkaan yksin riitä, meidän on tehtävä se näkyväksi ja houkuttelevaksi. Tässä tarvitaan logistiikkaa, osaavaa työvoimaa ja vahvaa yhteyttä myös läntisiin naapureihimme Ruotsiin ja Norjaan. Tuo yhteys on edelleen alihyödynnetty. Sen avulla voimme rakentaa pohjoisen teollisuuden keitaan, joka palvelee koko Euroopan puhdasta ja digitaalista siirtymää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus ei ole jäänyt odottamaan. Se on tehnyt merkittäviä päätöksiä investointien edistämiseksi. Panostamme puhtaan siirtymän investointeihin, kasvuyritysten tukemiseen, energiainfraan sekä koulutukseen. Meillä on useita isoja investointeja liikkeellä: datakeskushankkeita, akkumateriaalitehtaita, vetyteollisuutta ja tuulienergiaa. Meidän tärkein tehtävämme on varmistaa, että nämä eivät jää yksittäisiksi tähdenlennoiksi vaan ovat osa pidempää menestystarinaa. Se edellyttää ennakoitavaa sääntelyä, sujuvia lupaprosesseja ja vahvaa panostusta osaamiseen.

Arvoisa rouva puhemies! Kansainvälinen toimintaympäristö muuttuu, USA ja Kiina kilpailevat. EU:n sisämarkkinoiden jännitteet ja blokkiutumisen uhka pakottavat meidät puolustamaan omaa kilpailukykyämme entistä määrätietoisemmin. Siksi tämä selonteko ei ole vain analyysi vaan myös tiekartta, yhteinen suunta, joka perustuu vahvuuksiimme mutta näkee myös haasteemme rehellisesti.

Kannatan selontekoa ja toivon, että eduskunta voi sen pohjalta rakentaa laajaa yksimielisyyttä teollisuuden tulevaisuudesta. Meillä on nyt mahdollisuus. Tehdään siitä myös menestys, yhdessä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

16.53 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Täällä salissa joku viikko sitten hyväksyttiin hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä. Se on mainittu täällä useampaan kertaan. Siinä on tämä 50 miljoonan euron raja, josta on todettu kanssa moneen kertaan, että me ei päästä tuolla itäisessä Suomessa sen piiriin eikä niitä valtakunnankaan tasolla kovin paljon tule. Se on äärimmäisen hyvä niille, jotka siihen pääsevät, mutta ne osuvat lähinnä tuonne Länsi- ja Etelä-Suomeen ja monasti myös sinne, missä näitä vihreän siirtymän investointeja on ja energiantuotantoa muutenkin. Jotta tuo verohyvitys olisi tuonut koko maahan elinvoimaa ja yrittäjyyttä lisää, se olisi ollut hyvä laajentaa näihin pieniin ja keskisuuriin.

Oikeastaan, ministeri, otin ilolla vastaan sen, että mainitsitte tämän Finnveran, mutta on tullut vähän ristiriitaista tietoa. Kun taitaa olla tällainen lainsäädäntöhanke siellä menossa, niin on tullut tietoa, että tämä alueellisuus olisi putoamassa pois näistä Finnveralle asetetuista tavoitteista. Toivottavasti tämä ministerin vastaus tarkoittaa sitä, että se tieto ei pidä paikkaansa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

16.55 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies ja ministeri! Haluan tässä teollisuuspoliittisen selonteon keskustelussa nostaa esille osaavan työvoiman saatavuuden. Se tulee määrittämään maamme kasvua. Tavoitteena on vastata useiden teollisuudenalojen kohtaamiin haasteisiin osaavan työvoiman saatavuudessa.

Koulutuksen laatua tulee parantaa ja nostaa koulutustasoa vastaamaan työelämän vaatimusten kasvua. Pohja osaamiselle luodaan perusopetuksessa, jotta perustaidot tulevat vahvoiksi, ja siihen nykyhallitus panostaa nyt merkittävästi. Julkisin varoin toteutettavan koulutuksen rinnalla kehitetään myös työnantajien itsensä toteuttamaa ja kustantamaa henkilöstön koulutusta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

Osaajapulaan vastaamiseksi edistetään Suomessa jo asuvien henkilöiden työllistymistä ja työvoimatarjonnan lisäämistä sekä parannetaan työnteon kannusteita. Tämän rinnalla edistetään myös kansainvälistä rekrytointia.

Maamme eri alueiden työvoimatarpeeseen tulee vastata sen alueen koulutuksella.

Haluan korostaa myös yrittäjyyskasvatusta ja yrittäjäksi oppimista, sillä sitä kautta saamme yrityksiimme jatkuvuutta.

Nämä hallituksen toimenpiteet, joita tässä teollisuuspoliittisessakin ohjelmassa on mainittu, ovat perusteltuja ja tulevat viemään koulutuksella saatavaa osaamista työelämäänme. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski.

16.56 Pia Lohikoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen selonteosta ja politiikasta uupuvat täysin ne toimet, joilla Suomen teollisuutta saataisiin monipuolistettua, joilla vauhditettaisiin kasvua ja oikeasti tuettaisiin reilua siirtymää. Ministeri Rydman puhui avauspuheenvuorossaan uudesta aikakaudesta, mutta se ei valitettavasti näy hallituksen teollisuuspoliitikassa ollenkaan. Hallituksen teollisuuspoliitikassa vain jaetaan joitakin verohuojennuksia samaan aikaan, kun leikataan koulutuksesta ja kuritetaan työntekijöitä. Nyt tarvitaan panostuksia ja myös julkisia investointeja. Niitä tulisi kohdentaa erityisesti ahdingossa oleville aloille, kuten rakentamiseen, mutta hallitushan lakkautti juuri ARAnkin toiminnan. Lisäksi innovaatiot edellyttäisivät reipasta panostamista korkeakouluihin ja perustutkimukseen, mitä hallitus ei valitettavasti tee riittävästi.

Arvoisa puhemies! Talouden tulisi palvella ihmisiä ja hyvinvointia, ei päinvastoin. Hallituksen kysyntää heikentävä talouspolitiikka on pahentanut monia Suomen talouden ongelmia. Viime vuosina Suomen kulutuskysyntä on vähentynyt, vienti tyrehtynyt ja investointien määrä romahtanut. Vuonna 2024 Suomen talouskasvu oli kymmenenneksi huonointa koko maailmassa. Vaikka tätä huonoa kasvua selittää osittain tietenkin Venäjän kaupan romahdus ja korkeiden korkojen vaikutus Suomeen, oikeistohallituksen talouspolitiikalla on kiistatta ollut talouskasvua heikentävä vaikutus. Leikkaamalla erityisesti pienituloisilta hallitus on syövyttänyt kokonaiskysyntää, sillä pienituloisten ihmisten raha ei jää tilille makaamaan vaan menee suoraan kulutukseen.

Suomen talouskasvu pohjautuu kotimaiseen kysyntään, mutta oikeistohallitus on heikentänyt sitä, kun se on leikannut pienituloisilta ja heikentänyt palkkoja. Viime aikoina esillä olleissa kasvun resepteissä on se ongelma, että ne nojaavat vanhanaikaisiin käsityksiin kasvusta. Ne eivät siis palvele Suomen todellista kasvumallia, joka perustuu kotimaiseen kysyntään. Esimerkiksi lisärahan jakaminen rikkaille ei tutkimusnäytön valossa vahvista talouskasvua. Menneisyyteen katsovan nostalgian sijaan on päivitettävä kasvutoimet tälle vuosisadalle.

Arvoisa puhemies! Ongelman ydin on, että hallitus on keskittynyt työn tarjonnan lisäämiseen miettimättä tarpeeksi työn kysyntäpuolta, joka on Suomen talouden perimmäinen ongelma. Työlle on luotava kysyntää. Tulisi vauhdittaa sellaisia investointeja, jotka myös lisäävät työn kysyntää eli luovat uusia työpaikkoja. Työn kysynnän kasvattamisen lisäksi Suomen tulisi panostaa työllisyyspalveluihin, koulutukseen ja työvoiman liikkuvuuteen työllisyyden edistämiseksi. Työttömille tarjottava koulutus edistää tutkimusten mukaan työllistymistä. Se edellyttää työllisyyspalveluiden resurssien lisäämistä ja palveluiden järkevämpää kohdentamista, mikä tarkoittaa muun muassa resurssien lisäämistä työttömien

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

yksilöllisiä tarpeita vastaaviin palveluihin ja myös palkkatukityöllistämiseen, mitä hallitus on heikentänyt. Työvoiman liikkuvuuteen voitaisiin kannustaa panostamalla kohtuuhintaiseen asuntorakentamiseen kasvukeskuksissa ja perumalla hallituksen työmatkavähennykseen tekemät leikkaukset. Hallitus on leikkaamassa myös liikkuvuusavustusta, jolla tuetaan työllistymistä toiselle paikkakunnalle. Tätä etuutta pitäisi päinvastoin kehittää.

Arvoisa puhemies! Selonteossa myös pohditaan, miten Suomeen saisi riittävästi osaa-vaa työvoimaa. Tämä hallituksen koulutuspolitiikka onkin ollut surullisen heikkoa. Hallitus on lakkauttanut aikuiskoulutustuen ja leikannut ammatillisesta koulutuksesta. Hallitus on myös heikentänyt opiskelijoiden toimeentuloa sekä tehnyt maahanmuuttoon useita kirstyksiä. Hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikka on totaalisesti epäonnistunut: tavoiteltiin 100 000:ta uutta työllistä, mutta tuli tilalle 50 000 työtöntä lisää.

Suomen ei pidä olla maa, joka lähtee kilpailemaan maailmalla työvoiman halpuuttamisella ja kurjistamisella, vaan Suomen pitäisi investoida korkeaan jalostusasteeseen, koulutukseen, osaamiseen, tutkimukseen, tieteeseen ja laatuun.

Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä Suomen vientiä määrittävät pääasiassa matalamman jalostusasteen hyödykkeet. Tilalle tarvitaan korkean jalostusasteen tuotteita. Sitä varten tarvitaan aktiivista teollisuuspolitiikkaa kuten myös julkisia investointeja ja valtion strategista osaomistajuutta keskeisissä yhtiöissä. On panostettava aloihin ja tuotteisiin, joissa Suomessa on korkeaa osaamista ja joissa valtiokin pystyy sijoituksillaan nopeuttamaan kasvua. Monta muutakin toimea olisi listalla, mutta aika loppuu kesken. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Riipi.

17.01 Mika Riipi kesk: Arvoisa puhemies! Muutama huomio tähän sinällään ansiokkaaseen selontekoon. Ehkä sellainen yleinen huoli siitä kysymyksestä, jota käsiteltiin tuossa pääministerin ilmoituksessa kauppasodasta ja siitä pohjatilanteesta: pieni huoli on siitä, että toivottavasti nyt tältä strategialta ei tipahda pohjaa pois, ja ehkä kysymys myös siitä, mitä ikään kuin tämän varautumisen osalta on nyt mietitty, jos kauppasota nyt tästä vahvistuu ja se alkaakin vaikuttamaan meidän vientiin nykyistä paljon enemmän.

Hyvä, että tässä strategiassa on tunnistettu OECD:nkin laaja määritelmä teollisuudesta ja pyritty ihan selkeästi pois tällaisesta pelkästään perinteisestä tavaratuotantoon perustuvasta teollisuudesta. Mutta olisin toivonut, että tässä olisi ollut vielä vahvemmin näkökulma ja laajempi ajattelu siitä, mikä on esimerkiksi palveluviennin ja digitalisaation rooli siten tässä meidän teollisuuskentässä. Ne ovat kuitenkin niitä kasvavia aloja ja niitä tulevaisuuden murrostrendejä, joihin meidän pitäisi panostaa entistä enemmän.

Täällä on tullutkin puheenvuoroissa nyt esille se, että myöskin se on heikkous, että pienet ja kasvuhaluiset yritykset ovat liian vähällä huomiolla. Me ymmärrämme sen, että meidän viennin selkäranka perustuu isoihin yrityksiin, mutta se tulevaisuus perustuu niihin pieniin, ja kyllä meidän tulevaisuuteen pitäisi tässä strategiassa katsoa huomattavasti voimakkaammin. Erityisesti näitä ratkaisuja sinne rahoituksen pullonkauloihin pitäisi lähteä voimallisemmin etsimään. Olisin toivonut, että tuolla toimenpiteissä olisi selkeämpiä panostuksia myöskin tänne.

No, työvoiman saatavuus on ihan oikein tunnistettu, mutta toimenpiteet kyllä nyt laa- haavat vähän perässä. Minun mielestä se esimerkki oli tänään tuossa, kun täysistunto alkoi ja äänestimme taas yhdestä laista, jonka me oppositiossa hävisimme ja joka käytännössä esimerkiksi meidän Lapin matkailuyritysten byrokratiaa tulee lisäämään ja vaikeuttamaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

yrittäjien toimintaedellytyksiä. Siellä pitäisi mennä ihan täysin toiseen suuntaan, ja tämä on hankala yhtälö.

Liikenteen ja logistiikan rooli on myös noussut esille. Se on ehkä liian sivussa, koska kuitenkin se on se tausta ja tukiranka koko meidän teolliselle kilpailukyvyllle. Raskaan liikenteen byrokratian karsiminen, liikenneyhteyksien parantaminen: niitten roolia olisi voinut nostaa vahvemmin esille.

Ja lopuksi matkailu: Kyllä minä näen, että se on teollisuudenala tänä päivänä, ja olisi suotavaa, että sitä ei lokeroitaisi enää sinne yhteen pieneen Visit-toimialaan vaan nostettaisiin se vahvasti osaksi meidän teollista ja elinkeinostrategiaa tulevaisuudessa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen poissa, edustaja Kumpula-Natri poissa. — Edustaja Suhonen, olkaapa hyvä.

17.05 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme nyt hallituksen teollisuuspoliittista selontekoa, mutta Itä-Suomen näkökulmasta tämä selonteko jättää paljon kysymyksiä ja liian vähän vastauksia. Meillä Itä-Suomessa — alueella, joka on kärsinyt rakennemuutoksista, saavutettavuushaasteista ja väestön vähenemisestä — tarvittaisiin juuri nyt konkreettisia ja kohdennettuja teollisuuspoliittisia toimia. Niitä tässä paperissa ei ole juuri nimeksikään.

Selonteossa puhutaan teollisuuden vihreästä siirtymästä ja investoinneista, mutta missä ovat keinot, joilla varmistetaan, että myös Itä-Suomi pääsee kiinni siihen potentiaaliin, joka alueella olisi käytettävissä? Potentiaali on valtava: bioenergiaa, kiertotaloutta, puhdasta vettä ja osaamista. Meillä on koulutusorganisaatioita, teknologiaosaamista ja ihmisiä, jotka ovat valmiita töihin. Mutta ilman toimivaa infraa, ilman investointeja liikenne- ja tietoliikenneyhteyksiin, ilman alueellista tasa-arvoa tukevia päätöksiä, ilman koulutukseen satsaamista jää Itä-Suomi jälleen kerran taka-alalle. Arvoisa elinkeinoministeri, jälleen kerran.

Selonteko puhuu yleistasolla, mutta siinä ei näy todellista tahtoa tukea alueita, jotka eivät automaattisesti houkuttele pääomasijoituksia tai globaaleja toimijoita. Hallitus puhuu strategisista investoinneista, mutta missä ovat strategiset investoinnit Pohjois-Savoon, Pohjois-Karjalaan tai vaikkapa Kainuuseen? Missä ovat tukitoimet niille pk-yrityksille, jotka pyörittävät Itä-Suomen elinkeinoelämää?

Arvoisa rouva puhemies! Sympatiaa ja empatiaa Itä-Suomi on saanut sylikaupalla. Itäisen Suomen ohjelma on julkistettu. Ohjelmaa on kauan odotettu, ja odotusarvot olivat itse ohjelmaa kohtaan suuret. Ohjelmassa on varsin erinomainen huomio, joka kuuluu seuraavasti: ”Itäisen ja pohjoisen Suomen ohjelmia koskevan asettamispäätöksen mukaan molemmissa ohjelmissa tulee esittää tiiviisti ja konkreettisesti toimia, joilla voidaan lisätä kestävän kasvun mahdollisuuksia ja uusia investointeja sekä vahvistaa Suomen kilpailukykyä ja alueiden elinvoimatekijöitä.” Kirjaus on lupaava. Konkretiaa todellakin odoteltiin ohjelman osalta ja odotetaan edelleen tulevissa päätöksissä. Tämänhetkisen tiedon mukaan ohjelma voi pahimmillaan jäädä pelkäksi paperiksi. Ohjelmassa ei ole konkreettista vaikuttavuutta, yksityiskohtaisia esityksiä ja ratkaisuja.

Arvoisa rouva puhemies! Varkauden seutu pärjää siihen nähden, mitä hallitus on jättänyt tekemättä puuttuvan tuen osalta tai tehnyt lakkauttaessaan valtion virastoja toisensa perään ja sokerina pohjalla lakkauttamalla Varkauden ympärivuorokautisen päivystyksen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

sairaalaista. Sama kohtalo on Ylä-Savon Iisalmella, joka myös tekee alueena kovaa teollisuuspoliittista tulosta kuten Varkauskin.

Varkauden seudun viennin arvo vuonna 2023 oli 823 miljoonaa euroa, mikä tekee siitä suurimman Pohjois-Savon seudulta. Vuosina 2010—2023 energiateknologian viennin kasvu alueella oli keskimäärin 2,3 prosenttia vuodessa, ja vuonna 2023 energiateknologian vienti nousi 10,2 prosenttia. Itä-Suomessa Varkauden seutu on siis vahva elinkeinoelämän, teollisuuden ja työllisyyden tukiranka. Vaikka luvut ovat komeat viennin arvolla mitattuna, hallitus ottaa valtavan riskin, kun ei konkreettisesti tue Itä-Suomen teollisuutta, vientiä ja sitä kautta työllisyyttä.

Arvoisa hallitus! Jos halutaan aidosti koko Suomen menestyvän, on teollisuuspoliittisessa selonteossa otettava huomioon myös alueellinen todellisuus. Teollisuus ei kasva pelkissä metropoleissa. Tarvitsemme kohdennettuja kannusteita, investointien riskien tasaamista ja aluekehityksen huomioimista osana teollisuuspolitiikkaa.

Arvoisa rouva puhemies! Itä-Suomi ei tarvitse pelkästään myötätuntoa. Se tarvitsee mahdollisuuksia. Nyt esitetyllä linjalla hallitus valitettavasti jättää ne tarjoamatta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäkynen.

17.09 Matias Mäkynen sd: Arvoisa puhemies! Kiitos hallitukselle teollisuuspoliittisen selonteon tuomisesta eduskuntaan. Olemme eduskunnassa jo viime vuodet olleet aloitteellisia talousvaliokunnassa ja niin sanottujen omien asioiden muodossa käyneet paljon teollisuuspoliittista keskustelua. Nyt saamme vihdoinkin mahdollisuuden käydä sitä myös hallituksen kanssa — kiitos ministerille ja hallitukselle siitä.

Suomen teollisuuspolitiikka on pitkään ollut hyvin reaktiivista ja jälkijättöistä. Viimeistään pandemian jälkeen nähtyyn käänteeseen ei ole reagoitu viime hallituskaudella riittävästi, ja myös tässä selonteossa näkyy työ- ja elinkeinoministeriön vastentahtoisuus ottaa aktiivinen rooli teollisuuspolitiikassa.

Ensimmäinen ja tärkeä kysymys on, miksi teollisuuspolitiikka on taas hyväksyttävää ja jopa tarpeellinen osa talouspolitiikkaa. Strategian tavoitteena on kasvuhakuisten, työllistävien ja vientiin tähtäävien yritysten kasvu sekä työpaikkojen säilyminen Suomessa. Tavoite on sinänsä hyvä ja kaunis mutta ei itse asiassa tuo Suomen olemattomaan teollisuuspolitiikkaan sen enempää suuntaa kuin kunnianhimoa. Olennainen kysymys on, miksi Suomi tekee teollisuuspolitiikkaa. Teemmekö sen vastataksemme muuttuneeseen ympäristöön eli reaktiivisesti rakentaaksemme suhteellisia kilpailuetuja valituilla aloilla vai ratkaistaksemme yhteiskunnallisia ongelmia ja sen kautta luoden liiketoimintaa? Tämä hieman teoreettiseltakin vaikuttava kysymys on hyvin olennainen, kun suunnitellaan teollisuuspolitiikan käytännön toimenpiteitä ja myöskin tätä strategiaa.

Itse näen, että pienenä maana Suomen teollisuuspolitiikan tavoitteena on oltava myöskin globaalien yhteiskunnallisten ongelmien ratkominen maailman johtavalla teknologialla ja osaamisella. Tällaisia ongelmia voivat olla niin väestön ikääntyminen, ilmaston lämpeneminen, luonnon monimuotoisuuden heikentyminen kuin eriarvoisuuden kasvukin. Suomella on jo useita vahvuuksia ja kärkiyrityksiä, ja ratkomme jo globaaleja kriisejä. Kysymys kuuluu: miten teemme tätä vielä strategisemmin tulevaisuudessa?

Selonteossa on kuvattu analyttisesti ja ihan hyvinkin paikoittain teollisuuspolitiikan ja geopolitiikan muutosta viime vuosina. Sen sijaan toimenpiteet ovat varsin pistemäisiä ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

hajanaisia. Uskoisin, että tämä johtuu tästä puutteellisesta tavoitteenasettelusta mutta myös siitä, että ideologisuudessaan hallitus ei ole varma, näkeekö se valtion teollisuuspolitiikan toimijana vai esteenä, joka on vain siivottava sivuun. Todellisuudessa tällaista keskustelua ei kannattaisi edes käydä. Valtioiden rooli on vahvistunut ja vahvistuu tulevaisuudessakin.

Selonteossa kannetaan huolta Suomen tuottavuuden heikosta kehityksestä. Tämä on oikea ja aito huoli, mutta harmittavasti tähänkään ei juuri tarjota konkretiaa tuottavuuden parantamiseksi. Matti Pohjolan viime vuonna julkaistun artikkelin mukaan Suomen ongelmana ei ole, kuten usein esitetään, investointien ja pääoman puute vaan pikemminkin kokonaistuottavuuden heikko kasvu ja korkean tuottavuuden pääoman puute. Pääomavaroitain tarkastellen Ruotsin ylivoima on syntynyt ict-pääomasta, tietokoneista, ohjelmistoista ja tietokannoista. Sen lisäksi Joel Kaitila Jyväskylän yliopistosta on todennut, että Suomessa on 90-luvun jälkeen kilpailukykystrategiassa painopiste muutettu aktiivisesta teollisuus- ja innovaatiopolitiikasta kustannuskilpailukykyä korostavan kapean kilpailukyyn edistämiseen. Maailman muuttuessa tämä strategia on viimeistään 2020-luvulla ajanut seinään ja näkyy nyt Suomen jälkeenjääneisyydessä useilla teknologia-aloilla, tki-toiminnassa ja ennen kaikkea osaamistasossa.

Onkin oikeastaan jopa uskomatonta, että hallitus antaa eduskunnalle selonteon teollisuuspolitiikasta, mutta selonteko jää erittäin kapeasti työ- ja elinkeinoministeriön piste-mäisiin toimiin. Kun teollisuuspoliittisen strategian keskeisin toimi on vuoden voimassa oleva verovähennys, voidaan puhua korkeintaan teollisuuspoliittisesta operaatiosta tai ehkä parhaimmillaankin taktiikasta. Tällainen liikenne- ja viestintäministeriön tai opetus- ja kulttuuriministeriön toimet täysin ulkopuolelle jättävä selonteko on vähintäänkin vail-lalainen, ja ymmärrän toki, että tässä on kyse ministeriöiden välisistä reviirikamppailuista, jotka häiritsevät myös tehokasta tki-politiikkaa Suomessa, mutta pienellä Suomella ei ole varaa tällaiseen kuppikuntaisuuteen ja siiloutuneisuuteen.

Selonteon suurin puute on, että vaikka se puhuu osaavan työvoiman saatavuudesta, se ei mainitse sanallakaan koulutustason nostoa. Koulutustason nosto on vaikuttavin ja tärkein yksittäinen toimi tuottavuuden kasvattamiseksi pitkällä aikavälillä ja yritysten tki-toimin-nan kiihdyttämiseksi myös pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. On käsittämätöntä, että yliopistoja ja ammattikorkeakouluja ei mainita selonteossa kertaakaan. Alueellisten vien-tiyritysten rinnalla ne ovat myös paras tae Suomen teollisuuden tulevaisuudelle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Jukko-la. — Samalla muistutan, että tämä on aikarajoitettu asiakohta, eli 17.40 siirrymme sitten seuraavaan. — Nyt edustaja Jukkola.

17.14 Janne Jukkola kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tänään käsiteltävä teollisuus-poliittinen selonteko on merkittävä käännekohta Suomen talouspolitiikassa. Se on osoitus siitä, että meillä on nyt hallitus, joka on valmis ottamaan strategisen ja pitkäjänteisen ot-teen teollisuuden tulevaisuudessa. Haluan kiittää hallitusta tästä työstä. Se ei ole syntynyt helppoissa oloissa.

Suomen talous ei ole kasvanut 17 vuoteen, velkaantuminen on ollut hallitsematonta ja geopolitiittinen tilanne Euroopassa vakava. Yhdysvaltain epävarmat talouslinjaukset ja maailmanpolitiikan kiristyminen asettavat lisäpaineita vientivetoiselle taloudellemme. Sil-ti tässä tilanteessa hallitus on tehnyt sen, mikä on ollut välttämätöntä. Taloutta on sopeu-tettu vastuullisesti ja samalla on tehty merkittäviä päätöksiä kasvun ja vientiteollisuuden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

edellytysten vahvistamiseksi. Uskon, että näiden toimenpiteiden myötä Suomen talous voi vähitellen kääntyä vakaalle ja kestäväälle kasvu-uralle.

Arvoisa puhemies! Haluan korostaa erityisesti puhtaan siirtymän investointien merkitystä länsirannikolle. Länsi-Suomen vientirannikko on koko maan kannalta keskeinen alue niin kansainvälisen turvallisuuden kuin talouden tai huoltovarmuudenkin näkökulmasta, ja sen potentiaali on huomattava. Alueella on jo nyt tehty paljon työtä sen eteen, että tämä niin kutsuttu vientirannikko saadaan toimimaan saumattomana kokonaisuutena. Paikallisten toimijoiden sitoutuminen ja halu yhteistyöhön yli maakuntarajojen on vahvaa. Tätä tahtotilaa meidän on tuettava myös valtakunnan tasolla. Esimerkkinä tästä kehityksestä viime viikolla ruotsalainen energiayhtiö OX2 ilmoitti 700 miljoonan euron investoinneista kahteen tuulivoimapuistoon Keski-Pohjanmaalle ja Etelä-Pohjanmaalle. Tämä ei ole yksittäinen tapaus vaan osa laajempaa murrosta, johon rakentuu uusiutuvan energian ja vientiteollisuuden tukikohta. Alueella yhdistyvät vahva paikallinen energiantuotanto, toimintakykyiset satamat sekä koulutus- ja tutkimusosaaminen eli kaikki edellytykset teollisuuden kasvulle ja puhtaan siirtymän toteuttamiselle, mistä hyötyy koko Suomi.

Arvoisa puhemies! Elinvoiman vahvistaminen on nyt avain kaikkeen. Se on talouden kasvun, hyvinvointivaltion kestävyys ja koko Suomen tulevaisuuden perusta. Haluan vielä tässä vaiheessa kiittää hallitusta investointihyvityksen toteuttamisesta. Se on ollut konkreettinen ja oikea-aikainen työkalu, jolla Suomi on voinut vastata kansainväliseen kilpailuun investoinneista. Kiitos kuuluu myös suomalaisille yrityksille, jotka ovat määrätietoisesti tehneet työtä investointien kotouttamiseksi näissä haastavissa oloissa. On ollut rohkeaa nähdä, että investointeja tehdään nyt laajasti eri puolilla Suomea. Juuri tästä syystä on niin tärkeää, että teollisuuspoliittinen strategia on tehty huolellisesti ja näkemyksellisesti. Strategialla on merkitystä vain, jos se johtaa tekoihin, ja tässä hallitus on ottanut ensimmäiset askeleet oikeaan suuntaan. Mutta tämä on vasta alkua. Meidän on jatkettava päättäväisesti ja painettava kaasua entistä kovempaa ja varmistettava, että Suomi myös tulevaisuudessa on houkutteleva ja kilpailukykyinen paikka investoida, yrittää ja työllistää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen.

17.19 Riitta Mäkinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Pidän tervetulleena sitä, että pääsemme täällä eduskunnassa tämän teollisuuspoliittisen selonteon kautta keskustelemaan kansantaloutemme kasvun ja vahvistumisen kannalta hyvin keskeisestä asiasta, suomalaisen teollisuuden tulevaisuuden kehitysnäkymistä ja tarvittavista kehittämistoimista.

Suomen kehitysnäkymät ovat olleet pitkään alavireiset. Teollisuutemme ei ole pystynyt uudistumaan samaa tahtia kuin monet kilpailijamaamme. Talous ei käytännössä ole juuri kasvanut 2000-luvun aikana. Kyse on ollut pitkälle nimenomaan vientiin iskeneistä ulkopuolisista sokeista, jotka ovat värittäneet viimeistä kahta vuosikymmentä.

Rahoitusmarkkinoiden luottamuksen murentuminen syksyllä 2008 johti maailmantalouden totaaliseen lamautumiseen seuraavana vuonna. Suomessa kriisi merkitsi poikkeuksellisen syvää viennin ja kokonaistuotannon pudotusta vuonna 2009, joskin tuolloin voimakkaat elvytystoimet lievensivät iskua. Vuonna 20 iski pandemia ja lopulta vuonna 22 Venäjän hyökkäyssodan käynnistämä energiakriisi. Tällä hetkellä kauppapolitiikka elää ennalta arvaamattoman sokin keskellä, kun Yhdysvaltojen maailman maille asettamat tuontitullit ovat käynnistäneet kauppasodan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos, teknologinen murros ja kansainvälinen kilpailu pakottavat meitä uudistumaan, ei huomenna vaan jo tänään. Suomi elää nyt ajassa, jossa me todella tarvitsemme strategisen pitkän linjan teollisuuspoliittisen ohjelman, joka tarjoaa konkreettisia avauksia ja toimenpiteitä, jotta suomalaiselle vientiteollisuudelle kyetään aidosti luomaan edellytyksiä ja kannusteita uudistua ja säilyttää kilpailukykyä globaaleilla, nopeasti muuttuvilla markkinoilla. Me tarvitsemme ohjelman, jonka kautta teollisuuspolitiikalla voidaan ratkaista olemassa olevia haasteita, joihin yhteiskunnassa ja yhteiskunnissa tarvitaan ratkaisuja.

Selonteon analyysi Suomen teollisuuspolitiikan ja kasvun kipupisteistä on oikean suuntainen, mutta esitetyt uudet toimet jäävät sisällöllisesti laihoiksi. Olemassa olevat vahvuudet ja potentiaali on tunnistettu verrattain hyvin, mutta toimet niiden konkreettiseen hyödyntämiseen jäävät yhä puuttumaan. Selonteko on täynnä yleisluontoisia tavoitteita ja linjauksia, mutta ehdotettavat käytännön toimenpiteet ovat epäselviä.

Mielestäni yksi keskeinen puute on geopolitiisesti viisaan vihreän siirtymän tuomien mahdollisuuksien aliarviointi.

Toiseksi, teollisuus ei uudistu ja kehity ilman osaajia. Meillä on jo nyt huutava työvoimapula. Sitä ei paranneta leikkaamalla koulutuksesta ja osaamisesta tai vaikeuttamalla työperäistä maahanmuuttoa. Suomi tarvitsee osaajia niin omasta maasta kuin maailmalta, jos haluamme pysyä kehityksen kärjessä.

Kolmanneksi, me emme voi keskittyä liikaa suuryrityksiin, vaan todellisen kasvun ja innovaatioiden moottorit, pk-yritykset, on otettava paremmin huomioon.

Edelleen: logistiikkaan ja liikenne- ja energiainfraan on kiinnitettävä enemmän huomiota. Ja lopulta terve investointiympäristö on ennen kaikkea vakaa ja ennustettava. Tätä on tuettava politiikkatoimin.

SDP on esittänyt lukuisia toimenpiteitä, jotka keskittyvät talouskasvun nopeaan elvyttämiseen ja luottamuksen palauttamiseen suomalaiseen yhteiskuntaan. Tätä me nyt todellakin tarvitsisimme. SDP:n kasvutoimissa korostuvat nimenomaan investointien vauhdittaminen, rakennusalan elvyttäminen, luottamuksen palauttaminen työmarkkinoille sekä pitkän aikavälin kasvurahoituksen vahvistaminen. Tämä selonteko on hyvä alku, mutta se tarvitsee vielä paljon enemmän ollakseen teollisuuspoliittinen strategia, joka loisi aidosti suuntaa tulevaisuudelle ja kansainvälisesti entistä kilpailukykyisemmälle suomalaiselle vientiteollisuudelle.

Hallituksella on sirpalemaisista toimenpiteistä mutta ei visiota tai poliittisesti strategista ohjausta. Entistä tärkeämmäksi nousee se, että Suomessa ollaan strategisesti hereillä uusista vientimarkkinoista ja kumppanuuksista. On alati muistettava, että Suomi toimii osana muuttuvaa, joskus hyvin arvaamatontakin maailmanjärjestystä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Paasi.

17.24 Martin Paasi kok: Arvoisa rouva puhemies! Suomen talouden kannalta kaikista olennaisinta on se, miten paljon maailmantalouden tekemisistä tapahtuu Suomen rajojen sisäpuolella. Mikäli tämä osuus kasvaa elikkä Suomen osuus maailmantaloudesta kasvaa, meillä menee hyvin. Jos se pysyy paikallaan, meillä menee huonosti. Talous kasvaa lisätekemisen lisäksi tuottavuudesta elikkä siitä, että aikaansaadaan Suomen rajojen sisäpuolella enemmän parempaa vähemmällä, toisin sanoen paremman tuottavuuden kannalta. Elikkä on osittain sitä, että tehdään enemmän, ja sitten toisaalta sitä, että tehdään enemmän pa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

rempaa vähemmällä. Enemmän ja tuottavampaa tekemistä puolestaan syntyy, kun Suomeen investoidaan. Silloin kun tänne investoidaan, hankitaan uusia asioita uudella rahalla, uusinta teknologiaa ja siihen ihmiset tekemään ja sitten siitä tuottamaan uusia palveluita tai tuotteita, tämä on se, mitä kautta talous ylipäättensä kasvaa.

Tällä hetkellä Suomeen investoidaankin erityisen paljon, ja siinä on taustana tekoälyn megatrendi maailmalta. Sitä mukaa kun ihmiskunta ottaa tekoälyn käyttöönsä, se vaatii julmetun määrän lisää muun muassa datahalleja. Täällä tänään ollaan kuultu, että datahallit ovat huono investointi, mutta niin kuin tässä aikaisemmin totesin, se, että Suomeen saadaan lisää tekemistä, lisää tuottavaa tekemistä, ei voi olla huono juttu Suomelle. Datahalleja Suomeen tulee sen takia, että meillä on paljon puhdasta sähköä. Microsoftilla, Googlella ja Amazonilla on yritystasolla tavoitteena olla hiilidioksidineutraaleita viiden tai kymmenen vuoden sisään, jopa hiilinegatiivisia. Se, että meillä on puhdasta sähköä Suomessa, on ensimmäinen asia, joka johtaa siihen, että me ylipäättensä päästään näitten yritysten tutkalle. Mutta sekään ei riitä. Sen lisäksi Suomessa on paljon laskentaosaamista eli me osataan suunnitella tehokkaimpia siruja, mitä maailmasta löytyy, ja meillä on myöskin kokoomme nähden todella vahvaa kvanttietokoneosaamista. Myös nämä asiat liittyvät ihmiskunnan tekoälyn käyttöön ottamiseen, koska tekoäly vaatii, kuten tiedetään, todella paljon laskentakapasiteettia.

Ylipäättensä meillä Suomessa on nytten tässä tuhannen taalan paikka. Meillä on toisaalta puhdasta sähköä tarvitsevia toimijoita, ja toisaalta meillä on tiekartta Suomen puhtaan sähköntuotannon tuplaamiseksi vuoteen 2035 mennessä. Kun pidämme huolen siitä, että tämä tiekartta pysyy ja kehittyy entisestään, niin se mahdollistaa paitsi sen, että Suomi ottaa täyden hyödyn tekoälyn jalkautumisesta ihmiskuntaan, myöskin sen, että me voidaan pystyttää vetyteollisuuden siivellä tulevat biobensatuotannot ja vihreän teräksen tuotanto. Kaikki tämä on vihreää siirtymää mutta ennen kaikkea Suomen talouskasvun ydintä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ehdimme ottaa vielä kaksi puheenvuoroa ja vielä ministerin vastauksen sitten, ja nämä kaksi ovat tästä seuraavat Skinnari ja Eskelinen. — Olkaa hyvä.

17.28 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies, ärade talman! Maailma on tosiaan muuttunut, ja tämä uusi maailma vaatii myös meiltä täällä eduskunnassa ehkä uudenlaisia tapoja tehdä asioita. Sen takia minä olen ehkä vähän kyseenalaistanutkin tätä selontekokulttuuria kaiken kaikkiaan — eikä se liity vain tähän teollisuuspoliittiseen selontekoon — koska ne eivät mitenkään edes voi elää tässä ajassa.

Arvoisa puhemies! Kuten tänään on puhuttu, niin positiivinen pitää olla. Nytkin eilen iloittiin, että vienti on lähtenyt kasvuun, ja minä oikein pysähdyin, että mistäköhän se tulee, koska minä en nähnyt sille mitään syytä, mutta sitten minä ymmärsin, että tasan vuosi sitten olivatkin muuten nuo lakot, eli tietysti nollasta on tultu ylöspäin. Tämäkin kertoo sen, että joskus on pakko katsoa niitten uutisten taakse, missä me oikeasti olemme.

Me Suomessa puhutaan paljon valtiontaloudesta mutta aika vähän kansantaloudesta, ja minusta tämä on tänään hyvä keskustelu, niin kuin edellä puhunutkin sanoi, että yritetään kasvattaa sitä bkt:tä. Minäkin toivotan datakeskukset aina tervetulleiksi, jos niistä oikeasti syntyy jotain lisäarvoa, mutta toistaiseksi sitä ei ole pystytty näyttämään.

Tähän liittyen, kun puhutaan nyt geopolitiikkaa ja logistiikkaa, minä mainitsin tuossa jo äsken, että on vain lisätty näitä logistiikan ja satamien ja väylien kustannuksia, ja se on pois

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

kilpailukyvvystä. Samaan aikaan tämä selvitys ei mitenkään tuo esille esimerkiksi itä—länsi-liikennettä Ruotsiin ja Norjaan, sitä, miten tulee joitain isoja strategisia avauksia, jotka kiinnostaisivat globaalia teollisuutta, miten Eurooppaan pääsee, vaikka selvitys tosin mainitsee sanan logistiikka.

Miten tämä selvitys liittyy vaikka Risto Murron työryhmään, jota odotettiin pitkään ja paljon? Tuleeko tästä joitain yhteisiä toimenpiteitä? Kello käy. Milloin tämän kauppasodan keskellä TEMin ja UM:n yhteinen Team Finland -malli alkaa toimia, ja miten se noteeraa tämän maailman muutoksen? Eli se, miten tästä syntyy konkretiaa, on oikeastaan minun kysymykseni, koska jos on strategia, selonteko, niin siihen kuuluvat myös toimenpiteet ja tavoitteet.

Ja edelleen toistan sen, että minun mielestäni tämä on varmaan edunvalvojien tekemä paperi, mutta jos ajattelee suomalaisia suuria yrityksiä, keskisuuria, pienempiäkin, niin jos minä katson nyky-Nokiaa, se on edelleen puolet meidän tki:stä, työllistää tuhansia ihmisiä. Sen voisi tuplata. Mutta kuinka paljon esimerkiksi nyt Oulun tai Tampereen osalta tällä selonteolla todetaan, että hei, nyt meidän pitää panostaa, jotta me ollaan edelleen maailman johtavia? Kysymyksessä on kuitenkin meidän ainoa systeemitason globaali menestyjä, joka pelaa ihan omassa kokoluokassaan edelleen.

Ja sitten tämä Teollisuussijoituksen ja Finnveran roolien toistaminen: kyllä se pk-yritystä Seinäjoella miettii, mitä mä sillä Teollisuussijoituksella teen, en mä oo myymässä mun firmaa vaan tarviin pankista rahaa, lainaa. Kun pääomasijoittaja edellä mennään sanomaan, että hei, me muutetaan ja kehitetään Suomen teollisuuspolitiikkaa, niin näillä skaalautumisluvuilla per vuosi kyllä aikamoisen loikan saa Tesi tehdä yhdessä yksityisen sektorin kanssa. Ja Finnverankin pitäisi ymmärtää se oma roolinsa erityisyhtiönä eikä liikepankkina. Se palaute on aika julmaa, mitä tulee vientitakuista tai ylipäättään siitä, että nyt tarvittaisiin kumppania, joka auttaisi. Edelleen Suomi yrittää kasvaa organisaatiot edellä, ei ratkaisut edellä.

Arvoisa puhemies! Koronan keskellä me perustettiin ulkoministeriössä vientinyrkki, joka me tehtiin vain ja ainoastaan yhdessä yritysten kanssa. Mentiin sinne, missä on kasvua, luottamusta, kauppaa ja erityisesti luottamusta, ja sitähan maailma nyt kysyy. Ei sitä tehty selvityksillä tai työryhmillä vaan sillä, mitä yritykset halusivat, että nyt tehdään.

Ja puhemies, pohjoismainen yhteistyö puuttuu tästä täysin. Yhteiset investoinnit, yhteinen energiainfra, verkot, Nokian ja Ericssonin mahdollinen yhteinen tki — sillä on globaalistakin merkitystä. Esimerkiksi minä matkustin paljon pohjoismaisten ministereiden kanssa. Miksi? Me ollaan yhdessä maailman kymmenenneksi suurin talous, ja meillä jos kenellä on luottamusta. Eli kyllä tässä pitäisi hakea nyt sitä luottamuksen koalitiota, ottaa G7-maista Japani, Korea, Kanada — ne ovat meidän todellisia ystäviämme, joihin voidaan luottaa.

Eli puhemies, näihin kysymyksiin tämä ei vastaa. Mutta toivoa on. Saksa alkaa nousta, luottamus kasvaa. Minä toivon, että nyt ulkoministeriö ja TEM laittavat ihmiset maailmalle sinne, missä sitä luottamusta ja kasvua on. Niin teki Tanska ja niin teki Irlanti meidän kokoluokassa, ja katsokaa heidän talouslukujaan, katsokaa heidän ilmapiiriään ja yritysyhteistyötään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Eskelinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

17.34 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Hyvää keskustelua reilu kaksi tuntia on ollut, ja Suomella todellakin on mahdollisuuksia erityisesti täällä vihreän teknologian, vihreän siirtymän ja puhtaan energian puolella ja energiateollisuudessa.

Selonteko on todellakin tarpeellinen analyysi teollisuuspolitiikasta ja kasvun edellytyksistä. Luulen, että tässä salissa oli huomattavasti korkeammat odotukset erityisesti tästä sisällöstä. Tässä tavallaan uudet avaukset ja uudet toimet jäävät hyvin laihoiksi.

Aineistoissahan on myös sitten swot-analyysi teollisuuspolitiikasta, ja aika hyvin siellä minun mielestäni on kuvattu niitä asioita, mitkä meillä teollisuuspolitiikassa ovat vahvuuksia: juuri vakautta ja ennustettavuutta, korkeaa osaamista ja koulutettua työvoimaa sekä kohtuuhintaista energiaa ja tki-rahoitusta.

Ehkä näistä nyt sitten, minkä aiemminkin totesin, on isoin este varsinkin näille meidän paljon energiaa tarvitseville datakeskuksille ja vetylaitoksille, joita on pöydällä ja rakentumassa, se, että me tarvitaan energiaverkkoihin, siirtoverkkoihin, paljon pullonkaulojen ratkomista, ja Itä-Suomesta uupuu neljäsataaviisikymppinen kokonaan. Kun tiedetään, että se aikajänne on 5—10 vuotta, me kuljetaan jälkijunassa hurjasti, niin kuin tuossa suurjännitetyöryhmänkin raportissa on todettu.

Toinen on sitten tämä työvoiman saatavuus, ja tietysti ne päätökset, mitä ulkomaisen työvoiman osalta tässä viime viikkoina on tehty, eivät ainakaan paranna tätä tilannetta. Kun tämä maailmantilanne rauhoittuu ja lähdetään oikeasti kasvuun, niin kyllä meillä tulee... Tässä ovat vähän unohtuneet nämä työvoimahaasteet, mitä meillä työvoimapolitiikassa oli tämän hallituskauden alussa, mutta ne ovat siellä odottamassa välittömästi, kun kasvu lähtee liikkeelle.

No sitten tämä Itä- ja Pohjois-Suomi. Niin kuin totesin, niin siellä on vain kirjauksia strategioista ja ohjelmista, ja niin kuin täällä on useampi todennut, niin puolitoista vuottahan tässä on odotettu nyt sitä Itä-Suomi-ohjelmaa, niitä toimenpiteitä. Katsotaanpa nytten, sopiihan tuota epäillä — budjettiriihessä on 40 eri esitystä Murron työryhmän ja 28 Itä-Suomen työryhmän paperissa — mistä se raha löytyy, jotta edes jotain saataisiin näistä liikkeelle.

Toinen on tietysti tämä, että täällä on tämä liikennepolitiikka ja liikenneinfra, mikä on meidän logistiikan näkökulmasta aivan välttämätöntä, sivuutettu kokonaan. Parhaillaan olevan lausuntokierroksen jälkeen meillä parlamentaarinen liikennetyöryhmä on syksyllä tuomassa saliin sitä liikennepolitiikan pitkää linjausta, ja kyllähän se niin olennaisesti liittyy tähän teollisuuspolitiikkaan [Puhemies koputtaa] ja Suomen kasvuun, että jospa siihen rahoitusta löytyy.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministeri, enintään viisi minuuttia. — Sitten mennään seuraavaan asiaan.

17.37 Elinkeinoministeri Wille Rydman: Arvoisa rouva puhemies! Erityisesti edustaja Skinnarin pohdintoja hämmästelін kyllä pitkin matkaa. Hän tosiaan kertoi useampaan otteeseen, että yrityksiltä ei ole kysytty näkemyksiä tätä teollisuuspoliittista strategiaa varten vaan pelkästään edunvalvojilta ja että tämä on edunvalvojien tekemä paperi. No, millaisia ovat sitten nämä edustaja Skinnarin kuvaamat edunvalvojat? Ne ovat sellaisia kuin Energiateollisuus ry, Elinkeinoelämän keskusliitto, Kemiateollisuus, Metsäteollisuus, Teknologiateollisuus. Niin, nämä ovat todellakin edunvalvojia. Ne ovat näiden yritysten ja toimialojen edunvalvojia. Emme varmaankaan odota liian paljon, jos odotamme ja oletamme,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

että nämä toimialajärjestöt myöskin pystyvät yritysten viestiä välittämään. Kaiketi on kuitenkin niin, että on nimenomaisesti järkevää, kun tällaista teollisuuspoliittista strategiaa tehdään, että emme poimi yksittäisiä yrityksiä vaan poimimme nimenomaisesti toimialoja edustavat järjestöt, joiden toivomme näiden yritysten viestin myöskin välittävän, ja epäilemättä juuri näin on tapahtunut.

Ihmettelin edustaja Skinnarin puheenvuorossa myöskin väitettä, että datakeskuksista ei ole osoitettu olevan taloudellisia hyötyjä — aikamoinen väite. Itse näkisin kyllä, että tällaiset miljardiluokan investoinnit, jotka työllistävät Suomessa ja sitä paitsi tuovat Suomeen keskeistä nykyaikaista länsimaista infrastruktuuria, ovat ihan jo geostrategisestikin hyödyllisiä ja merkittäviä juttuja. Ylipäättäänkin katson, että kyllä ne investoinnit, mitä Suomeen tulee, toivotetaan tervetulleiksi. Toki tietysti toivomme kaikkia muitakin hankkeita kuin pelkästään datakeskuksia, ja totta kai tässä joudutaan verotuksellisia kysymyksiä ja sähköjärjestelmäkin arvioimaan.

Edustaja Harakka piti sitkeästi kiinni siitä, että kvanttiin ei panostettaisi tai että se olisi vain maininnanomainen juttu. Minusta tämä on kummallista, kun keskeisimpiä ja kirkkaimmin teollisuuspoliittisia päätöksiä, mitä tässä nyt aivan viime aikoinakin on tehty, ovat olleet nimenomaisesti valtion tekemät sijoitukset Teollisuussijoitus Oy:n kautta kvanttiyhtiö IQM:ään, joka on maailman johtavia kvanttifirmoja ja jonka kautta osaltaan rakennamme suomalaista teollisuuspolitiikkaa kvantin puolella.

Useampikin edustaja, muun muassa Kallio, Suhonen ja Eskelinen, viittasi Itä-Suomen kysymyksiin. Täytyy todeta kyllä se, että Itä-Suomen edustajat aika aktiivisesti unohtavat sen, miten valtavan Itä-Suomi-painotteinen on se jako, minkä Suomi tekee Euroopan aluekehitysrahaston kautta ja jota kautta panostetaan nimenomaisesti elinkeinoelämäänsä Itä-Suomessa. Jotkut nostivat esille myöskin Itä-Suomeen kohdistuvat strategiset investoinnit. Esimerkiksi edustaja Suhonen totesi, että missä ovat investoinnit Kainuuseen. No, herranen aika, Kainuussahan on kaikista kovimmat kasvuluvut tällä hetkellä, ja siitä on kehittynyt nimenomaisesti datateollisuuden ja tietoyhteiskunnan monella tapaa aivan keskeinen ekosysteemi, joka houkuttelee tietäntyyppisiä investointeja puoleensa. Loppujen lopuksi se on tapahtunut aika lailla myöskin alueen omien vahvuuksien tiedostamisella ja niiden määrätietoisella hyödyntämisellä, mikä on myöskin hyvä menestysresepti itse kullekin alueelle, ei vähiten Etelä-Suomelle.

No, sitten näistä erilaisista poliittisista toimenpiteistä: Esimerkiksi investointihyvitystä jotkut kritisoivat, että se kohdistuu vain niihin yli 50 miljoonan euron investointeihin. Toisaalta meillä on sitten tämä tukimuotoinen ja teollisuuspoliittinen varaus, johon on ollut hakukin käynnissä ja jossa kohteena ovat sitten yli 30 miljoonan euron investoinnit. Sitten juuri tänään käsiteltiin työllisyyden ja yrittäjyyden ministerityöryhmässä mittelstand- tai midcap-strategia, joka keskittyy vielä pienemmän kokoluokan yrityksiin. Meillä on lukuisia toimenpiteitä vähän erikokoisiin investointeihin, vähän erikokoisiin yrityksiin.

Sitten oli edustaja Mäkysen puheenvuorossa sellainen eriskummallinen väite, että TEM, työ- ja elinkeinoministeriö siis, tekisi vastentahtoista teollisuuspolitiikkaa. No, kyllä me teemme hyvin aktiivista teollisuuspolitiikkaa. Toki ne taustat, joita tämän aktiivisen teollisuuspolitiikan taustalla on, eivät ole erityisen iloisia. Kyllä me tietysti mielellämme näkisimme pikemminkin vähäisen valtion roolin kuin laajenevan valtion roolin, mutta toisaalta tiedostamme sen, että kun me elämme tällaisessa kilpailuympäristössä, niin silloin meidän pitää sitten elää sen ehdoilla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

Edustaja Lyly ja osittain edustaja Riipikin viittasivat näihin muuttuviin uhkakuiui. Juuri niihin reagoimme, ja siinä esittelypuheenvuorossani kannustinkin myös eduskuntaa tämän selonteon käsittelyssä reagoimaan myös niihin nopeasti muuttuviin olosuhteisiin, joiden keskellä elämme.

Edustaja Lohikosken puheenvuorosta totean vain sen, että jos salissa olisi ollut faktantarkistaja, joka olisi kilauttanut kelloa joka kerran, kun kuuluu paikkansapitämättömän väitteen, niin aikamoinen kilinä olisi salissa sen puheenvuoron aikana kaikunut. [Pia Lohikoski: Kiitos hienoista perusteluista!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, tässä vaiheessa keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.43.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.54.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 5 käsittelyä. Keskustelu jatkuu. — Edustaja Perholehto poissa. — Edustaja Hoskonen.

18.54 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tänä päivänä oli kaksi harvinaisen mielenkiintoista asiaa yhtä aikaa.

Pääministerin ilmoitus tullien muuttamisesta aiheutuneesta vaarasta, mikä Suomen taloudelle aiheutuu: Yhdysvaltain presidentin uusi politiikka on sellaista, että siitä en minä ainakaan ole päässyt vielä jyvälle, minne päin ollaan menossa. Tilanne on hankala mutta toivottavasti selviää.

Mutta sitten tämä teollisuuspoliittinen strategia. Tämä keskustelu on ollut erittäin mielenkiintoista, ja se, mistä minä olen todella huolissani — ihan aidosti, arvoisat kollegat, tavattoman huolissani — on se, että meillä on lähdetty tähän ilmastopolitiikkaan mukaan sillä keinoin, että me ruvetaan tekemään vetyä. Sillä tehdään sitten kaikki asiat hienosti, me tehdään valtavasti energiaa. Onko kukaan tutkinut, millä sitä vetyä tehdään? Valtavalla sähkömäärällä: hyötysuhde on vain 30 prosenttia. Meillä tällä hetkellä ei ole mitään mahdollisuutta tehdä vetyä, kun ei ole sähköä. Pikkuinenkin muutos tuulimyllyjen toiminnassa, vähän tuuli tyytyy, niin välittömästi sähkön hinta on 50 senttiä kilowattitunnilta. Kuvitteleeko joku sillä hinnalla jotakin tässä maassa vielä tehtävän? Sitä paitsi jos sitä sähköä sattuisi olemaan, niin meillä eivät siirtolinjat riitä enää. Eliikkä on aivan tyhjän päällä koko meidän poliittinen tavoite siitä, mikä ilmastopolitiikan pitäisi olla. Se ei perustu tosiasioihin vaan perustuu toiveisiin, että meillä on kohta vetyterästehtaita ja kaiken maailman vetyysteemejä. Ei ole, kun ei ole sähköä eikä rahaa eikä siirtolinjoja — muuten se on jo valmis.

Mutta se, mikä me ollaan unohdettu täysin, on tämä metsäteollisuuden nykyinen tilanne. Meillä ensinnäkin kaikki Suomen hyvinvointi, mitä viimeisen sadan vuoden aikana on rakennettu, on perustunut metsätalouteen, metsien tuottoon ja metsässä kasvavan puun ja-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

lostamiseen. Se on tuonut tähän maahan metalliteollisuuden. Kuten kaikki tiedämme nämä Ponsset ja John Deeret sun muut, valtava määrä metalliteollisuutta on puun varaan rakennettu. Sitten energiateollisuutta: se tekee valtavasti energiaa, kun puuta jalostetaan. Sähköä samoin. Kemianteollisuuteen tulee raaka-ainetta, kun sellua keitetään. Se liuos, mikä sieltä yli jää sellunkeitossa, jalostetaan moniksi tuotteiksi, ja emme ole sillä tiellä edes kunolla alussa.

Tämä kaikki halutaan nyt heittää tämän ilmastohumpan takia ihan mönkään, koska me poltamme sen turpeen vihan takia valtavat määrät arvokasta runkopuuta. Tuhoamme omaa elintasoamme ja ihan sinisilmäisesti väitämme tekevämme ilmastopolitiikkaa. [Tuomas Kettunen: Perussuomalainen ilmastohumppa!] Ei minkään näköistä järkeä koko hommassa ole. Ja katsokaapa sitten, mitä tapahtui: Helsinki ylpeilee nyt, kun pantiin viimeinen ki-vihiilivoimalaitos kiinni. Millä se korvataan? Italiasta ajetaan jätettä tähän maahan valtavat määrät, [Tuomas Kettunen: Juuri näin!] ja Helsinki teki semmoisen yhdensuuntaisen... Se on varmaan se vihreä siirtymä — nyt minä sen keksin.

Arvoisa puhemies! Kysymys on vihreästä siirtymästä. Helsinki siirsi sen jätesatamansa Helsingin alueelta pois tuonne Valkon satamaan Loviisan puolelle. Sillä siirrettiin se valtava löyhy, ja en tiedä, tuleeko ensi kesänä rotat jo mukaan siinä samassa laivassa. Se valtava löyhy siirrettiin Loviisan puolelle. Tämä on se nykyaikainen vihreä siirtymä. Menikö kaikki ihan oikein? Sitä paitsi tämän jätehomman hoitaa Italiassa eräs järjestö, joka ei maksa ollenkaan veroa. Ei tarvitse nimeä mainita, olen lukenut lehdestä monta artikkelia sitä koskien. Sitten leikitään muka ilmastoneutraalia. Voi hyvänen aika!

Jos me haluamme tämän maan todella ilmastoneutraaliksi, niin pidetään kiinni metsien tuotosta, sen jalostamisesta ja ennen kaikkea siitä, että puuta myydään, sitä jalostetaan ja myydään vientituotteeksi maailmalle. Ajatelkaapa, kun lähipäivinä ja lähikuukausina toivon mukaan Ukrainan sota saadaan loppumaan, mikä valtava rakentamisbuumi alkaa Euroopassa. Silloin tarvitaan suomalaisen metsäteollisuuden tuotteita valtavat määrät — totta kai lankkua ja lautaa, mutta puutaloja ja vaikka mitä. Puusta voi tehdä niin monta miljoonaa asiaa kuin haluamme tehdä. Nyt se härskisti poltetaan, kun vihreillä on tämä vihreä siirtymä.

Energiasiiirtymää on kyllä toteutettu Helsingissä tyylikkäästi Loviisan Valkon satamaan, mutta mitä muuta on tapahtunut? Valtava määrä ihmisiä työttömäksi joutuu, ja pahoin pelkään, arvoisat kollegat, että meillä ollaan kohtapuoliin tilanteessa, että sellutehtaita ja sahoja pannaan kiinni. Kun puut poltetaan, niin ei niitä sahoja ja sellutehtaita seisoteta turhan panttina.

Sitten tämä datakeskusvillitys: Nyt ovat tulleet datakeskukset muka pelastamaan Suomen talouden — höpö höpö. Ne ottavat sen halvan sähkön, jota ydinvoimalla tehdään, ja sitten tavallinen suomalainen maksaa valtavan rahan siitä sähköstä, joka on juuri edullisesti myyty Googlelle. Joku sanoi, että maksavat ne kovan hinnan — eivät varmasti maksa kovaa hintaa, kun ovat neuvotelleet edullisen hinnan. Se firma viepi Suomesta kaikki voittonsa pois, ja jos joku kuvittelee Googlelle pärjäävänsä vaikka välimiesoikeudessa Yhdysvalloissa, niin kannattaa kokeilla. Siellä on sata maailman huippujuristia teitä vastassa, jos Suomi meinaa perangoida verojaan sieltä. Ei onnistu.

Elikkä kun me teemme tällaista energiapolitiikkaa, ilmastopolitiikkaa ja teollisuuspolitiikkaa, niin totuus on jäänyt kyllä liian pienelle huomiolle tässä asiassa. Toivon, arvoisat kollegat, että alamme puhua asioista oikeilla nimillä. Jos me hukkaamme tämän metsäteollisuuden, niin sen jälkeen kaikki on mennyttä. Siinä menee monta muuta, ja toivon, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

sitä päivää ei koskaan Suomeen tule. Tämän eduskunnan pitää kokea nyt herätys ja ymmärtää, mistä tässä on kysymys. Tällä menolla ei kerta kaikkiaan voi enää jatkaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Immonen.

19.00 Tomi Immonen ps: Arvoisa puhemies! Selonteko teollisuuspolitiikasta. Tässä hetkessä on syytäkin pysähtyä ja tarkastella sääntöpohjaisen länsimaisen demokratian tilannetta teollisuuden näkökulmasta. Realiteettien tunnistamisen jälkeen on vain nostettava katse ylös, siirrettävä pessimismi syrjään ja keskityttävä mahdollisuuksiin. Niitä avautuu, kun toisia sulkeutuu.

Hyviä asioita ja mahdollisuuksia on löydettävissä, jos niin haluamme. Esimerkiksi Suomen varsin tuore Nato-jäsenyys luo edelleen uusia mahdollisuuksia ja tilaisuuksia suomalaiselle puolustus- ja teknologiateollisuudelle. Tälläkin hetkellä suomalainen puolustusalan yritys Patria rakentaa verkostojaan ja tekee jo yhteistyötä useamman Nato-maan kanssa esimerkiksi sotilasajoneuvojen yhteishankinnoissa ja niiden valmistamiseksi ja rahoittamiseksi yhteishankkeena. Tällaiseen suomalaisvetoiseen yhteistyöhön ovat jo nyt liittyneet esimerkiksi Latvia, Ruotsi ja Saksa. Naton kautta syntyvät verkostot ovat keskeisiä myös pk-yrityksille, joita iso osa suomalaisen puolustusteollisuuden toimijoista edustaa. Tarvitsemmekin lisää Patrian kaltaisia kansainvälistymistä edistäviä isoja yrityksiä, jotka aukoivat pienemmille yrityksille latua kansainvälisiin neuvottelupöytiin.

Tämän hallituksen hallitusohjelman linjauksilla onkin erittäin hienosti viitoitettu sitä suuntaa, joka mahdollistaa talouskasvua myös puolustusteollisuuden alalla. Puolustusteollisuuden vahvistuva rooli Euroopassa on siis merkittävä mahdollisuus. Naton lisäksi myös Euroopan unioni on vahvistamassa omaa resilienssiään puolustusteollisuuden osalta. Euroopan unionin valtiovarainministerit kokoontuvat tällä viikolla Varsovassa keskustelemaan Euroopan puolustusmekanismihankkeesta. Puolustusmekanismin tavoitteena on luoda raamit puolustusrahastolle, joka kohentaisi unionin strategisen teollisuuden omavaraisuutta ja kriittisten alojen kilpailukyvyn tilannetta. Näinä epävarmoina aikoina Euroopan yhtenäisyys ja jäsenvaltioiden yhteiset työkalut ovat merkittävä tekijä myös lisäämään vakautta ja sitä turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus- ja kauppapoliittisen toimintaympäristön muutokset heijastuvat merkittävästi myös teollisuuspolitiikkaan. Merkille pantavaa on myös se, että Suomella on pitkä ja arvostettu osaaminen ja kokemus puolustusteollisuuden parissa. Sekä Nato-jäsenyys että nyt valmisteilla oleva Euroopan puolustusmekanismi avaavat molemmat Suomelle uusia mahdollisuuksia kasvattaa tuotantoa puolustusteollisuuden puolella luoden samalla myöskin teollisuuden työpaikkoja Suomeen. Jo nyt puolustusteollisuuden positiivinen kasvukehitys näkyy ainakin omassa kotikunnassani ja maakunnassani Keski-Suomessa puolustusteollisuuden kymmenien miljoonien arvoisina investointeina. Samalla lisäksi tulee myöskin työpaikkoja.

Haluan tässä yhteydessä kiittää ministeri Rydmania hienosti valmistellusta selonteosta, joka avaa meille hyvin tilannetta tässä hetkessä ja aivan oikeutetusti ylläpitää tarpeellista keskusteluumme täällä eduskunnassa. Aivan kuten selonteon viimeisessä luvussa on todettu, teollisuuspolitiikka elää ajassa. Tämän selonteon ja siitä johdetun keskustelun myötä myös me päättäjät osaamme elää oikeilla käsityksillä tässä ajassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Polvinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

19.04 **Mikko Polvinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Olen edustaja Hoskosen kanssa monesta asiasta tässä salissa ollut samaa mieltä, mutta keskustan linjan avaaminen näistä datakeskuksista oli minulle hieman yllättävää. Nimittäin esimerkiksi Haminassa Googella on töissä 400 työntekijää ja uudet investoinnit ovat tuomassa 100 työntekijää lisää. Nämä datakeskusten työpaikathan ovat hyvin paljon sellaisia työntekijävaltaisia, että duunari saa töitä, ja sitä kai me koko Suomi tässä halutaan, että ihmiset työllistyvät.

Keskustan linja näyttää myöskin Kainuun osalta kovin haastavalta, jos datakeskuksia ei haluttaisikaan, koska esimerkiksi XTX tuolta Briteistä on investoimassa 1,1 miljardia euroa Kainuuseen ja työt tontilla on jo aloitettu sekä Google on ostanut sieltä valtavan alueen maata, johon he tekisivät jättimäisiä investointeja mahdollisesti tulevaisuudessa, ja niitä työpaikkoja me todella Kainuussa tarvitaan. Datakeskuksissahan on myös ehkäpä edustaja Hoskosenkin pankkitilin tiedot, [Hannu Hoskosen välihuuto] ja sieltä haetaan palveluja muun muassa pankkien tiskille ja mobiililaitteisiin, joita sitten käyttävät kansalaiset. Datakeskuksistahan löytyvät myös vaikkapa meidän kaikki junaliikenteeseen, tieliikenteeseen liittyvät tiedot. Kaikki tämä eduskunnan tieto, mitä täällä käsitellään, on datakeskuksissa. Datakeskukset eivät ole mitään kryptolouhimoita tai mitään jonninjoutavia kioskeja, joissa joku muu toimii, vaan ne ovat sellaisia paikkoja, joissa suomalaisten asioita ja kriittistä infraa pidetään yllä. Myöskin turvallisuuskulmasta pidetään yllä tärkeitä informatiivisia asioita, joita käytämme tekoälyllä.

Mutta, arvoisa puhemies, itse tähän selontekoon: Ensimmäinen teollinen vallankumoushan oli 1800-luvun alussa, ja se loi pohjaa 1700—1800-lukujen vaihteen laajalle yhteiskunnalliselle, taloudelliselle ja teknologiselle muutokselle Britanniassa. Keksiitiin muun muassa höyrykone. Toinen teollinen vallankumous, sähkö- ja polttomoottorit, nosti Saksan ja Yhdysvallat johtaviksi teollisuusmaiksi, mikä nosti koko Euroopan asemaa globaalissa kentässä. Kolmas vallankumoushan tuli sitten mikropiirien ja globaalin kaupan myötä ja nosti myöskin Kiinan maailman johtavien talouksien joukkoon.

Elämme jo uusinta teollista murrosta, tekoälyn aikaa, jossa tekoälymallit muuttavat kokonaisia teollisuudenaloja lopputuotteista teollisiin prosesseihin ja logististen mallien uudistamiseen. Ehkä avaavin esimerkki on autoteollisuuden uudistuminen. Teslasta tuli hetkessä Euroopan myydyin auto Y-mallin myötä. Miksi? Tekoälymallinnettujen, radikaalien, koko toimialaa mullistavien muutosten kautta — raaka-aineista lopputuotteisiin saakka mallinnettu tekoälyllä. Katsotaanpa Kiinaa: pelkästään yksi autovalmistaja on lanseerannut 129 automallia muutamassa vuodessa — kaikki tämä tekoälyavusteisella toiminnalla. Kun rinnalle otetaan eurooppalainen autoteollisuus, niin olen pahoillani, aika on tainnut ajaa ohi jo. Takamatka on todellinen haaste, koska Eurooppa ei kykene ottamaan askelta jo käynnissä olevaan teollisuuden murrokseen.

Siksi arvostan Suomen hallituksen linjaa, jossa tekoälyn laskentaan panostetaan, jopa 250 miljoonaa euroa uuteen supertietokoneeseen Kajaaniin, jo olemassa olevan LUMI-supertietokoneen jatkoksi, mikä on yhä Euroopan nopein tietokone. Siinä on rautaa, laskentatehoa, jolla Suomi saadaan laskettua uudelle ajalle.

Voisi sanoa, että supertietokoneiden laskentateho on kuin formula-auto: kaikki tietävät, että nopeutta riittää, mutta kuka sitä ajaisi ja miten? Tähän hallitus on myös vastannut. Tämän vuoden maaliskuussa Kainuun datakeskusekosysteemi valittiin datatalouden kasvuohjelman pilotiksi, jossa se on pihvi. Se pihvi siis on se, että se mahdollistaa Suomen aseman tämän uuden aikakautemme isossa jaossa eli saadaan yrityksiä tuotteiden, palvelu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

jen ja liiketoimintojen kehittämiseen tekoälyn avulla. Jos tässä asiassa kuulostan korkealentoiselta, niin muistutan aiemmin mainitsemastani esimerkistä autoteollisuudessa.

Tämä on se polku, mitä globaali johtajuus vaatii, ja me Euroopassa olemme perässä. Valtiontalous on haastavaa. Olen vahvasti kritisoinut sitä, kuinka 17 vuotta Suomi on elänyt velaksi, mutta tätä teollista murrosta arvioidessa velan suuruus voi olla jopa toissijainen verrattuna siihen, kuinka olemme asemoineet itsemme Suomeksi tähän teolliseen murrokseen. Yhdysvalloissa varakkain yksi prosentti omistaa saman varakkuuden kuin mitä keskiluokka yhteensä. Me näemme, kuinka vauraus valuu yksiin käsiin kiihtyvällä tahdilla. Siksi Suomen tulee olla yksi heistä. On saatava maahamme kasvavia yhtiöitä ja tuotteita, joita ei vielä ole nostettu tähän uuteen aikakauteen. Uusia nokiota syntyy nyt kiihtyvään tahtiin, ja yhdenkin teollisen sektorin voittaminen globaalissa juoksussa olisi Suomelle välttämätöntä.

Kävin Oulussa kuuntelemassa kaksoiskäyttötuotteiden kehittymistä ja muun muassa 6G-teknologiaa ja totesin, että kyllä Suomella on osaamista. Haluan kuitenkin muistuttaa siitä, että vaikka me osataan, niin yksi vakava uhka on siinä, että jääme reservaatin asemaan, osaavan henkilöstön reservaatin asemaan. On vakava asia, että kun Suomessa kehitetään tuotteita, [Puhemies koputtaa] niin innovaatiot ostetaan ulkomaille. Kun katsomme globaalia varallisuutta, niin muutaman sadan miljoonan hinta ei ole ongelma ostaa mahdollinen kriittinen pala havitellessa globaalia johtajuutta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen.

19.10 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa rouva puhemies! Maailma on tällä hetkellä kauppasodan kynnyksellä. Arvaamattoman Yhdysvaltain hallinnon ja presidentti Trumpin tuontitullit ovat ajaneet maailmanmarkkinat kaaokseen. Mittavat tuontitullit ovat erittäin valitettavat. Ne luovat epävakautta globaaleille markkinoille, ja riskinä on protektionismin kierre. EU itsessään muodostaa noin 450 miljoonan kuluttajan sisämarkkinat, Suomenkin viennistä merkittävä osa suuntautuu EU-maihin, ja kuuluuhan kauppapolitiikka yksinomaan Euroopan unionin toimivaltaan.

Ratkaisut kauppakysymyksiin tulisi löytää neuvottelemalla. Arvaamattoman USA:n vastapainoksi EU:n tulee myös valmistautua oikeasuhtaisiin vastatoimiin ja ottaa huomioon vaikutukset eurooppalaisille yrityksille ja kuluttajille. Sisämarkkinoiden esteitä tulee purkaa ja EU:n kilpailukykyä vahvistaa. Suomessa kansallisella tasolla on tehtävä toimia markkinoiden ja kuluttajien luottamuksen palauttamiseksi. Tarvitaan toimia ostovoimaa ja luottamusta vahvistaaksemme. Minkälaisia kansallisia toimia kansalaisten ostovoiman turvaamiseksi voimmekaan odottaa kasvuriihestä?

Arvoisa puhemies! Käsittelyssämme oleva valtioneuvoston eduskunnalle antama teollisuuspoliittinen selonteko ja sen analyysi Suomen teollisuuspolitiikasta ja kasvun kipupisteistä on oikea, mutta esitetyt uudet toimet jäävät riittämättömiksi. Orpon hallituksen toimet ovat omalta osaltaan hankaloittaneet markkinoiden toimintaympäristöä, aiheuttaneet epäluottamusta ja kaaosta työmarkkinoilla sekä vieneet kasvun edellytyksiä. Alueellinen eriarvoistuminen ja todellisten panostusten puute esimerkiksi Itä-Suomeen lisäävät entisestään toimintaympäristön haastetta perinteisellä itäisellä teollisuusalueella.

Turvallisuusympäristön muutos ja Nato-jäsenyys ovat luoneet uusia mahdollisuuksia Suomen puolustus- ja teknologiateollisuudelle, joka perinteisesti on hyvin protektionistista huoltovarmuussyistä. Yhteishankintojen tekeminen EU:n sisällä voisi olla suomalaisel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

le puolustusteollisuudelle mahdollisuus. Ylipäätään on tärkeää edistää EU:n toimia tässä asiassa.

Arvoisa puhemies! Teollisuuden ja kasvun tärkein tekijä on osaavan työvoiman saatavuus. Ennen viime eduskuntavaaleja kerrottiin koulutuksen olevan erityissuojeluksessa, mutta nyt kahden vuoden aikana osaavan työvoiman saatavuutta ja suomalaisten osaamistasoa on hallitus romuttanut koulutusleikkauksin ja hankaloittamalla uudelleen koulutusta. Ammatillisen koulutuksen leikkaukset ovat myös yksi toimi, millä osaavan työvoiman saatavuutta on heikennetty. Hallituksen leikkaukset ovat vaikuttaneet myös oppivelvollisuus-koulutukseen, koska oppilaitokset ovat joutuneet irtisanomaan ja lomauttamaan opetushenkilöstöä ja supistamaan koulutustarjontaa, sillä oppivelvolliset ja aikuisopiskelijathan opiskelevat samoissa ryhmissä. Tekoällyn ja muiden murrosteknologioiden laajamittainen hyödyntäminen vaatii kansainvälistä ja korkeakoulutettua työvoimaa sekä julkishallinnolta sääntelyä ja ripeää kehittymistä niin murrosteknologioiden käyttöä mahdollistavalta kuin niihin liittyviä riskejä rajaavalta näkökulmalta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

19.14 Juha Viitala sd: Arvoisa puhemies! Tekoälystä tässä vielä muutama sana. Nyt tuossa edustaja Polvinen toi tosi vahvasti esiin tätä tekoälyasiaa, mikä on hyvä. Tämä on kuitenkin tulevaisuuden kannalta aivan varmasti aivan keskeinen tekijä siinä, ketkä tulevat menestymään ja ketkä eivät tule menestymään. Olen kuullut arvioita, että tulevaisuudessa on vain yrityksiä, jotka käyttävät tekoälyä jollain tavalla prosesseissaan tai tuottavuudessaan, koska ne yritykset, jotka eivät käytä, ovat tippuneet kilpailussa pois.

Mutta tähän tekoälyyn liittyy sellainenkin seikka, että kun emme oikein tiedä vielä varmuudella, miten maailma ja esimerkiksi työnteon tavat tulevat muuttumaan, niin sitten niihin tekoällyn mahdollisuuksiin kuitenkin suhtaudutaan positiivisesti. Mutta aina tällaiset teknologiset murrokset etenevät aika epätasa-arvoisesti. Eli mikä miten tässä pystytään varmistamaan se, että tekoällyn hyödyt ja vaikutukset jakaantuvat eri väestöryhmissä niin, että kukaan ei jää siinä paitsioon ja kaikilla ihmisillä olisi kyvykkyyttä ottaa tämä tekoäly sillä tavalla haltuun eri toiminnoissa? Eli näin historiassa on ollut, että aina teknologiset murrokset ovat jossain määrin tuoneet sitä epätasa-arvoa. Tämä on vain yksi näkökanta.

Mutta haluan ehkä käyttää tähän loppuun vielä semmoisen kannustavan pienen puheenvuoropätkän siitä, että tänään itse asiassa käydään Suomen menestymisen kannalta äärimmäisen tärkeätä keskustelua. Vaikka tässä on kritiikkiä tältäkin puolen salia jonkun verran tullut ja itsekin olen sitä esittänyt, niin kuitenkin löydän tässä paljon asioita, mistä me löydetään toisemme. Meidän on pakkokin löytää, koska me emme Suomessa reunamarkkina tule koskaan pärjäämään, jollemme löydä toisiamme teollisuuspolitiikassa ja koulutuspolitiikassa. Kyllä minulla on vahva tahtotila siihen, että näiden tämän päivän keskustelujen jälkeen täällä on niitä yhteisiä teemoja hyvin löytynyt.

Yksi asia, mitä ehkä olen ihmetellyt tässä, ja toivonkin, että tämän päivän keskustelu edesauttaa sitä, on se, että me puhuttaisiin enemmän teollisuuspolitiikasta. Minä olen täällä kaksi vuotta nytten ollut, ja minä olen ehkä hieman yllättynyt siitä, että tämä aihealue on jäänyt vähän kevyelle käsittelylle siihen nähden, kuinka ratkaiseva tämä on meidän tulevaisuuden kannalta. Se eritoten minua miellyttää tässä keskustelussa.

Ja vielä kiitos ministerille, että hän on tämän selonteon tuonut saliin ja tähän käsittelyyn. Näillä eväillä päätän tässä vaiheessa, ja kiitos kaikille keskustelijoille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harakka poissa. — Edustaja Kaunisto.

19.17 Ville Kaunisto kok: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä on Kouvolan oma poika tyytyväinen, kun puhutaan teollisuudesta koko ilta. Tämä on hieno hetki ihmiselle, joka tulee Suomen teollisuuden maakunnasta. Meillä ne tehtaanpiiput, ne ovat kunniamerkkejä, ja niistä ollaan ylpeitä. [Tuomas Kettunen: Hyvä, edustaja Kaunisto, hyvä!] Ja vielä hienompaa on, kun saadaan keskustelu kunnolla lentämään, niin täällähän iskee kipinää niin kuin siellä kuuluisassa kouvolaalaisessa metalliverstaassa. Tämä on hienoa. Tiedättehan te sen kipinöiden ja työn tuoksun, sehän tulee tässä ihan nenään, kun seisoo täällä pöntössä. Se tuoksu on muuten suomalaista osaamista, se on suomalaista ahkeruutta ja menestystä, ja sitä muuten tämän hallituksen teollisuuspoliittinen selonteko nimenomaan rakentaa.

Kyllä on hieno päivä. Teollisuus on Suomen selkäranka. Se ei ole vain koneita ja tehtaita, vaan se on työtä, toimeentuloa ja tulevaisuutta. [Vesa Kallio: Kunnon tupailtapuhe! — Tuomas Kettunen: Hyvä!] — Näin se menee, edustaja Kettunen, kyllä lämmittää. [Välihuutoja] — Jatketaan rauhallisemmalla otteella, niin edustajatkin rauhoittuvat, ei saada ihan hulabaloota tähän.

Yksi teollinen investointihan voi tarkoittaa siis suurimmillaan satoja uusia työpaikkoja, välillisesti tuhansia. Kun se tehdas rakennetaan Kotkaan tai Poriin, se tuo elinvoimaa koko alueelle: kahviloille, kouluille ja asuntomarkkinoille. Teollisuus ei muuten pysähdy paikalleen. Se kehittyy, puhdistuu ja kasvaa. Siksi hallituksen panostukset tutkimukseen, infraan ja osaamiseen ovat aivan ratkaisevia. Meidän on varmistettava, että suomalaiset työntekijät ja yritykset voivat menestyä globaaleilla markkinoilla nyt ja tulevaisuudessa. Tätä työtä tehdään tänään. Työllisyyden tukeminen on myös hyvinvointiyhteiskunnan tukemista. Vain työ luo kestäväää kasvua ja varmistaa palveluja ympäri Suomen. Tähän kaikkeen hallitus panostaa teollisuuskärjellä.

Ehkä tässä vielä jatkaisin sen verran keskustelua, kun on noussut aika paljon esiin tätä itäisen Suomen ahdinkoa — ja se on aivan totta — että kyllä yksi sellainen keskeinen avain, kun puhutaan teollisuudesta ja teollisista investoinneista ja Itä-Suomen elinvoimasta ja menestyksestä, keskittyy tuulivoiman ja energian ympärille. Tämä on kyllä sellainen kysymys, missä kehotan hallitusta ottamaan voimakasta poliittista johtajuutta, millä me varmistetaan se, että energiantuotantoa on myös itäisessä Suomessa, koska ne on täysin sidottu tänä päivänä, puhdas energia ja teolliset investoinnit, yhteen. [Tuomas Kettunen: Juuri näin!] Tämä on kysymys, missä luonnollisesti on merkittävä rooli Puolustusvoimilla siinä, miten me pystytään turvaamaan tutkajärjestelmän toiminta ja isänmaan turvallisuus, mutta nämä asiat pitää nykyisellä teknologisella kehityksellä pystyä ratkaisemaan. Se vain vaatii sen, että asiaan otetaan sellainen ote, että asioita myös tapahtuu. — Minä lopetan tähän. Kiitoksia. [Tuomas Kettunen: Hyvä puheenvuoro!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

19.20 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämän suorastaan keskustalaista tupailtapuhetta muistuttaneen puheen, jopa sen ylittäneen jälkeen on tietysti ehkä hieman haastavaa puhua, mutta tästä itäisestä Suomesta vielä pari sanaa.

Ministeri Rydman tänään jälleen kerran, mikä on toistunut aika monta kertaa täällä salissa, toi vähän niin kuin ratkaisuksi meille sitä, että kun te saatte jo niitä EU:n aluekehitysrahoja niin paljon, niin ettekö te ole tyytyväisiä. Tämä logiikka on hieman outo, koska

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

ne rahathan ovat niitä rahoja, jotka meille kuuluvat joka tapauksessa. Ne ovat meidän ansiosta tulleet, ja ne kuuluvat meille, ja ne ovat normaaliaikana, ja nyt, kun on tämä Venäjän aiheuttama kriisi, ei niillä rahoilla voida korjata semmoista, johonka ne eivät ole tarkoitettuja ja johonka ne eivät auta.

Tällä samalla logiikalla voisi ajatella niin, että jos meillä ei olisi tätä Venäjän aiheuttamaa kriisiä, jos me ei oltaisi tässä pakotepolitiikassa mukana ja jos meillä ei olisi raja kiinni, niin meiltähän voisi sitten ottaa pois varmaan sitä rahaa. Ja ehkä kummallisinta on, että meille tulee tätä palautetta sitten myös meidän oman alueen edustajilta. Mutta varmasti löydetään itäiseen Suomeen joitain ratkaisuja, ja jos ei tämän hallituskauden aikana, niin sitten seuraavana. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen. [Tuomas Kettunen: Pitää mennä ihan pönttöön! — Vesa Kallio: Pistä paremmaksi! — Jenna Simula: Tupailtaottelu, anna mennä! Äänestetään, kumpi oli parempi! Ei paineita!]

19.22 Tuomas Kettunen kesk: Rouva puhemies! Hyvät edustajat! — Joo, ei todellakaan paineita. — Edustaja Kauniston todella hyvä puheenvuoro innoitti minutkin ihan tänne puhujapönttöön, ja täytyy kyllä kiittää virkeästä ja innostavasta puheenvuorostanne. Toivon teille, edustaja Kaunisto, ja koko Kouvolalle pelkkää menestystä. Tuossa oli semmoista oikeaa potkua, mitä tarvitaan tässä ajassa ja varsinkin niin, että päästään uudelle kasvun tielle. Maakunnissa sitä kasvua tehdään.

Edustaja Viitala toi tuossa omassa puheenvuorossaan esille, että melko kevyelle on jäänyt tällainen teollisuuspoliittinen keskustelu ja teollisuuspoliittinen selonteko, jotenka itsekin tervehdin ilolla tätä paperia. Tässä on paljon hyvää.

Mutta nyt täytyy ihan kommentoida, kun näitä tulevaisuuden aloja täällä on lueteltu, muun muassa nämä datakeskukset, ja kun edustaja Polvinen ansiokkaasti omassa puheenvuorossaan toi esille ja vähän kyseenalaisti, onko se keskustan linja, mitä edustaja Hoskonen näistä datakeskuksista toi esille. Linjoja varmasti nyt muodostetaan, ja linjaa pitää käydä myös sen suhteen, mistä tulevaisuudessa nämä suuret energiasyöpöt, datakeskukset, saavat energiansa. Kun puhutaan tästä uusiutuvasta energiasta, puhtaan siirtymän energioista, kuten tässä hallituksen tekemässä selonteossakin sivulla 37 kohdassa 5.5 on lueteltu, niin kyllä minun mielestäni eduskunnan ja puolueitten pitää käydä linjakeskustelua myös siitä, mistä muualta me saadaan energiaa näihin tulevaisuuden investointeihin, teollisuusinvestointeihin niin sinne metsäteollisuuden suuntaan, niin kaivannaisteollisuuden suuntaan kuin myös näitten datakeskusten suuntaan. Niin kuin edustaja Kaunisto tuossa Itä-Suomen tilannetta toi esille, nämähän on laitettu yhteen, puhtaan energian investoinnit ja nämä datakeskukset ja teollisuus. Ja kun sinne itäiseen Suomeen ei voida rakentaa tällä hetkellä tuulivoimaa, niin sitten pitää käydä keskustelua myös ydinvoimasta ja ydinvoiman rakentamisesta. Puolueitten suunnalta todella vähälle on jäänyt keskustelu esimerkiksi pienydinvoimaloista. Kokoomuksen väistynyt ympäristöministeri antoi tällaisen läksiäislahjana sen, että kyllä Suomeen yksi iso ydinvoimala vielä sopii rakentaa. Miksi hän ei puhunut pienydinvoimaloista ja niiden kehittämisestä? Niitä muualla maailmalla tällä hetkellä mietitään ja niihin etsitään ratkaisuja.

Edustaja Polviselle täytyy sanoa, kun te peräänkuulutitte keskustan linjaa, että kyllä harmittaa se, että maan hallituksen linja on tällä hetkellä hyvin poukkoilevaa varsinkin verolainsäädännön osalta. Ihan päivän uutinen, kahdeksan tuntia vanha uutinen, otsikolla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

”Synkkä arvio datakeskuksista: ’Suomi menetti maineensa’” — tämä on Kauppalehden juttu, missä tuodaan esille, että Suomi putosi jo pois datakeskusinvestointien kärkipaikalta. Tähän maahan on suunnitteilla ja on jo rakennettu: täällä on esimerkiksi Google tuotu esille, Microsoft rakentaa kolmea datakeskuskampusta Etelä-Suomeen, ja muitakin investointeja on tulossa. Mutta nyt kun maan hallitus on poistamassa datakeskuksilta niitä koskevan veroedun, niin kyllähän tämä aiheuttaa synkkiä pilviä näitten isojen investointien suuntaan. Tässä lehtijutussa tuodaan esille Business Finlandin suunnalta, että tällainen puskista tullut veropäätös on jo muuttanut tilannetta sen suhteen niin, että nyt nämä toimijat miettivät, kannattaako sittenkään Suomeen rakentaa datakeskuksia. Kyllä, niin kuin edustaja Polvinen toi esille, datakeskuksetkin työllistävät. Google hyvänä esimerkkinä siellä Haminassa: 400 työpaikkaa ja tulossa lisäinvestointeja ja 100 uutta työpaikkaa lisää. Samaa me toivomme myös sinne pohjoiseen Suomeen, Kainuun suuntaan, mihinkä on suunnitteilla datakeskuksia myös Googlen toimesta. Nämä työpaikat ovat nyt arvokkaita.

Toivoisinkin nyt maan hallitukselta, että kun te haette niitä kasvun toimenpiteitä ja edellytyksiä, niin älkää tehkö näin poukkoilevaa verolainsäädäntöä, että jos te edellisessä kehysriihessä vuosi sitten ilmoititte, että makeisveroa nostetaan, niin te vuoden päästä ilmoitatte, että no eipä nostetakaan mutta nostetaan sitten datakeskusten ja kaivospuolen energiaverotusta. Tämä on hyvin poukkoilevaa lainsäädäntöä, ja juurikin teollisuus ja varsinkin vientiteollisuus toivoo ja haluaa ennakoitavuutta myös päätöksentekijöitten suunnalta, että päätöksentekijät tekevät pitkälle meneviä päätöksiä, eikä niin, että poukkoillaan varsinakin verolainsäädännön suunnalla. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

19.28 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Lämmittää ajatus, että kun itse olen työskennellyt ydinvoimalaitoksissa 12 vuotta, niin juuri puhuttiin alla pienydinvoimalaitoksista. Voin sanoa, että ne voisivat olla ratkaisu isojen kasvukeskusten lämmitysongelmiin. Sentyypisiä moduulivoimalaitoksia varmasti jossain tulevaisuudessa tulee, niin että sitä pitäisi tehdä. Täällä edustaja Hoskonen puhui puunpoltosta, ja ne vähentäisivät samalla sen tarvetta, ja se olisi sinänsä hyvä ratkaisu. Uskon, että semmoiseen suuntaan mennään. Se on sitä omaa varautumista ja omaa monipuolista energiantuotantoa, mistä tässä kyselyssäkin mainitsin.

Se, minkä takia pyysin tämän puheenvuoron vielä, liittyy siihen, että kun meillä on korkea työttömyys tällä hetkellä, niin miten me saadaan se kääntymään toiseen suuntaan ja miten me se resurssi voidaan ottaa paremmin käyttöön. Ja sitten kun katsotaan, minkälaisia työvälineitä meillä itse asiassa on, missä meillä ovat ne resurssit, niin jos hirveästi pelkistää, niin kasvukeskuksissa on, voisiko sanoa, osaamismassaa aika paljon ja siellä on sitä vääntövoimaa, jolla pystytään tekemään sitä. Sitten maaseudulla on todella hyvät ja hienot raaka-ainereservit, ja sitä osaamista on niillä alueilla tosi paljon. Miten tätä pakettia rakennetaan yhteen? Jollain tavalla siihen liittyvää strategiaa pitäisi miettiä enempi, koska meillä on eri paikoissa vähän eri resursseja, ja se on sellainen kokonaisuus. Sitten kun katsotaan näitä keskuksia, niin miten yliopistot, joissa on tätä osaamispotentiaalia — ja siellä on tavallaan sitä tulevaisuuden strategista osaamista — kytketään mukaan voimakkaammin kuin aikaisemmin? Kun katsoin tätä ohjelmaa, selontekoa, niin näissä osallistujissa ei ollut ainakaan mainittu yliopistoja. Kaikkia muita siellä oli, mutta yliopistoja ja korkeakouluja siinä ei ollut.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

Arvoisa rouva puhemies! Vielä tästä tki-panostuksesta, johon me satsaamme todella voimakkaasti. Meillä oli yrittäjätapaaminen, ja kysyin, paljonko tki-panostuksia tehdään ja paljonko pienet ja keskisuuret yritykset ovat yhteydessä korkeakouluihin. Noin 90 prosenttia niistä sanoi, että ei ole yhteyksiä, ja noin 10 prosenttia, vähän reilu, oli sellaisia, joilla oli yhteydet korkeakouluihin. Tämä vaan tarkoittaa, että tki-puolella meidän pitäisi laventaa sitä aluetta voimakkaasti, ja sieltä me saataisiin tätä uutta kasvua aikaiseksi.

Sitten edustaja Eskelinen hyvin kuvasi tässä tätä liikenne- ja logistiikkajuttua. Minä sanoisin, että jos joku elinvoiman kehittämiseen liittyvä hanke, joka olisi koko Suomen hanke, liittyisi esimerkiksi päärataan, päärataan niin, että se menisi täältä Helsingistä Tampereen ja Oulun kautta Narvikin satamaan saakka, niin sitä kehityspolkua pitäisi viedä voimakkaasti eteenpäin. 60 prosenttia bkt:stä on sen radan varrella, noin karkeasti ottaen. Tämä olisi semmoinen toimenpide, jota kannattaisi viedä eteenpäin. Siinä mielessä sen osalta toivoisi, että saadaan ratkaisuja aikaiseksi. Se olisi meille elinvoimarata, se olisi meille huoltovarmuusrata, se olisi Nato-rata, ja sitten siellä olisi valtameren rannassa satama, josta pääsee maailman merille.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä yksi semmoinen ajattelun aihe: Kun me puhutaan teollisuudesta ja teollisuuspolitiikasta, niin pitääkö meidän ajatella sitä vähän laveammin? Onko peliteollisuus teollisuutta? Minusta tämäkin on hyvä kysymys. Me aina ajatellaan, että se on koneita ja laitteita, mutta peliteollisuus on hyvinkin sellainen alue, joka voisi meillä olla tähän teollisuuteen kuuluva. Ja sitten tamperelaisena vielä täytyy sanoa, että meillä on tapahtumateollisuus. Meillä työskentelee 5 000 ihmistä tapahtumateollisuuden ympärillä, ja se on myös tällainen aika iso toimiala, jossa synnytetään työtä ja elämyksiä ja muita. Se on jo niin prosessuaalista toimintaa, että siitä voisi kuvitella, että myös se on teollisuutta. Toivoisin, että me ajatteleamme tätä teollisuuspolitiikkaa vähän laveammin kuin tehtaina ja tämäntyyppisinä asioina. Se on minun viestini tässä. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

19.33 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Tänäpäin tässä tärkeässä teollisuuspoliittisessa keskustelussa metsäteollisuus on jäänyt vähälle huomiolle. Suomi elää metsästä. Metsät ovat olennainen osa identiteettiämme, talouttamme ja hyvinvointiamme. Maamme maapinta-alasta 75 prosenttia on metsää. Metsäteollisuus on yksi merkittävimmistä Suomen teollisuudenaloista.

On äärimmäisen hienoa tulla maamme metsäisimmästä maakunnasta, Etelä-Savosta, jossa on merkittävää saha- ja vaneriteollisuutta. Pölli liikkuu ja jalostuu. Tämä edellyttää teiden ja ratojen kunnossapitoa ja myös poikittaissiikennettä. Esimerkiksi Ristiinan Pelloksen tehtaalle yhdessä vuorokaudessa 100 kilometrin säteeltä 120 rekkaa tuo pölliä. Se on merkittävää.

Metsäteollisuus on Suomen vientiveturi ja koko kansantalouden tukipilari. On varmistettava, että metsäteollisuuden kasvu ja investoinnit pysyvät Suomessa. Tarvitsemme sujuvampaa lupakäsittelyä, kaavoitusta, kohtuullista verotusta ja vakaita energiahintoja. Vastuullinen metsänkäyttö on Suomen vahvuus, ei heikkous. Meidän on puolustettava oikeutamme hyödyntää omia luonnonvarojamme kestäväällä tavalla eikä alistuttava ulkopuoliseen ohjaukseen, joka vaarantaa teollisuuden kilpailukyvyyn.

Ilman vahvaa metsäteollisuutta Suomi ei kasva eikä synny uusia työpaikkoja. Metsäteollisuus työllistää suoraan 40 000 työllistä ja välillisesti 100 000 ihmistä. Teollisuuspolitiikka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

kassa on asetettava suomalainen työ, osaaminen ja kasvu etusijalle. Vuonna 2023 metsäteollisuuden tuotteita vietiin 12 miljardilla eurolla. Kilpailu kansainvälisillä markkinoilla on kovaa, ja tämän vuoksi yritysten toimintaympäristöstä ja kilpailukyvyistä on pidettävä huolta. Metsäteollisuudessamme kehiteltävät uudet innovaatiot ja tuotteet ovat menestysvaltteja.

Arvoisa rouva puhemies! Suomi menestyy vain, jos se uskaltaa seistä omien vahvuuksiensa takana, ja metsä on yksi niistä tärkeimmistä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Polvinen.

19.36 Mikko Polvinen ps: Kunnioitettu rouva puhemies! Edustaja Lyly lähtikin jo pois täältä huoneesta, mutta ajattelin sanoa sen verran Lylylle, kun hän nosti tämän pelialan ja peliteollisuuden, että on huomioitava, että globaalisti peliteollisuus on jo musiikki- ja elokuva-alaa suurempi, joten hänen huomionsa oli hyvä, ja olisin vielä halunnut muistuttaa siitä, että tämä hallitus satsaa Kajaanin pelialaan yli miljoona euroa. Sieltä on tullut jo menestyskeittäjä pelejä, ja peliteollisuus on siellä vahvinta Suomessa.

Sitten tähän energia-asiaan, kun edustaja Kettunen mainitsi näistä datakeskusten energiasyöpöistä: On hyvä huomata, että Suomessa Fingridin mukaan tällä hetkellä on jo kaksi gigawattia vapaata energiaa käytettävissä, eli ei tässä energia heti ole loppumassa. Täytyy verrata aina myös tuonne terästeollisuuteen, kun siellä yksi terästehdas voi olla kymmenen tai kahdenkymmenen datakeskuksen kokoinen energiankuluttaja. On hyvä laittaa asiat siinä mielessä mittakaavaan, ja suosittelen eduskuntaryhmiä kuulemaan myös Fingridiä ja näitä energiayhtiöitä sekä datakeskustoimijoita siitä, miten mittakaavat todella lopulta ovat asettumassa, kun datakeskuksia Suomessa kehitetään.

Minusta edustaja Viitala nosti hyvän noston tästä, kuinka tasapuolisesti teollinen kehitys kohtelee eri maita ja ihmisiä. Tämä datakeskus—tekoäly-yhdistelmällä kehitetty teollisuus, missä Jenkit, USA, ja Kiina menevät jo rinta rinnan vauhdilla Eurooppaa karkuun tässä asiassa, aiheuttaa sen tilanteen, että jos Eurooppa ei tähän lähde mukaan, niin meillä ei ole edes varaa keskustella siitä, onko se eettisesti oikeata, onko se tasapuolista. Euroopan pitää olla tässä kilpailussa mukana ja näyttää suuntaa, kuinka vielä päästään kilpailemaan näistä teollisista ratkaisuista ja lisäarvosta tälle maailmalle. Voi olla se tilanne, että esimerkiksi Saksan autoteollisuus vapauttaa työntekijöitä vapaaksi tuonne Saksaan esimerkiksi niin paljon, että siellä yhteiskunta joutuu koville siinä, mihin nämä työntekijät laitetaan, jos ei päästä teollisuudessa samaan juoksuun. Joten jos me halutaan päästä keskustelemaan siitä, mikä on tekoälyn käytön etiikka ja mikä on ihmisen arvo siinä maailmassa, mitä tekoäly mahdollistaa, niin kyllä meidän täytyy ensimmäisenä päästä tähän teollisuuden juoksuun kiinni, tai muuten meillä on niin paljon myöskin työttömiä suomalaisia, että heidän kohtalostaan joudutaan käymään keskustelua, kuka voi elättää ja kenet.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaunisto.

19.38 Ville Kaunisto kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Polvinen hienolla tavalla on nostanut tässä keskustelussa esiin teknologian kehitystä ja tekoälyn merkitystä. Tänäpäin yhdessä asiantuntijakuulemisessa olen tekoälystä ollut kuulemassa, ja asiantuntijan lausunto oli siinä mielessä raaka, että hän sanoi, että ei vielä kukaan ymmärretä vähääkään sitä, miten paljon tekoäly tulee muuttamaan maailmaa. Itse väitän jonkin verran ymmärtäväni,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

ja voin vain kuvitella, mitä se todellisuus sitten on. Tässähän se ongelma tulee, että jos se on Yhdysvalta- ja Kiina-vetoista, niin silloin sen sijaan, että me oltaisiin itse pelaajia, me ollaan pelikenttä, ja silloinhan tällainen strateginen autonomia, turvallisuuskysymys, kilpailukyky, ne kaikki romahtavat siinä. Eli kyllä on päivänselvää, että Euroopan pitää tässä saada aivan uusi vaihde silmään — ja sen muuten pitää tapahtua jo eilen.

Tässä on ollut erinomaisia puheita, ja haluan niistä osaan tarttua. Edustaja Lyly nosti hyvällä tavalla tätä pienydinvoimaa, ja hänen kommenttinsa itse asiassa oli täysin kohdillaan. Ehkä sen verran lisää, että täytyy todeta, että hallitusohjelmassa nimenomaan pienydinvoiman rooli on tunnustettu ja tunnistettu ja siihen halutaan panostaa, mutta tämä kysymys on myös sellainen asia, joka ei saa olla hallituskauden mittainen kehityskulku, vaan siinä pitää olla tulevienkin hallitusten vahvasti mukana.

Datakeskuksista täällä on keskusteltu paljon, ja itse todella toivon, että löydetään oikeanlainen verotuksellinen kannuste näille datakeskuksille ja investoinneille Suomeen. Itse en ehkä pidä datakeskusinvestointia täydellisenä investointina, mutta olen nyt valitettavasti sitä mieltä, että meillä Suomessa ei niin suurta runsauden juhlaa ole, että voisi täysin alkaa eitä sanomaan, kun kyllä samaan aikaan täällä on faktoja lueteltu siitä, että datakeskusinvestointien merkitys on työllistävänä toimenä suuri niin rakennusvaiheessa kuin itse siinä vaiheessa, kun se pyörii. Ja datakeskusten kohdalla on sanottava esimerkiksi nyt kaakosta, Haminasta, johon Google on noin viidellä miljardilla investoinut, että halutaan tai ei, se on myös puolustuspolitiikkaa. Kun yhdysvaltalainen jättiyhtiö on investoinut Suomen maaperään niin valtavat summat, niin kyllä, on myös puolustusta se, että Suomi on maa, johon ulkomaalaiset toimijat haluavat investoida merkittävällä tavalla.

Aika alkaa sen verran loppumaan, että ehkä lopetan tämän puheenvuoron tähän ja jatkan verotuksesta sitten seuraavassa. [Tuomas Kettunen: Se olisikin kyllä hyvä!] — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

19.41 Tuomas Kettunen kesk: Rouva puhemies! Kiitoksia edustaja Kaunistolle hyvästä puheenvuorosta. Toivonkin, että jatkatte vielä siitä veropolitiikasta. Mielellämme kuulemme, miksi te olette nostamassa veroja varsinkin tällaisien datakeskusten suuntaan energiaveron osalta.

Puhemies! Ihan vain kolme kohtaa tästä selonteosta:

5.5 ”Hyödynnämme puhtaan siirtymän sekä bio- ja kiertotalouden mahdollisuudet” — otsikko, sivu 37. Strategisena toimenä edistetään biokaasupohjaista ravinnekierto- ja lannoitetuotantoa. Maatalouden energiasektorin parlamentaarinen työryhmä laatii kansallisen strategian, joka tähtää tuontiriippuvuuden vähentämiseen ja kansallisen huoltovarmuuden vahvistamiseen. Tämä nyt tänne selontekoon, mutta kun hallitus on istunut kaksi vuotta, niin kyllä ihmettelen suunnattomasti, kun tänne on vielä kirjattu, että biokaasuohjelmaa päivitetään ja sen avulla tuetaan alan investointeja ja sääntelyn sujuvoittamista. Miksi te ette ole tehneet näitä toimenpiteitä jo nyt? Kaksi vuotta te olette istuneet hallitusvastuussa ja varsinkin perussuomalaisten suunnalta on puhuttu biokaasun edistämisestä, mutta toimenpiteet kyllä ovat jääneet tekemättä, jotenka toivomme, että vielä edes vaalikauden loppuun näitä toimenpiteitä tehdään, kun se on vielä kirjattu tänne teollisuuspoliittiseen selontekoon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

5.6 ”Panostamme logistiikkaan, infrastruktuuriin ja teollisiin keskittyisiin”, sivu 39. Logistiikkaa ja infrastruktuuria vahvistetaan kansainvälisen saavutettavuuden ja kilpailukyvyn näkökulmasta. No, onko tätä saavutettavuutta juuri se, että 400 miljoonaa euroa veronmaksajien rahaa laitetaan Turun tunnin juna -hankkeeseen? Tämähän on se toimenpide tässä teollisuuspoliittisessa ohjelmassa? No, täällä sanotaan myös, että teollisten keskittymien kehittämisohjelma yhdistää logistiikka-, energia- ja materiaalivirtoja sektorirajat ylittäviksi synergioiksi. No, toivoisimme, että tämä 400 miljoonaa olisi laitettu olemassa olevan infran korjauksiin eli korjausvelan vähentämiseen rata- ja tieverkolla.

Ja sitten vielä kolmannen kohdan otan tästä: 5.7 ”Varmistamme osaavan työvoiman saatavuuden”, tämä on sivulla 41. Tavoitteena on työvoiman saatavuuden varmistaminen kehittämällä koulutusjärjestelmää. Ammatillista koulutusta ja jatkuvaa oppimista pyritään kehittämään vastaamaan paremmin työelämän tarpeita.

Rouva puhemies, 120 miljoonaa euroa leikattiin ammatillisesta koulutuksesta. Nämä selonteon tavoitteet ovat ristiriidassa siinä, mitä hallitus on jo tehnyt ja mitä tulee tekemään. Onkin kyllä hyvin epäilyttävää, että kun työvoiman saatavuuteen laitetaan tällaisia linjauksia, niin sitten toimenpiteet ovat päinvastaisia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

19.44 **Vesa Kallio kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Olin jo luovuttamassa. — Täällä on erinomainen keskustelu ollut tänään. Tämä on poikkeuksellisenkin mielenkiintoista. Tuossa oli tuore uutinen, moni on varmaan nähnyt, että Amazon ostaa isolta tuulivoimayhtiöltä koko sen tuotannon, ja sitten siinä uutisessa oli, että he eivät ole rakentamassa esimerkiksi datakeskusta tänne.

Tämä on oikeastaan vähän tällainen: Minulta kysytään usein, mitä mieltä minä olen jostakin asiasta, ja minä olen aika usein sanonut, että kansanedustajan työssä ei ole useinkaan kyse siitä, mitä mieltä minä olen, vaan siitä, miten nämä asiat näyttäytyvät kansalaisille ja tietysti varsinkin oman alueen äänestäjille ja ihmisille siellä. Tätä olisi syytä tarkastella. Tämähän ei ole nyt ensimmäinen tällainen tapaus, että iso toimija ostaa jonkun ison tuulivoimayhtiön koko tuotannon. Me edustaja Hoskosen kanssa aina välillä vähän ollaan ehkä janan ääripäissä, mutta se kuuluu keskustalaiseen kulttuuriin — on se huoli siitä, kuka sitä sähköä tuottaa, missä sitä tuotetaan, kuka sen ostaa ja kenelle se on käytettävissä, kun me ei kuitenkaan olla omavaraisia. Me ollaan teoriassa omavaraisia, mutta me joudutaan varautumaan ja joudutaan käyttämään myös tuontisähköä.

Miten tämä kokonaisuus rakennetaan? Siinä mielessä edustaja Kaunisto otti äärimmäisen hyvin esille sen, että meillä pitäisi olla pidemmän aikavälin suunnitelma ja näkymä ja strategia, tällainen parlamentaarisesti luotu, jotta tässä olisi jatkumoa. Eihän tämä yhteiskunta kestä sitä, että neljän vuoden välein aina rajoitin hakkaa jompaankumpaan reunaan. Täytyy olla ennustettavuutta siinä, miten tämä yhteiskunta, niin tavalliset kansalaiset kuin yritykset ja muut, pystyy toimimaan.

Lääketeollisuus on oikeastaan hyvä esimerkki. Maailmalla on aika vähän näitä, ja ne myyvät raa’asti lääkkeitä sille, joka eniten maksaa. Ettei meille tässä sähkössä käy sitten samalla tavoin. Toinen ääripää ovat sitten ne yksittäiset kansalaiset, miten he kokevat sen hyväksyttävyyden. Nämä ovat aika lailla tunteita herättäviä. Me voidaan sanoa, ovatko ne järkipäisiä vai eivät, mutta joka tapauksessa monet tällaiset herättävät tunteita, erityisesti tähän vihreään siirtymään liittyvät investoinnit. — Kiitos, ei muuta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaunisto.

19.47 **Ville Kaunisto kok:** Arvoisa rouva puhemies! Nyt mennään edustaja Kettusen toivomaan veropolitiikkaan vähän syvemmin. — Pohjalle on todettava se, että kun hallitus vastuullisesti rakentaa investointiympäristöä, Suomen kilpailukykyä ja julkisen talouden kestävyyttä, niin yhdeksän miljardin sopeutuksessa väkisinkin joudutaan tekemään toimia, jotka eivät ehkä aina ole kaikkein kivoimpia ja jotka ovat ehkä jopa jossain määrin sellaisia, jotka estävät kasvua, koska näinhän helposti käy, mutta pitkällä aikavälillä toki ne helpottavat Suomen oloja ja menestystä ja sitä kautta luovat sitä kasvua.

Mutta datakeskusten kohdalla tämä sähköveron huojennushan, joka on ollut tällä hetkellä käynnissä, on itse asiassa aika hyvä kysymys. Siinä on periaatteessa kyllä kahta ihan perusteltavaa kulmaa. Datakeskusten suurin insentiivi investoida Suomeen on meidän kylmä ilma sekä puhdas energia, suhteellisen suuri määrä edullista energiaa, sähköä. Tässähan tietyllä tavalla voidaan myös ajatella niin, että tällainen sähköveron huojennus on turha tuki siinä vaiheessa, kun me pystytään tarjoamaan luonnollinen toimintaympäristö, hyvä toimintaympäristö datakeskuksille. Mutta itse toki olen sitä mieltä, että olisi varmasti syytä tutkia, jos siihen huojennusmekanismiin pystyttäisiin rakentamaan sellainen kokonaisuus, missä hukkalämmön käyttö kaukolämpöjärjestelmään mahdollistaisi tämän sähköveron hyvityksen. Tällä saataisiin siitä kuviosta kaikki louhijat sun muut, jotka eivät ehkä niinkään yhteistä hyvää niin samalla tavalla tee.

Mutta ylipäänsä tämä verotuskysymys on aika mielenkiintoinen. Toinen esimerkki, mistä hallituksen päätöksistä en ole niin tyytyväinen, on väylämaksun puolituksen poistaminen. Se nousi täällä jo keskustelussa esiin, miten se vaikuttaa Suomen kilpailukykyyn. Se on pieni palanen sitä. Mutta tässä ollaan siis ihan ytimessä suomalaisten verotuksesta ja siitä, millä tavalla se lasketaan. Suomessa valtiovarainministeriö laskee sen. Kyllä esimerkiksi väylämaksujen puolituksen poistaminen tuo valtion kassaan suoraan laskennallisesti 30—40 miljoonaa, mutta meillä ei yksinkertaisesti Suomessa osata laskea tai haluta laskea dynaamisia vaikutuksia, mitä se itse asiassa hyödyttää, että meillä on esimerkiksi kilpailukykyinen väylämaksu, tai yleisesti verotuksen alennus. Se, millä me pystytään alentamaan veroja — puhutaan yhteisöverosta, puhutaan vaikka perintöverosta, työn verotuksesta, mistä vain — jos me ei suostuta dynaamisia vaikutuksia ottamaan mukaan siihen keskusteluun, niin mehän ollaan tilanteessa, missä me ei ikinä päästä veroja alentamaan, mikä on kuitenkin aivan keskeistä kasvupolitiikkaa. Me voidaan katsoa tällä hetkellä vaikka Yhdysvaltoihin, Teksasiin, joka imee siis Yhdysvalloissa investointeja hurjalla tavalla nimenomaan sen takia, että he ovat veropoliittisesti tehneet kannusteet matalalla verotuksella sinne. Tämä itseäni huolestuttaa, millä me saataisiin Suomessa pitkällä aikavälillä tämä asia korjattua niin, että dynaamiset vaikutukset [Puhemies koputtaa] osattaisiin ottaa mukaan. — Anteeksi, kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Voi jatkaa puhujakorokkeella. — Edustaja Polvinen.

19.50 **Mikko Polvinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä valtioneuvoston selonteko teollisuuspolitiikasta alkaa olla hyvin pureskeltu täältä eduskunnasta.

Pidin tuosta edustaja Kauniston ajatuksenjuoksusta liittyen datakeskusten verotukseen, että juuri verotus on se, millä voidaan säädellä sitä, mikä on Suomelle toivottu investointi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2025 vp

ja mikä ei. Datakeskustoimiala on hyvin moninainen: se ei ole vain yhdenlaista datakeskusta, vaan niitä on monenlaisia.

Mutta haluan vielä korjata edustaja Kettuselle tästä biokaasuun investoimattomuudesta tai Suomen takamatkasta: Joskus on hyvä mennä kauas, että näkee lähelle. Lokakuussa 2024 Puolangalle ilmoitettiin työ- ja elinkeinoministeriön eli hallituksen ohjaamana 5,6 miljoonaa euroa investointitukea. Tämä on Kainuuseen valtavan suuri summa. Tämä on valtavan suuri summa Puolangalle ja Puolangan tulevaisuudelle, ja olen tosi tyytyväinen siitä, että voin tuoda näitä hyviä esimerkkejä täältä meidän yhteisestä kotimaakunnastamme, jonne hallitus on investointeja ohjannut. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle puolustusvaliokunnan, sivistysvaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.